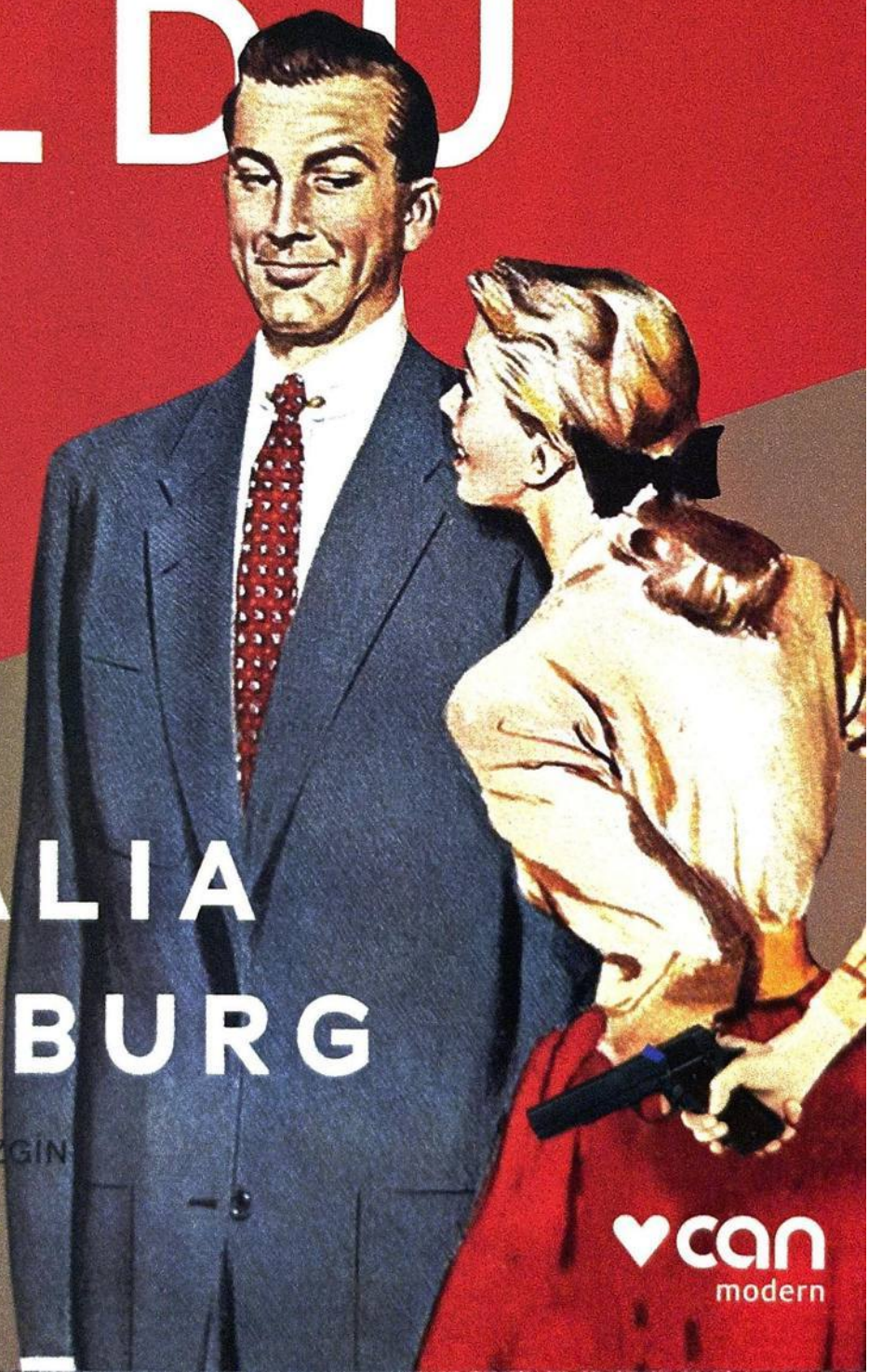
İŞTE BÖYLE OLDU

ROMAN

NATALIA GINZBURG

ÇEVİRİ: ŞEMSA GEZGİN

8. BASKI

can modern

T.me/Cinciva

NATALIA GINZBURG

İŞTE BÖYLE OLDU

T.me/Cinciva

Can Modern

İşte Böyle Oldu, Natalia Ginzburg
İtalyanca aslından çeviren: Şemsa Gezgin
È stato così
İlk baskı: Einaudi, 1947
Bu çeviride kaynak alınan baskı: Einaudi, 2010
© 1974, 1998, 2001, 2010 ve 2018 Giulio Einaudi editore s.p.a., Torino
© 2022, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: 2022
8. basım: Aralık 2025, İstanbul
Bu kitabın 8. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Şirin Etik
Editör: Nükhet Polat
Düzelti: Ebru Aydın
Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: MY Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Limited Şti.
Maltepe Mah. Yılanlı Ayazma Sokak. No:8 Kat:2
Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 47939

ISBN 978-975-07-5896-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 43514

T.me/Cinciva

NATALIA GINZBURG

İŞTE BÖYLE OLDU

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Şemsa Gezgin

can

T.me/Cinciva

Natalia Ginzburg'un Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Sevgili Michele, 1990
Akşamın Sesleri, 2024

T.me/Cinciva

NATALIA GINZBURG, 1916'da Palermo'da doğdu. Edebiyat üretimine Floransa'da çıkan *Solaria* dergisinde kısa öyküler yayımlayarak başladı. 1938'de yayımcı ve direnişçi Leone Ginzburg'la evlendi; oğulları ünlü tarihçi Carlo Ginzburg'dur. Natalia Ginzburg aynı yıllarda antifaşist direnişin Torino'daki Cesare Pavese gibi önde gelen temsilcileriyle temas kurdu. Ginzburg'lar 1940'ta Abruzzo bölgesine iç sürgüne gönderildi; sürgündeyken 1942'de Alessandra Tornimparte mahlasıyla *Kente Giden Yol*'u yayımladı. Leone Ginzburg'un Gestapo tarafından öldürülmesi üzerine 1944'te Torino'ya döndü. 1947'de yayımladığı *İşte Böyle Oldu*'yla Tempo Edebiyat Ödülü'ne layık görüldü. 1950'de Gabriele Baldini'yle evlendi. 1952'de *Bütün Dünlerimiz* adlı romanını, 1957'de Viareggio Ödülü'ne layık görülen *Valentino* adlı öykü kitabını ve *Sagittario* (Yay) adlı romanı yayımladı. 1959'da Londra'ya taşındı. 1963'te otobiyografik romanı *Aile Sözlüğü*'yle Strega Ödülü'ne layık görüldü. 1983'te ve 1987'de İtalyan Komünist Partisi'nden İtalyan Parlamentosu'na seçildi ve Sinistra Indipendente (Bağımsız Sol) fraksiyonuna katıldı. 1991'de Amerikan Sanat ve Bilim Akademisi'ne üye seçildi. Aynı yıl Roma'da öldü.

ŞEMSA GEZGİN, İstanbul'da doğdu. İÜ Edebiyat Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı mezunu. 1984-1991 yılları arasında aynı bölümde araştırma görevlisi olarak, sonra Roma Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 2008'de Italo Calvino'nun *Sen "Alo" Demeden Önce* adlı yapıtının çevirisiyle *Dünya Kitap* dergisinin Yılın Çeviri Kitabı Ödülü'nü aldı. Yapıtlarını dilimize kazandırdığı başlıca yazarlar arasında Umberto Eco, Cesare Pavese, Alessandro Baricco, Maurizio Maggiani, Margaret Mazzantini, Ferzan Özpetek sayılabilir. Ayrıca Orhan Pamuk'un, Oğuz Atay'ın ve Nedim Gürsel'in bazı yapıtlarını İtalyancaya çevirdi.

T.me/Cinciva

Leone'ye

T.me/Cinciva

İşte Böyle Oldu[1]

Natalia Ginzburg yeryüzünde kalan son kadındır. Öbür insanların tümü erkektir: Çevresinde dönüp dolaştıklarını gördüğü kadınlar da artık erkek dünyasına, karar veren, seçen ve yapanların dünyasına aittir. O –daha doğrusu özdeşleştiği gerçekçi kadın başkahramanları– bu dünyanın dışında olduğu için yalnızdır; kuşaklar boyunca yeryüzündeki kadınlar beklemekten ve katlanmaktan başka bir şey yapmamışlardır: Sevilmeyi, evlenmek için seçilmeyi, anne yapılmayı, aldatılmayı beklemişlerdir. Ginzburg'un kadın başkahramanları da öyledir.

Kendisine yabancı bu dünyanın, çok eski çağlarda belirlenmiş sadece birkaç göstergesini algılayabiliyor başkahraman; boşluktan ara sıra adı sanı bilinen eşyalar –düğmeler, pipolar– gün ışığına çıkıyor. İnsanlar sadece belirli bazı somut nesnelerle –saç, bıyık, gözlük– var oluyorlar. Duyguları ve hareketleri de öyle: Keşfetmiyor; ara sıra sözcükleri ya da daha önceden bildiği durumları anımsıyor: İşte şimdi âşık olmuş olmalıyım, bu kıskançlık olsa gerek, şimdi –*İşte Böyle Oldu*'daki gibi– şu anda tabancayı alıp onu öldüreceğim.

Oysa Natalia Ginzburg güçlü bir kadın. Güçlü bir yazar, diyorum: Kitaplarının üzerindeki yargının ağırlığı ve bu ağırlığı kabulleniş, dilini merhamet ya da duygu odaklı ya da müphem bir dil yapmıyor. Virginia Woolf'un ünlü kıldığı, birçok kadın yazarımız tarafından da denenmiş olan değişken bellek

1. Italo Calvino'nun bu metni *L'Unità* gazetesinin 21 Eylül 1947 tarihli sayısında yayımlanmıştır. (Y.N.)

T.me/Cinciva

oyunu, duyguların cazibesine kadınsı bir kapılma yoktur Natalia Ginzburg'ta, evrenin boşluğunda yakalamayı başardığı birkaç şeye, nesneye –bıyık, düğme– inanır o. Ayrıca duygularına, uysal ya da çaresiz davranışlarına inanır.

Yalın ve içten anlatımı nedeniyle Ginzburg'un Amerikan yazınının etkisi altında olduğunu ileri sürenler, varılması çok kolay bir görüşü dile getirmiş oluyorlardı: Ginzburg'un izlediği akım, her şeye ayrıntılarıyla bakan, yaşamı bütün yönleriyle, insanı üstü kapalı bir sevgiyle anlatan, Maupassant'ı Çehov'a bağlayan ve Mansfield'e kadar uzanan yazın akımdır. Ama küçük [Katherine] Mansfield hüzün ve can sıkıntısı gibi duygularla oynamayı iyi bilirdi, oysa Natalia oyun oynamaz: Şaşırtır ve düşler. Aslında –kitaplarında yaşadığı topraklara özellikle gösterdiği ilgiyi düşünecek olursak– onu, [Grazia] Deledda ve [Caterina] Percoto gibi İtalyan gerçekçilik akımının bazı güçlü kadın yazarlarıyla birlikte anmak da mümkündür.

Ginzburg, birbirlerinden çok uzak kişileri anlatırken birinci kişinin ağzından öykülüyor: Ama o birinci kişi yazarın lirik güncesindeki "ben" değildir artık, canla başla benimsenen bir dışavurum söz konusudur. Ama sonuçta canı sıkılan ve yaşam nedenini bulamayan, hatta arayamayan hep aynı yalnız kadındır. Kendini ne başkalarının ne de kendi duygularından koruyabilen *Kente Giden Yol*'daki emekçi genç kız, bu ikinci romanda (*İşte Böyle Oldu*, Einaudi, 1947) hüzünle evlenecek bir koca bekleyen, ama sonra talihsiz bir evliliğin düş kırıklığını yaşayan küçük burjuva bir öğretmen olarak karşımıza çıkar. *Kente Giden Yol*'da, şehre doğru kaçışların ortaya koyduğu ama sonra yavaş yavaş sönen özgürlük arayışı, başkahramanın tedirginliği romanın daha ilk sayfalarında dile getirilmiştir; bu romanda ise taşlar sonunda, çaresiz bir hareketin etrafında yerine oturuyor: Başkahraman, eş katili oluyor.

Sonunda ama başında. Çünkü roman cinayetin anlatımıyla başlıyor: "Alnının ortasına ateş ettim." Sonra, başkahraman parkta bir banka oturuyor, teslim olmadan önce olayları anımsıyor. Onları burada anlatmak, romanın tadını kaçırmak ve baştan sona hiçbir belirsizlikle karşılaşmadan, kitabı bir nefeste okumaya neden olan o berrak kesinliği bozmak olur.

Italo Calvino

T.me/Cinciva

Not[1]

...*İşte Böyle Oldu*'yu yazdığım zaman kendimi mutsuz hissediyordum ama birini tokatlayacak ya da dövecek ne gücüm ne de isteğim vardı. Romanın başında bir tabancanın tetiğine basıldığı için birisine ateş etmek istediğim düşünülebilir, ama gerçek öyle değil. Tamamen güçsüz ve mutsuzdum.

Bu romanı mutsuzluğumu biraz hafifletmek için yazdım. Yanılıyordum. Asla yazıda avuntu aramamalıyız. Yazarken bir hedefimiz olmamalı. Kesin tek bir şey varsa o da hiçbir hedef gütmeksizin yazma gerekliliğidir.

Tabancanın tetiğine basma düşüncesi tesadüfen doğdu. Yazmak istiyordum ve aklıma tabancayla ateş etme fikri geldi, ben de peşinden gittim. Ama ateş etme romanın gerçek bir gereksinimine yanıt vermiyor. Hikâye ona rağmen ve onun dışında sürüp gidiyor. Tabancanın tetiğine basma sadece bir erek. Eğer o kadın ateş etmeyip sadece ateş etmeyi düşünseydi daha doğru olurdu. Bu hikâyeyi sevmediğim açıkça görülüyor, o halde neden yayımladığım sorulabilir. Ama gerçekte sevmediğim doğru değil; nerede canlı olduğunu, nerede *rastlantısal* olmadığını biliyorum. Ama nerede *rastlantısal* olduğunu da biliyorum. Onu yazarken aklım karışıktı ve karanlıkta debeleniyordum. Gerçekten de hikâyede hâlâ canlı olan her şey –karanlık, karmaşa, debelenme– o kadının yaşadığı şeyler.

1. Natalia Ginzburg'un bu yazısı ilk kez *Cinque romanzi brevi* (Beş Kısa Roman) (1964) kitabında "Not" başlığıyla yer almıştır. (Y.N.)

T.me/Cinciva

Yeniden Torino'da yaşamaya başlamıştım. Torino, sisiyle, gri kışıyla, kaldırımlarda boş bankların olduğu sessiz caddeleriyle tekrar karşımdaydı. *İşte Böyle Oldu*'nun neredeyse tamamını o zaman çalıştığım yayınevinde yazdım. Savaştan hemen sonraydı ve savaş sırasında hasar gören kalorifer tesisatı çalışmadığı için çok duman çıkaran terracotta sobalarla ısınıyorduk. Duman, yağmur ve sis bu hikâyenin iliklerine kadar işlemiştir. Başımı duman ve sisten başka ne kaplamıştı, bilmiyorum. Aklımdan, yıllar önce Fransızca çevirisinden okuduğum bir Amerikan romanı belirsizce geçiyordu:

Fransızca adı *Chair de ma chair*, İngilizce adı ise *Mother's cry*'dı[1]. Yazarının kim olduğunu anımsamıyorum. Kimi zaman çok beğendiğimiz kitaplar yüzünden değil de, hiç beğenmediğimiz kitaplar yüzünden yazma isteği duyabileceğimizi burada belirtmek isterim. Onlar bize karanlık yollardan, gizli tellere dokunarak ulaşırlar, bizi gözyaşına boğdurur ve belki de bayağı ve rezil duygular yaşatırlar; ama görüşümüz olumsuz olmaya devam etse de o güçlü duygulara ve gözyaşlarına yazma dürtüsünü borçluyuzdur.

Chair de ma chair'e gelince, bir kadının elektrikli sandalyeye mahkûm edilen oğlunun öyküsünü anlatan bir roman olduğunu anımsıyorum. Virgül kullanılmayan bir romandı. Ben de virgül koymak istemiyordum. Nedenini açıklayayım: Virgüller atılan adımlara benzer. Adımlar da insanı yorar, ben yorulmak istemiyordum, kendimi güçsüz hissettiğim için yürümek değil, oturup aşağıya doğru kaymak istiyordum. O nedenle hemen hiç virgül kullanmadan *İşte Böyle Oldu*'yu yazdım, ne var ki bazı yerlerde kullanmak zorunda kaldım ve biraz yoruldum, küçük bir hikâyeyi kurgulayıp ortaya çıkarmak için yoruldum, çünkü yazarken yorulmadan hiçbir iş yapılamayacağını düşündüm. Belki, romanın başındaki tabanca Amerikan romanındaki elektrikli sandalyeye karşılık geliyordur. Yazarken "ben" diyen kadının kendim olup olmadığını öğrenmeye çalışmadım. Çünkü çok mutsuzdum ve istediği yerde otlasın diye mutsuzluğumun peşini bırakmıştım.

1. Amerikalı romancı Helen Grace Carlisle'ın (1898-1968) bu romanı Türkçede 1945'te Hayrun İnsel çevirisiyle *Canım* adıyla yayımlandı. (Y.N.)

T.me/Cinciva

Roman çıktığında birileri bana, "Eğer daha mutlu olsaydın daha güzel bir hikâye yazardın," dedi. Doğru olduğunu düşündüğüm için sesimi çıkarmadım. Evet, doğruydu, ama benim isteğim daha az mutsuz olmak değildi, mutsuzluğuma rağmen yazabilmekti; ona aldırmadan ama yazdığım şeyleri bulanık duruma getirmesine ve hasta etmesine izin vermeden yazabilmekti. Bunu başarmak için mutsuzluğun içimizde gözyaşı ve sıkıntılarla yüklü bir sorun değil, mutlak, sert ve ölümcül bir bilinç olması gerekir.

Natalia Ginzburg

T.me/Cinciva

"Bana gerçeği söyle," dedim, "Hangi gerçeği?" dedi, bir yandan da not defterine çalakalem bir şeyler çiziyordu, ne olduğunu gösterdi, kocaman kara bir duman bulutuyla ilerleyen upuzun bir tren çizmişti; kendisi de pencereden eğilmiş mendil sallıyordu.

Alnının ortasına ateş ettim.

Yola çıkacağı için termosu hazırlamamı istemişti. Mutfağa gittim, çayı demledim, içine süt ve şeker koyup termosa boşalttım, bardak özellikli kapağını sıkıca kapattım, sonra çalışma odasına döndüm. İşte resmi o sırada gösterdi bana, yazı masasının çekmecesinden tabancayı aldım ve ateş ettim. Alnının ortasına ateş ettim.

Çok uzun zamandır aklımdaydı, günün birinde ona bunu yapacağımı biliyordum. Sonra sırtıma pardösümü geçirip eldivenlerimi giydim ve dışarı çıktım.

Ayaküstü bir kahve içtikten sonra şehirde rasgele dolaşmaya başladım. Hava oldukça serindi ve yağmur tadında hafif bir rüzgâr esiyordu. Parkta bir banka oturdum, eldivenlerimi çıkarıp ellerime baktım. Alyansımı parmağımdan çıkardım, cebime koydum. Dört yıldır evliydik. Benden ayrılmak istediğini söylüyordu ama küçük kızımız ölünce ayrılmadık. Bir çocuk daha istiyordu, bana iyi geleceğini söylüyordu, onun için son zamanlarda sık sık sevişiyorduk. Ama başka bir evlat sahibi olamadık.

T.me/Cinciva

Onu valizlerini hazırlarken görünce nereye gittiğini sordum. Roma'ya gideceğini, bir davayla ilgili olarak bir avukatla görüşmesi gerektiğini anlattı. Annemlerin yanına gidebileceğimi, böylelikle onun yokluğunda evde yalnız kalmamış olacağımı söyledi. Roma'dan ne zaman döneceğini bilmiyordu, on beş gün sonra mı, bir ay sonra mı, kesin olarak bilemiyordu. Aklımdan, bir daha geri dönmeyeceği ihtimali geçiyordu. Ben de valizimi hazırladım. Sıkılmamam için yanıma birkaç kitap almamı önerdi. Kitaplıktan *Gurur Dünyası*'nı ve Galsworthy'nin iki kitabını alıp valizime koydum.

"Bana gerçeği söyle Alberto," dedim, "Hangi gerçeği?" dedi, bunun üzerine, "Beraber mi gidiyorsunuz?" diye sordum, "Kiminle beraber?" dedi. Sonra, "Senin hayal gücün kuvvetli, aklına bir yığın korkunç şey getirerek ruhunu karartıyorsun, o yüzden de rahat yüzü görmüyor, başkalarına da rahat vermiyorsun," dedi.

"Maona'ya saat ikide varan otobüse bin," deyince, "Peki," dedim.

Gökyüzüne bakıp, "Pardösü ve yağmur çizmesi giysen iyi olur," dedi.

"Ne olursa olsun gerçeği bilmek istiyorum," dedim, bunun üzerine gülmeye başlayarak şöyle dedi:

> Gerçeği arıyor o, gerçeğin değerini
> uğrunda can verenler bilir en iyi.[1]

O bankta ne kadar oturdum bilmiyorum. Parkta kimsecikler yoktu, banklar nemden ıslak, yer sırılsıklam yapraklarla kaplıydı. Ne yapacağımı düşünmeye başla-

1. *İlahi Komedya*'nın, "Özgürlüğü arıyor o, özgürlüğün değerini uğrunda can verenler bilir en iyi" dizelerine gönderme. Dante Alighieri, *Araf*, I. Kanto, çev. Rekin Teksoy, Oğlak Yayınları, İstanbul, 2001, s. 290. (Ç.N.)

T.me/Cinciva

dım. Biraz sonra polis merkezine gideceğim, diyordum kendi kendime. Olayın nasıl gerçekleştiğini aşağı yukarı anlatmaya çalışacaktım ama bu kolay olmayacaktı. Doktor Gaudenzi'nin evinde tanıştığımız ilk günden başlayarak her şeyi anlatmak gerekecekti.

O gün Doktor Gaudenzi'nin eşiyle birlikte dört el piyano çalarak yerel lehçelerde şarkılar söylüyordu. Bir yandan da beni inceliyordu. Kurşunkalemle defterine yüzümü çizdi. Kendime benzettiğimi söyledim ama o benzemediğini söyleyerek kâğıdı yırttı. Doktor Gaudenzi, "Hoşuna giden kadınların portresini çizmeyi asla beceremez," dedi. Bana sigara ikram ettiler, içerken gözlerimin yaşardığını görünce güldüler. Alberto kaldığım pansiyona kadar bana eşlik etti, ertesi gün ziyaretime gelmek ve bahsettiği Fransızca romanı getirmek istediğini söyledi.

Ertesi gün geldi. Birlikte çıktık, biraz dolaştık, sonra da bir kafeye girdik. Bana hayranlık ve sevinçle baktığını görüyor, âşık olmuş olabileceğini düşünüyordum. O güne kadar beni seven bir erkekle karşılaşmadığım için bu durumdan çok memnundum, o kafede saatlerce onunla oturabilirdim. Akşam birlikte tiyatroya gittik, en güzel kıyafetimi, kuzenim Francesca'nın armağanı kırmızı kadife elbisemi giydim.

Francesca da tiyatrodaydı, arkamıza oturuyordu, eliyle işaret etti. Ertesi gün amcamlara öğle yemeğine gittiğimde Francesca, "Kimdi o yaşlı adam?" diye sordu. "Hangi yaşlı adam?" dedim. "Tiyatrodaki adam," dedi. Bunun üzerine bana kur yapan biri olduğunu ama benim hiç ilgilenmediğimi söyledim.

Alberto pansiyona yeniden ziyaretime geldiği zaman ona dikkatlice baktım, gözüme hiç de öyle yaşlı görünmedi. Herkese yaşlı demek Francesca'nın âdetidir. Ama Alberto'dan hoşlanmıyordum, sadece pansiyona

T.me/Cinciva

ziyaretime geldiği zaman çok mutlu oluyordum, çünkü bana öyle hayranlık ve mutlulukla bakıyordu ki; aşkla bakan bir erkek hangi kadının hoşuna gitmez! Onun bana çok âşık olduğunu düşünüyor, içimden, "Zavallıcık," diye geçirirken evlilik teklif edeceği zamanı ve söyleyeceği sözcükleri hayal ediyordum. Ona hayır diyecektim, bunun üzerine arkadaş kalabilir miyiz, diye soracaktı ve yine birlikte tiyatroya gidecektik, bir akşam da beni daha genç bir arkadaşıyla tanıştıracaktı, arkadaşı bana çok âşık olacak, ben de o adamla evlenecektim. Çocuklarımız olacak, Alberto da ziyaretimize gelecekti, Noel'de kocaman bir Noel pastası getirecek, mutlu ama biraz hüzünlü olacaktı.

Pansiyon odasında yatağıma uzanıp hayal üstüne hayal kuruyor, evlenip bir eve sahip olmanın ne kadar güzel olacağını düşünüyordum. Binlerce küçük, zarif eşya ve yeşil bitkilerle dolu evimi, büyük bir koltuğa uzanıp mendil işleyeceğim günleri hayal ediyordum. Evleneceğim adamın yüzü zihnimde sürekli değişiyordu ama sesi hep aynıydı ve ben o sesin sürekli aynı esprili ve şefkatli sözcükleri tekrar ettiğini içimde duyuyordum. Kaldığım pansiyon, koyu döşemeleri olan karanlık bir yerdi, yandaki odada, albay olan kocasını kaybetmiş dul bir kadın kalıyordu; ne zaman bir sandalyeyi yerinden oynatsam ya da pencereyi açsam bir saç fırçasıyla duvara vurmaya başlardı. Sabahları, öğretmenlik yaptığım okuldaki dersime yetişmek için erken kalkmam gerekirdi. Giyinirken aceleyle bir sandviç atıştırır ve ispirtolu ocakta yumurta kaynatırdım. Giysilerimi aramak için odada dolaşırken dul kadın öfkeyle duvara vurur, pansiyon sahibi kadının histerik kızı da banyoda tavuskuşu gibi ciyaklardı, sakinleşmesine yarayacağını düşündüklerinden kızcağıza uzun uzun sıcak duş aldırırlardı. Kendi-

T.me/Cinciva

mi sokağa atar, sabahın ıssızlığında ve buz gibi havasında tramvay beklerken aklımdan içimi ısıtan onlarca tuhaf öykü geçerdi, o yüzden kimi zaman okula dalgın ve şaşkın bir ifadeyle girerdim; beni öyle görmek oldukça gülünç olmalıydı.

Her genç kız bir erkeğin kendisine âşık olma ihtimalini düşünmekten çok hoşlanır, o erkeğe âşık olmasa da birazcık olmuş gibi hisseder ve o duyguyla gözleri pırıl pırıl parladığı, çevik adımlarla yürüdüğü, sesi daha yumuşak ve daha tatlı çıktığı için güzelleşir. Alberto'yu tanımadan önce hayatta yalnız kalacağımı çok sık düşünürdüm çünkü kendimi çok donuk ve alımsız bulurdum, gelgelelim Alberto'yla tanışınca bana âşık olduğunu düşünmeye başladım ve kendi kendime, o beni beğendiğine göre başka birisi de beğenebilir, dedim; belki de bu kişi, içimde konuşan o esprili ve tatlı sesli adam olurdu. Sahip olduğu yüz, zihnimde sürekli değişirdi ama hayalimde geniş ve güçlü omuzları, biraz sakarca hareket eden kırmızı elleri hiç değişmezdi; akşam evimize dönüp de beni kanepeye uzanmış mendil işlerken görünce benimle tatlı tatlı eğlenirdi.

Çantasında birkaç kuruş ve bir çift yıpranmış eldivenden başka bir şey olmayan, hep çok yalnız, oldukça tekdüze ve yorucu bir hayat yaşayan bir genç kız, hayallerinin peşine takılır ve hayal dünyasının tüm genç kızlara her gün hazırladığı yanlışlar ve tehlikeler karşısında savunmasız kalır. Sınırsız hayal gücünün zayıf ve çaresiz bir avı olarak ben, kocaman ve soğuk bir sınıfta on sekiz kız çocuğuna Ovidius[1] okur, pansiyonun karanlık yemek odasının sarı boyalı camlarından dışarı bakarak yemeği-

1. Publius Ovidius Naso (MÖ 43-MS 17): Romalı şair. Genelde aşk, terk edilmiş kadınlar ve mitolojik temalı şiirler yazan Naso, Publius Vergilius Maro ve Horatius'la beraber Latin edebiyatının üç kanonik şairinden biriydi. (Ç.N.)

T.me/Cinciva

mi yer, Alberto'nun gelip beni almasını, bir konsere götürmesini ya da gezintiye çıkarmasını beklerdim. Cumartesi akşamüstü Porta Vittoria İstasyonu'ndan otobüse biner, Maona'ya giderdim. Pazar akşamı da geri dönerdim.

Babam yirmi yılı aşkın süredir Maona'da aile hekimliği yapıyor. Yaşlı, uzun boylu ve şişman, biraz topalladığı için kiraz ağacından bastonuyla yürür. Yazın siyah şeritli hasır bir şapka, kışın kunduz tüyünden bir bere ve kenarları yine kunduz tüylü bir palto giyer. Annem ufak tefek, kırçıllaşmış saçları çok gür bir kadındır. Hastalar, yaşlandığı ve zor yürüdüğü için artık babamı pek aramazlar, Napoli'de okumuş olan, Cavapietra'nın motosikletli doktorunu çağırıyorlar artık. Annemle babam günlerini, biri veteriner, diğeri belediye meclis üyesi olan iki arkadaşlarıyla mutfakta satranç oynayarak geçirirler. Cumartesi günleri Maona'ya varınca sobanın yanına oturur, pazar günlerini de yola çıkana kadar orada geçirirdim. Sıcaktan pişer, tıka basa *polenta* yiyip çorba içtikten sonra tek kelime etmeden oturduğum yerde uyuklardım; babam bir satranç oyunu bitip diğeri başlarken veteriner arkadaşına günümüz genç kızlarının saygı nedir bilmediklerini, yaptıkları şeylerle ilgili hiçbir şey anlatmadıklarını söylerdi.

Buluştuğumuz zaman Alberto'ya annemle babamı, öğretmenlik için şehre gelmeden önce Maona'daki yaşamımı, babamın sopayla ellerime vurunca kömürlüğe gidip nasıl ağladığımı ya da *Esclave... ou reine?*[1] adlı kitabı gece okumak için şiltenin altına nasıl gizlediğimi, babam, hizmetçi kadın ve belediye meclis üyesi arkadaşıy-

1. "Tutsak mı... Kraliçe mi?" Delly mahlasıyla geniş kitlelerce okunan aşk romanları yazan Jeanne-Marie (1857-1947) ve Frédéric Petitjean de la Rosière (1876-1949) kardeşlerinin romanı. (Y.N.)

T.me/Cinciva

la birlikte mezarlığa gittiğimiz günleri, tarlaların ve bağların arasında uzanan yoldan aşağı inerken, ıssız tepeye ve o tarlalara baktığım zaman uzaklara kaçmak için duyduğum o derin arzuyu anlatıyordum.

Gelgelelim Alberto kendisiyle ilgili hiçbir şey anlatmıyordu, ben de ona soru sormamayı kanıksamıştım, çünkü hayatım boyunca kimse benimle bu kadar ilgilenmemişti ve sanki söylediğim her şey, mezarlığa giden yolda ya da kömürlükte düşündüğüm her şey, çok önemliymiş gibi, onun kadar çok soru yöneltmemişti bana; işte bu yüzden Alberto'yla şehirde gezerken ya da bir kafede otururken çok mutlu oluyor ve kendimi artık o kadar yalnız hissetmiyordum. Yaşlı ve hasta annesiyle beraber oturduğunu söylemişti. Doktor Gaudenzi'nin karısı, kadının paraya para demeyen deli bir ihtiyar olduğunu, günlerini Sanskrit çalışarak ve fildişi bir ağızlıkla sigara içerek geçirdiğini, her akşam "Pavlus'un Mektupları"nı okumak için ziyaretine gelen bir rahip dışında hiç kimseyle görüşmediğini anlatmıştı. Ayakları ağrıdığı için ayakkabı giyemediğini, onun için de yıllardır evden çıkmadığını, o villanın içinde koltuğundan hiç kalkmadığını, alışveriş parasının bir miktarını çalan ve ona kötü davranan genç bir kadın aşçısı olduğunu da söylemişti. Alberto kendisiyle ilgili konuşmaktan hoşlanmıyordu, ben de başlangıçta pek merak etmiyordum ama sonra bu durum beni biraz rahatsız etmeye başladı; ona bir şeyler, örneğin annesini, işini, hayatını sormayı denediğim zaman dalıp uzaklara gidiyor, gözleri tıpkı hasta kuşlar gibi buğulanıyordu.

Bana âşık olduğunu hiç söylemiyordu ama ben tahmin edebiliyordum, çünkü sık sık pansiyona ziyaretime geliyor, armağan olarak kitap ve çikolata getiriyor, birlikte çıkmamızı istiyordu. Çekingen olabileceğini ve bana açılmaya cesaret edemediğini düşünüyor, Francesca'ya

T.me/Cinciva

anlatabilmek için aşkını ilan etmesini bekliyordum. Francesca bir yığın hikâye bulurdu anlatmak için, benim ise anlatacak hiçbir şeyim olmazdı. Yine de Francesca'ya, Alberto hiçbir şey söylemediği halde, onun bana âşık olduğunu söyledim. Kahverengi bir çift süet eldiven armağan etmişti ve ben o gün beni sevdiğinden emin olmuştum. Ama Francesca'ya, çok yaşlı olduğu için onunla evlenmek istemediğimi, kaç yaşında olduğunu tam olarak bilmediğimi ama kırkın üstünde olduğunu tahmin ettiğimi söyledim, ben ise daha yirmi altı yaşındaydım. Francesca onu başımdan savmamı, ondan hiç hoşlanmadığını ve eldivenleri suratına fırlatmamı söyledi, çünkü bilek kısmı çıtçıtlı eldivenler artık moda değildi ve giyince taşralı kızlar gibi görünüyordum. O adamla başımın derde gireceğini düşündüğünü söyledi. O sırada Francesca daha yirmisini bile geçmemişti ama çok akıllı olduğunu düşündüğüm için her zaman sözünü dinlerdim. Oysa o gün ona kulak asmadım ve eldivenleri çok sık giymeye başladım, çıtçıtlı oldukları halde beğeniyordum onları, Alberto'yla olmaktan da hoşlanıyordum. Onunla görüşmeye devam ettim, çünkü yirmi altı yaşındaydım ve hiçbir erkekten o güne kadar armağan almamış ve ilgi görmemiştim. Yaşamımı öyle hüzünlü ve boş buluyordum ki; hayatta istediği her şeye sahip olan, seyahat eden, sürekli eğlenceli şeyler yapan Francesca için öyle konuşmak kolaydı.

Sonra yaz geldi ve Maona'ya gittim, mektup yazar diye umuyordum ama sadece imzasının olduğu, göl manzaralı bir kartpostaldan başka bir şey yollamadı. Maona'da sıkılıyordum, günler geçmek bilmiyordu. Ya mutfakta oturuyor ya da odamda yatağa uzanıp kitap okuyordum. Annem başına bir bez sarıp terasta domates soyuyor, sonra da onları konserve yapmak için bir tahtanın üzerine dizip kurutuyordu. Babam, veteriner arkadaşı ve be-

T.me/Cinciva

lediye meclis üyesi arkadaşıyla evimizin önündeki meydanda alçak bir duvarın üstünde oturuyor, bastonuyla yerde biriken toza bir şeyler çiziyordu. Hizmetçi kadın avludaki çeşmede çamaşır yıkıyor, kırmızı ve kaslı kollarıyla büke büke suyunu çıkarıyordu, domateslerin üzerinde sinekler vızıldıyor, annem bir gazete kâğıdıyla bıçağı temizledikten sonra kirli ellerini kuruluyordu. Alberto'nun yolladığı kartpostal elimden düşmüyordu, gölü, güneş ışığını, yelkenli tekneleri artık ezberlemiştim, neden sadece bir kartpostal yolladığını, başka bir şey yazmadığını anlayamıyordum. Sürekli postacının yolunu gözlüyordum. Francesca bir kız arkadaşıyla birlikte drama kursuna gittiği Roma'dan iki mektup yollamıştı, ilkinde bir sevgilisi olduğunu, ikincisinde ilişkilerinin bittiğini yazmıştı. Bu arada, Alberto beni görmek için belki de buraya Maona'ya gelir, diye düşünmeye başlamıştım. Babam önce şaşıracaktı, ona Doktor Gaudenzi'nin bir arkadaşı olduğunu söyleyecektim. Mutfağa gidiyor, kokan çöp kovasını kaldırıp kömürlüğe koyuyordum, ama hizmetçi kadın onu alıp yeniden mutfağa götürüyordu. Alberto'nun gelebilecek olması beni biraz ürkütüyordu çünkü kokan çöp kovasından ve başına bez sarmış, elleri domates içinde olan annemden utanıyordum; yine de bekliyordum onu, otobüsten inenleri görmek için ne zaman pencereye gitsem geldiğini görür gibi oluyor, beyaz pardösü giymiş ufak tefek birini fark ettiğim anda heyecana kapılıp titremeye başlıyordum, ama yanıldığımı anlayınca odama dönüp öğle yemeği saatine kadar kitap okuyor ve düşüncelere dalıyordum. Esprili, geniş omuzlu adamı gözümde canlandırmaya çalışıyordum ama her seferinde hayali daha da silikleşiyordu; yabancı ve değişken yüzünün artık benim için bir anlamı kalmamıştı.

Şehre döndüğüm zaman Alberto'nun gelmesini bekledim, okullar açılacağı için döndüğümü tahmin etmesi

T.me/Cinciva

gerektiğini düşünüyordum. Ama gelip gittiği yoktu, her akşam saçımı tarıyor, yüzüme pudra sürüyor bekliyordum ama gelmiyordu, bunun üzerine gidip yatıyordum. Pansiyon çiçek desenli döşemeleriyle çok kasvetliydi ve sahibinin soyunmak istemeyen kızının tavuskuşu sesini andıran çığlığıyla çınlayıp duruyordu. Adresini ve telefon numarasını biliyordum ama aramaya cesaret edemiyordum, her zaman pansiyona beni görmeye o gelmişti. Kendi kendime, belki de hâlâ şehre dönmemiştir, diyordum. Ama bir gün umumi bir telefondan numarasını çevirdim, o cevap verdi, sesini duyunca konuşmadan usulca kapattım. Her akşam yüzüme pudra sürüyor, bekliyordum. Utandığım için onu beklediğimi kendime bile itiraf edemiyordum, bir kitap alıp okumaya başlıyor ama okuduğumun anlamını kavrayamıyordum. Geceler hâlâ sıcaktı, penceremi açık tutuyor, caddelerde ilerleyen tramvayların sesini duyuyordum; tramvayın birinde, üzerinde beyaz pardösüsü, elinde deri çantasıyla Alberto'nun olabileceğini düşünüyor ve bana asla anlatmadığı yaşamının gizemli olaylarına dalıp gitmiş bir halde hayal ediyordum onu.

Pansiyon odasında yüzüm pudralı onu beklerken, yarım saat, bir saat geçti diyerek saatleri sayarken, tavuskuşu çığlığının yankısını duyarken, şehirde ona rastlamak umuduyla yürürken, beyaz pardösülü, ufak tefek, bir omzu hafif yukarıda bir adam görünce kalbim çarparken bir de baktım ona âşık olmuşum. Böylece sürekli onun hayatını, Sanskrit çalışan ve ayakkabı giymek istemeyen annesiyle oturduğu villada nasıl yaşayabildiğini hayal etmeye ve benimle evlenmek istediği takdirde ona evet diyeceğimi düşünmeye başladım; en sonunda her saat ve her an nerede olduğunu ve ne yaptığını bilecektim, akşam eve döndüğü zaman beyaz pardesösünü girişteki sandalyenin üstüne atacak, ben de alıp dolaba

T.me/Cinciva

asacaktım. Francesca, Roma'dan daha dönmemişti, döndüğü zaman bana Alberto'yu soracağı için yazdan sonra onu hiç görmediğimi söylemek zorunda kalacağımı, hayretle, "Hani sana âşıktı," diyeceğini, bunun üzerine utanacağımı düşünüyordum.

Alberto'yla karşılaşabilmek ya da onunla ilgili bir şeyler duymak umuduyla bir gün Gaudenzi'lere gittim. Doktor evde değildi, sadece karısı vardı ve camları siliyordu. Durup nasıl ovduğunu izledim, camları önce gazete ve küllü suyla temizlemek, sonra da yavaş yavaş yün bir bezle silmek gerektiğini, böylece pırıl pırıl parlayacaklarını söyledi. Sonra merdivenden aşağı inip bana sıcak çikolata yaptı, baktım Alberto hakkında bir şey söylemiyor, çıkıp gittim.

Bir gün onunla tesadüfen yolda karşılaştım. Uzaktan gördüm, elinde deri çantası vardı, dalgalanan pardösüsünün önü açıktı. Bir süre peşinden yürüyerek onu izledim. Arkasını dönmeden ilerliyordu, sigara içiyor ve arada külünü silkeliyordu, izmariti atıp ayağıyla söndürürken beni gördü. Çok mutlu oldu, birlikte bir kafeye gittik. İşi başından aşkın olduğu için pansiyona ziyaretime gelemediğini ama beni defalarca düşündüğünü söyledi. Ona bakıyor ve o ufak tefek, kıvırcık kır saçlı adamla ilgili neyin bana o kadar acı çektirip sıkıntı verdiğini anlamaya çalışıyordum. Üzülmüş ve ondan soğumuştum, içimde sanki bir şeyler kopmuştu. Yazı nasıl geçirdiğimi, yine kömürlüğe gizlenip gizlenmediğimi sordu, bunun üzerine birlikte güldük. Kendimle ilgili anlattığım her şeyi anımsıyordu, hiçbir şeyi unutmamıştı. Ben de ona yazı nasıl geçirdiğini sordum. Hemen yorgun ve dalgın bir havaya büründü ve günlerini sadece göl manzarasına bakarak geçirdiğini, ışığında ve renginde hiç şiddet olmadığı için gölleri çok sevdiğini, denizi ise sarsıcı ışığı ve renkleri nedeniyle uçsuz bucaksız ve acımasız bulduğunu söyledi.

T.me/Cinciva

Ama bir süre sonra tıpkı eskiden olduğu gibi anlattığım şeylere yine birlikte gülmeye başladık. Benimle olmaktan çok ama çok memnun görünüyordu, ben de çok memnundum, onu uzun süre boşuna beklediğimi unutmuştum, belki de işten başını kaşıyacak vakti yoktu. Annemi, babamı, belediye meclis üyesi arkadaşlarını, pansiyonun yeni müşterilerini anlatıyordum; ben konuşurken defterine hızlı hızlı yüzümü çiziyor, sonra yırtıp yeniden başlıyordu. O arada bir göl resmi de çizdi: Kendisi küçük bir sandalda kürek çekiyordu, kıyıda yaşlı kadınlar vardı, kıvırcık tüylü, dik kuyruklu, bitkilerin dibine işeyen küçük köpeklerini gezdiriyorlardı.

Yeniden görüşmeye başladık, hemen hemen her gün, bazen gündüz bazen akşam görüşüyorduk, pansiyona dönüp odama çıktığım zaman bana âşık olup olmadığını, benim ona âşık olup olmadığımı soruyordum kendi kendime, hiçbir şey anlayamaz olmuştum. Asla aşk sözcükleri söylemiyordu, ben de doğal olarak konuyu hiç açmıyordum, okulumla ve pansiyonla ilgili şeyler anlatıyor, okuduğum kitaplardan söz ediyordum. Defterine resimler çizen küçük ve ince ellerini, zayıf yüzünü çevreleyen kıvırcık, kır saçlarını, ufak tefek ve zayıf bedenini düşünüyor, sırtında beyaz pardösüsü şehirde dolaşırken hayal ediyordum onu. Bütün gün aklımdaydı ve gözüm başka hiçbir şey görmüyordu, kimi zaman elleri, kimi zaman defteri, kimi zaman pardösüsüyle karşımdaydı, sonra yine defteri, şapkasının altından çıkan kıvırcık saçları, zayıf yüzü ve elleri geliyordu aklıma. Yeşil badanalı duvarında Asya haritasının ve papanın bir portresinin asılı olduğu sınıfta, on sekiz kız çocuğuna Ksenophon[1] okuyordum, pansiyonun sahibi masaların arasında dolaşırken

1. Ksenophon (MÖ 431-350): Yunan tarihçi ve asker. (Ç.N.)

T.me/Cinciva

yemek salonunda yemek yiyordum, cumartesi günleri Porta Vittoria İstasyonu'ndan otobüse biniyordum; hiç kimseye ve hiçbir şeye ilgi duyamadığım için aptallaştığımı hissediyordum. Alberto'nun beni sevdiğinden artık o kadar emin değildim. Aslında bana kitaplar, çikolatalar getirmeye devam ediyor ve benimle birlikte olmaktan aşırı mutlu görünüyordu. Ama yaşamıyla ilgili asla bir şey anlatmıyordu, ben sınıfta Ksenophon'dan metinler okurken ya da deftere sınav notlarını yazarken aklımda sadece Alberto'nun ufak tefek bedeni olurdu; sırtında etekleri dalgalanan pardösüsüyle meçhul istek ve dürtülerin peşinde şehirde dolaştığını, gizemli işlerle uğraştığını hayal ederdim. Eskiden oldukça iyi bir öğretmendim, öğrencilerimle tek tek ilgilenir, canla başla çalışırdım. Ama artık sıralarda oturan o on sekiz kız çocuğuna hiç sevgi duymuyordum, benim için o kadar önemsizlerdi ki, bir bulantı hissiyle bakışımı onlardan kaçırmaya başlamıştım.

Francesca Roma'dan dönmüştü ve morali çok bozuktu. Bir akşam onlara yemeğe gittim, ama Alberto'nun pansiyona geleceği düşüncesi aklımdan hiç çıkmadığı için bir an önce kalkıp gitmek istiyordum. Sürekli atışan amcam ve yengemle uzun bir akşam yemeği yedik, Francesca çok keyifsiz ve sessizdi, siyah triko çok güzel bir elbise giymişti ama onu daha yaşlı ve daha solgun göstermişti. Yengem yemekten sonra beni Francesca'nın odasına çağırdı, kızının nesi olduğunu sordu, hiçbir şey bilmediğimi söyledim, gitmek istiyordum ama yengem elimden tutmuş ağlıyor ve Francesca'yı artık anlayamadığını söylüyordu, sürekli onu yaşlı gösteren siyah giysiler, siyah şapkalar giymeye başlamıştı; drama okulunda neler yaptığını ve bundan sonra neler yapmak istediğini öğrenemiyordu. Yengem Francesca'nın yazın bir gençle çıktığını ama sonra her şeyin bittiğini, çocuğun çok iyi ve

T.me/Cinciva

kibar biri olduğunu ama Francesca'nın onu bıraktığını söyledi. Bu arada ben de zamanın ilerlediğini, Alberto'nun büyük olasılıkla pansiyona geldiğini düşünüyordum, yengem ise elimi bırakmadan yüzünü mendile bastırmış ağlıyordu.

Oradan ayrıldığımda geç olmuştu, pansiyona kapı kilitlenmek üzereyken vardım, odacı kadın sürekli ziyaretime gelen beyin yine geldiğini, salonda beni biraz bekledikten sonra gittiğini söyledi. Odama çıktım ve yattım, içimden ağlamak geldi. Hayatımda ilk kez bir erkek için ağlıyordum, işte o zaman, öyle ağladığım için, onu sevdiğimi düşündüm. Ayrıca evlenmek isterse ona evet diyeceğimi ve sürekli birlikte olacağımızı, her saat ve her dakika onun nerede olduğunu bileceğimi düşündüm. Ama sevişeceğimizi düşündüğüm zaman tiksinti duyuyor, bunun üzerine kendi kendime belki de ona âşık değilsin diyordum ve aklım iyice karışıyordu.

Alberto hiçbir şey söylemiyordu, iki arkadaş gibi görüşüp konuşuyorduk. Kendisi hakkında konuşmak istemiyordu, tek arzusu beni konuşturmaktı. Üzgün olup sustuğum günler sıkıldığını düşünüyordum; bunun üzerine bir daha ziyaretime gelmeyeceği korkusuna kapılıyor ve neşeli olmaya çalışıyordum, pansiyonun müşterilerini, tavuskuşu ötüşünü andıran bağırışları anlatıyordum, birlikte gülüyorduk. Ama ondan ayrıldığım zaman kendimi yorgun hissediyordum, yatağa uzanıyor ve bir zamanlar kurduğum hayalleri düşünüyordum. Artık hayal kuramayacak kadar aptallaşmıştım. Onun bana söylediği her sözcüğü zihnime kazıyor ve aşkla ilgili bir şeyler var mı diye anlamaya çalışıyordum; tüm o sözcükleri alıyor, içimde evirip çeviriyordum, tam bir anlamı olduğunu düşünürken bir bakıyordum ki başka bir anlama dönüşmüşler, en sonunda sözcüklerle uğraşmaktan vazgeçiyordum ve gözlerim buğulanıyordu.

T.me/Cinciva

Bir keresinde bana hiçbir işi asla ciddi bir şekilde yapamadığını söyledi. Resim yapıyordu ama ressam olamamıştı, piyano çalıyordu ama iyi çalmayı hiç becerememişti, avukattı ama hiç hayatını kazanmak zorunda kalmamıştı, onun için ofise gitmese de zararı yoktu. Bundan dolayı sabahları uyanınca yataktan çıkmadan kitap okuyordu. Ama pek çok kez utanç hissiyle birlikte bir doymuşluk hissine kapılıyor, yumuşak ve sıcak yatağında, sarı ipekten yorganın altında boğulacak gibi oluyordu. Kendini suda yüzen, dalgaların keyifli bir biçimde salladığı bir mantar tıpa gibi hissettiğini ama denizin dibinde ne olduğunu asla öğrenemeyeceğini söylüyordu. Kendisiyle ilgili sadece bunu ve göl kıyısındaki şehirleri sevdiğini söylemişti; kullandığı sözcükleri toplayıp içimde evirip çeviriyordum ama öğrenebildiklerim onun yaşamının engin ve gizemli okyanusu karşısında azdı; o okyanusta sadece Sanskrit çalışan yaşlı bir kadının ve sarı ipekten bir yorganın yüzdüğünü görüyordum.

Parkta otururken ansızın yağmur yağmaya başlayınca oradan ayrıldım. Yeniden kafeye girdim, bir kahve daha alıp kafenin pencere kenarındaki tek masasına iliştim. Cama dayanıp yağmuru izlemeye başladım ama birdenbire aklımı, tabanca sesini duyan olmuş mudur, sorusu kurcaladı. Evimiz ıssız bir sokağın ucunda, bol ağaçlı küçük bir bahçesi de var. Kimsenin duymamış olması mümkündü. Sanskrit çalışan yaşlı kadının bir zamanlar yaşadığı evdi ve kütüphanenin rafları Sanskrit dilinde yazılmış kitaplarla doluydu, kadının kokusu hâlâ odalarda duyuluyordu. Ben o kadını hiç görmedim çünkü biz evlenmeden önce öldü, ama bir kutunun içinde duran fildişi sigara ağızlığını gördüm; ayrıca terliklerini, tığ işi yün şalını, içinde pamuk topları boş pudra kutularını da gördüm ve her yerde kokusunu duydum.

T.me/Cinciva

Alberto annesi öldüğü zaman perişan olmuştu. Bir sabah onu yatağında ölü bulmuş. O gün, akşamüstü gelip beni alacak, birlikte bir resim sergisine gidecektik. Bekledim, gelmeyince telefon ettim. Annesinin öldüğünü söyledi. O anda ne diyeceğimi bilemedim, sonra bir mektup yazdım. Oldukça güzel bir mektup çıktı ortaya; ara sıra güzel şeyler yazabiliyorum. Cenazeye gitmedim çünkü yaşlı kadın vasiyetinde cenazesinde kimseyi istemediğini belirtmiş. Bunu, cenazeyle ilgili bilgi almak için Doktor Gaudenzi'ye telefon ettiğim zaman öğrendim. Birkaç gün sonra Alberto'dan bir mektup aldım: Henüz dışarı çıkacak durumda olmadığını belirtiyor ve benim ona gelmemi rica ediyordu. Evini göreceğim düşüncesiyle kalbim küt küt atmaya başlamıştı. Uzun sakalı, dağınık saçları ve pijamasının üstüyle karşıladı beni. Hizmetçiyle kavga etmişti, kadın işten ayrılmıştı. Sobayı yakmayı denedi ama gazete kâğıtlarını buruşturup duruyor, bir türlü yakamıyordu. Sobayı ben yaktım, yanına oturduk, bana annesinin gençlik resmini gösterdi, iri yarı, kibirli bir kadındı, topuzunun içine İspanyol tarzı büyük bir süs tarağı geçirmişti. Bana uzun uzun annesini anlattı ama çizdiği nazik ve duyarlı insan imajıyla resimdeki kadını, ayrıca hayalimdeki terlikli ve kaprisli yaşlı kadını bağdaştırmak benim için kolay değildi. Odaya, sobaya ve camların ötesindeki dalları çıplak yüksek ağaçların olduğu bahçeye ve çevre duvarındaki üzüm asmasına bakıyor ve kendimi uzun zamandır olmadığım kadar rahat ve sakin hissediyordum; onun evinde ve yanında otururken, sanki içimdeki ateş ve epeydir duyduğum o tuhaf ve sarsıcı his sönmüştü.

Oradan ayrıldığımda o kadar mutluydum ki pansiyonda tek başıma oturmak istemedim ve Francesca'ya gittim. Ama Francesca çok keyifsizdi, yüzüme bakar bakmaz sır dinlemek istemediğini, kimseyi umursamadı-

T.me/Cinciva

ğını ve başının ağrıdığını söyledi; sıcak su torbasıyla yatağa uzanmıştı, çıkması gerektiğini belirtip benden pardösüsünün astarını dikmemi istedi, astarı diktikten sonra onu orada bırakıp çıktım.

Alberto bir daha beni evine çağırmadı, birlikte nehir kıyısında yürüyor ya da kafelerin birine girip saatlerce oturuyorduk. Bir daha annesinden söz etmedi. Pardösüsünün koluna yasının işareti siyah bir şerit takmıştı ama defterine yeniden resim çizmeye başlamıştı, sobayı yakarken ikimizin resmini de yapmıştı. Ne zaman yanımdan ayrılıp gitse bir şaşkınlık ve boşluk hissine kapılıyor ve o adamı hiç anlayamıyordum. Neden saatlerce benimle oturup pansiyondaki insanları anlattırdığını, bir yandan da resim çizdiğini anlamıyordum. Aramızda tek bir aşk sözcüğü bile geçmiyordu. Nehir boyunca uzaklara yürüyor ya da genelde âşıkların gittiği kenar semtlerin sokaklarında dolaşıyorduk ama aramızda aşkla ilgili ne tek bir sözcük geçiyor ne de bir hareket yaşanıyordu.

Günlerden bir gün ona onu sevdiğimi söyledim, çünkü o sırrı içimde tutmaktan artık yorulmuştum; çoğu zaman, odamda tek başıma otururken içimde büyüyen bu sır yüzünden kendimi boğulacak gibi hissediyor, giderek iyice aptallaştığımı düşünüyordum ve hiç kimseye ve hiçbir şeye ilgi duyamıyordum. Beni sevip sevmediğini ve bir gün evlenip evlenmeyeceğimizi bilmem gerekiyordu. Buna ekmek ve su kadar ihtiyacım vardı; çok cesaret isteyen, zor bir şey olsa da bir anda gerçeği söylemenin her zaman en iyi şey olduğunu düşündüm. Böylece ona onu sevdiğimi söyledim. Bir köprünün korkuluğuna dayanmış duruyorduk. Hava kararmak üzereydi, atlı arabalar yavaş yavaş yol boyunca ilerliyordu; atların karınlarının altında küçük, kâğıttan fenerler asılıydı. Kıyının yüksek ve sert otlarından sessizce kuşlar havalanıyordu. Bir süre hiç konuşmadan kararan havaya ve kenar

T.me/Cinciva

semtin ucundaki ışıkları yanmaya başlayan evlere baktık. Küçükken o kâğıttan fenerleri çok sevdiğini ve onları balkona asmak için bütün yıl Consolata Bayramı'nın[1] akşamını beklediğini, ama sabah fenerlerin yırtıldığını görünce hüzünlendiğini anlattı. Ben ise ansızın ona her şeyi, pansiyondaki odamda onu her gün nasıl beklediğimi, tek başıma nasıl acı çektiğimi, öğrencilerin yazdığı kompozisyonlardaki yanlışları nasıl artık göremediğimi, giderek budalalaştığımı söyledim ve onu sevdiğimi itiraf ettim. Konuşmam bitince dönüp baktım, yüzünde korku ve hüzün vardı. O anda beni sevmediğini anladım ve ağlamaya başladım, cebinden bir mendil çıkarıp gözyaşlarımı sildi. Rengi solmuş ve çok korkmuştu; başıma böyle bir şeyin gelebileceğini asla düşünmediğini, benimle birlikte olmaktan çok mutluluk duyduğunu, beni çok iyi bir arkadaş olarak gördüğünü ama beni sevmediğini söyledi. Uzun yıllardır bir kadına âşık olduğunu ama onunla evlenmesinin mümkün olmadığını, kadının evli olduğunu, başka bir kadınla asla yaşayamayacağını düşündüğünü belirtti. Yanlış davranmıştı, bilmeden bana kötülük etmişti, böyle bir kötülük yapabileceği hiç aklına gelmemişti. Sonra hiç konuşmadan şehre döndük. Pansiyonun önünde vedalaşırken ertesi gün beni görmeye gelip gelemeyeceğini sordu ama ben onunla bir daha görüşmek istemediğimi söyledim. "Peki," dedi ve gitti. Hüzünlenmişti sanki, uzaklaşırken arkasından baktım, sırtı kamburlaşmış, dayak yemiş bir genç gibi, yorgun ve kısa adımlarla ilerliyordu.

Akşam yemeğini yemeden odama çıkıp yatağa uzandım, odacı kadından Francesca'ya telefon edip bana gel-

1. Festa della Consolata (Teselli Edici Meryem Ana Bayramı). Torino'da her sene 20 Haziran'da şehrin koruyucu azizesi "Teselli Edici" Meryem Ana'nın anıldığı yortu. (Y.N.)

T.me/Cinciva

mesini söylemesini rica ettim. Francesca geldi. Siyah bir elbise ve ipekten sallantılı bir süsün olduğu bir bere giymiş, kaşlarını da almıştı, çok güzeldi. Yatağa oturup bir sigara yaktı ve, "Söyle bakalım," dedi. Ama ağladığım için konuşmam mümkün değildi. Sigarasını içip bekledi. "Yine şu yaşlı adam mı?" diye sordu, "Evet," dedim. Ağzını büküp kocaman bir sigara dumanı üfledi. "Hiç sevmedim o tipi," dedi.

Yavaş yavaş her şeyi anlattım. Gece yarısına kadar oturunca giriş kapısını açtırmak için odacı kadını uyandırmak zorunda kaldık. Uyumam için ilaç bıraktı ama yine de uyuyamadım. Ara sıra uykuya dalsam da birdenbire gözümün önünde Alberto'nun korku ve acı dolu yüzü beliriyordu. Ne yapacağım ben şimdi, hayatım ne olacak, diye kendi kendime soruyordum. Ona söylediğim her sözcükten utanç duyuyordum, onun söyledikleri de kendi söylediklerim de içimi yakıyordu.

Francesca ertesi gün de geldi. Portakal getirmişti. Odacı kadını, bronşit olduğumu söylemesi için okuluma yolladı. Anneme, kendimi iyi hissetmediğim için cumartesi Maona'ya gelemeyeceğimi yazdı. Bir portakal soydu, ama canım yemek istemeyince o yedi. Bütün gün yataktan çıkmamamı söyledi. Yapabileceğim tek şeyin onunla birlikte iki aylığına San Remo'ya gitmek olduğunu söyledi. Okul nedeniyle gelemeyeceğimi söyledim, üstelik param da yoktu. "O pis okuldan kime ne!" dedi. İkimize de yetecek kadar parası olduğunu, ertesi gün yola çıkabileceğimizi söyledi. San Remo'da bana, sırtı açık, omuzlarda iki mavi gülü olan tülden gece elbisesini ödünç verecekti. Dolaptan valizimi indirip bir gazete kâğıdıyla temizledi, içine elbiselerimi koydu, sonra öğle yemeğini yemek ve valizini hazırlamak için evine döndü. Bir süre daha yatakta yattım. Alberto'nun sevdiği kadını düşündüm. Kadın karşımda hareketsiz duruyor,

T.me/Cinciva

aptal ve acımasız gözlerle beni süzüyordu, büyük yüzü pembe pudralıydı. İri ve yumuşak memeleri, yüzüklerle süslü uzun parmakları vardı. Sonra yok oldu ama bir dakika sonra yeniden karşımda belirdi; bu sefer ufak tefek ve hüzünlüydü, başında geniş ve demode bir şapka vardı, yorgun ve kaygılı görünüyordu. O geniş şapkalı, ufak tefek kadın bana acıyordu, onun varlığına tahammül edemiyordum, üzgün bakışları beni korkutuyordu.

Kendi kendime ne yapacağımı soruyordum. Söylediğim ve duyduğum sözcükler içimde akıp duruyordu. Ağzım kurumuş, dilim damağıma yapışmıştı, başım ağrıyordu.

Odacı kadın gelip her zamanki beyefendinin beni aşağıda salonda beklediğini söyledi. Kalkıp giyindim. Aşağıya inince onu kucağında çantasıyla otururken buldum. Cezaya çarptırılmış bir genç gibi, buz kesmiş ve küçük düşmüş bir hali vardı. Gece uyumadığını söyledi, ben de uyumadığımı söyledim. Dışarı çıktık ve bir kafeye gittik. Büyük, kırmızı lake harflerle "Cinzano" yazılı aynaların olduğu, karanlık ve ıssız bir salonun ucuna oturduk. Yandaki bilardo salonundan konuşmalar ve vuruş sesleri geliyordu. Beni görmeden duramayacağını ve bana büyük bir kötülük yaptığını düşünerek berbat bir gece geçirdiğini söyledi. Beni görmeden duramazdı, annesi de kısa süre önce ölmüştü, kendini o evde o kadar yalnız hissediyordu ki! Benimle bir daha asla beraber olamayacağı düşüncesine katlanamazdı, benimle buluşmadığı günler soğuk ve boş geçiyordu. Bunun üzerine hayatındaki o kadını hatırlattım. Kadının ona çok kez acı çektirdiğini, hayatının tadı tuzu olmadığını ve kendini tıpkı suda yüzen bir mantar tıpa gibi çok yararsız ve aptal hissettiğini söyledi.

San Remo'ya gitmedim. Francesca beni almaya geldiğinde yola çıkmak istemediğimi söyledim ona. Çok

T.me/Cinciva

kızdı ve portakalların hepsini alıp yere fırlattı, valizi de yere atıp tekmelemeye başladı. Albayın dul karısı saç fırçasıyla küt küt duvara vurdu. Francesca'ya o an için hayatta yapmak isteyeceğim son şeyin San Remo'ya gitmek olduğunu söyledim; denizin, yoğun renk ve ışıklarıyla beni ürküttüğünü belirttim. Trene binip yola çıkmak yerine pansiyondaki odamda gebermeyi yeğlediğimi de ekledim; üzüntüsü olan bir insanın, başının çaresine kendine ait yerlerde bakmasının daha doğru olduğunu, yeni yerlerin derdine deva arayanlara iyi gelmediğini söyledim. "O zaman bak başının çaresine ve bir dahaki sefere akşam vakti ölüm yatağından beni arama, işim gücüm var benim," dedi. Yeniden beresini giydi, düğmelerini iliklediği paltosunun kenarlarını düzeltirken aynaya baktı.

Alberto bana evlenme teklif edince ona evet dedim. Ama başka bir kadına âşık olduğu için benimle nasıl yaşayabileceğini de sordum, bunun üzerine onu çok seviyorsam ve cesaretim varsa birlikte çok iyi yaşayabileceğimizi, çok sayıda böyle evlilik olduğunu, birbirini aynı derecede seven evli çiftlere pek rastlanmadığını, böyle bir şeyin çok ender olduğunu söyledi. Bana ne hissettiğini konusunda çok daha fazla şey öğrenmek istiyordum ama onunla bir türlü önemli konular üzerine uzun uzun konuşmayı başaramıyordum, çünkü o benim aksime olayları ve sözcükleri derinine düşünmekten, her yönden araştırmaktan sıkılıyordu. O kadın hakkında konuşmaya başladığım zaman ve onunla görüşmeye devam edip etmediğini sorduğum zaman gözlerini hüzün kaplıyor ve sesi yorgun ve kısık çıkıyordu, sadece onun kötü kalpli olduğunu, kendisine çok acı çektirdiğini, bu yüzden de artık onu kafasından çıkarmak istediğini söylüyordu.

İşte evleneceğimizi böyle söyledi ve görüşmeye devam ettik, artık elimi tutuyor, kafede ya da nehir kıyısın-

T.me/Cinciva

da yalnız kaldığımızda beni öpüyordu ama kesin bir şekilde, şu ay, şu gün evleneceğiz demiyordu. Bunun üzerine bir gün ona birlikte Maona'ya gitmemiz gerektiğini ve babamla konuşmasının iyi olacağını söyledim. İstekli görünmese de benimle geldi. Anneme mektup yazıp cumartesi günü çöp kovasını mutfaktan çıkarmasını, bir konuğum olacağı için güzel bir öğle yemeği hazırlamasını tembih ettim. Porta Vittoria İstasyonu'ndan otobüse bindik, Alberto defterine otobüsteki yolcuların resimlerini çizdi. Maona'ya vardığımızda annemle babamı biraz şaşkın ve ürkmüş buldum, Alberto onları öyle görünce hemen babamla konuşmak istediğini söyledi, salona geçtiler, annem de salon soğuk olduğu için yaktığı mangalı götürdü, oturup konuştular. Babam çok memnun kaldı, birlikte Marsala şarabı içtik ama annem bir ara beni kenara çekip ağlamaklı, o adamın çok yaşlı ve benden daha kısa boylu olduğunu, omzuma geldiğini, bir erkeğin kadından daha uzun boylu olması gerektiğine inandığını söyledi. Onu sevdiğimden emin olup olmadığımı sordu, ben emin olduğumu söyleyince boynuma sarılıp beni odasına götürdü ve evleneceğim gün için yıllardır hazırladığı masa örtülerini ve çarşafları gösterdi. Alberto bütün gün mutfakta oturup sohbet etti, annem çöp kovasını kaldırmıştı, tuzu her zamanki gibi bir çanağın içine koymayıp iki yeni tuzluk satın almıştı; akşam yemeğinden sonra veteriner ve belediye meclis üyesi geldi, babam onlara Alberto'yu nişanlım olarak tanıttı. Alberto, belediye meclis üyesi adamla satranç oynadı, birlikte yeniden Marsala şarabı içtik. Alberto o akşam evine döndü, belediye meclis üyesiyle iyi arkadaş olmuşlardı, adamın pul koleksiyonu olduğunu öğrenince ona elindeki birtakım Danimarka pullarını yollayacağı sözünü verdi.

O akşam odamda soyunup çocukken uyuduğum yatağa uzanınca yakında evleneceğimiz ve sevişeceğimiz

T.me/Cinciva

düşüncesiyle bir korku ve tiksinti duygusuna kapılır gibi oldum. Kendi kendime, hiç sevişmediğim için olabilir, diyordum ama onu gerçekten sevip sevmediğimi sorgulayınca beni öptüğü zaman biraz tiksindiğimi anımsıyordum. İç dünyamızda gerçekte ne olduğunu bilmek çok güç, diyordum kendi kendime; çünkü Alberto'nun hayatımdan uzaklaştığını sandığım an o kadar acı çekmiştim ki onsuz yaşamayı sürdüremeyeceğimi bile düşünmüştüm; oysa şimdi hayatımdaydı, annem ve babamla konuşuyordu, ama ben ne yapıyordum, korku ve tiksinti duyuyordum. Her genç kızın kendini böyle hissedebileceğini düşündüm, cesaretli olmak gerekiyordu. İnsan, duygularının tüm küçük patikalarını izler ve zamanını iç dünyasına bakıp kulak vermekle geçirirse hata eder ve kendine doğru bir yaşam biçimi seçemez.

Pazar günü Maona'da kaldım, babam Doktor Gaudenzi'yle buluşmak ve Alberto hakkında bilgi almak için sabahtan şehre gitti. Akşam eve çok mutlu döndü; kibar, düzgün ve sosyal statüsü yüksek bir adam seçtiğim için çok memnun olduğunu söyledi. Oysa annem ağlıyor ve evliliğin bir bilmece olduğunu söylüyordu. Bunun üzerine babam ona aptal olduğunu, gözyaşı dökmek için bahane bulmakta kadınların üstüne olmadığını söyledi.

Evlenmeden önce birlikte kafeye gittiğimiz ya da gezintiye çıktığımız zamanlarda benimle olmaktan mutlu görünüyordu, belki bana âşık değildi ama benden hoşlanıyordu. Beni görmek için evden çıkıyor, benimle olmak için yağmur yağsa bile geliyordu. Defterine yüzümün resmini çiziyor ve anlattıklarımı dinliyordu.

Ama evlendikten sonra resmimi yapmayı bıraktı. Hayvan ve tren resimleri çiziyordu. Trenleri çizmesinin gitmek istemesiyle ilgili olup olmadığını sordum. Gülmeye başlayıp hayır dedi. Ama evlendikten bir ay sonra

T.me/Cinciva

gitti. On gün gelmedi. Bir sabah baktım valizini hazırlıyor. Bana Augusto'yla birlikte gideceğini, gençken gittikleri yerleri, tembel tembel oturdukları çiftlik evlerini yeniden görmek istedikleri için bir gezi yapacaklarını söyledi. Onlarla gitmek isteyip istemediğimi sormadı. Sözünü bile etmedi. Ama ben buna pek şaşırmadım çünkü Augusto onun gençlik arkadaşıydı; aralarında özel ve derin bir ilişki vardı, kimsenin anlayamayacağı üstü kapalı bir dille konuşurlardı. Ayrıca bir keresinde Augusto'nun benden pek hoşlanmadığını söylemişti. Gitti. Çok hüzünlenmemiştim ama Augusto'nun sempatisini kazanmak için bir şeyler yapmam gerektiğini düşünüyordum, böylece bir sonraki yolculuklarında onlara eşlik edebilirdim. Küçük şehirleri ziyaret etmekten ben de hoşlanıyordum. Belki de Alberto hoşlanmadığımı düşünüyordu.

On altı yaşında bir hizmetçimiz vardı, Maona'daki ayakkabı tamircisinin kızıydı. Adı Gemma'ydı. Çok salaktı, kıs kıs gülmesine sinir olurdum. Evde fare olduğunu kafasına koymuştu, ama ben bir tane bile görmemiştim. Geceleri farelerin yatağın üzerine çıkıp burnunu kemirmelerinden korktuğu için çarşafla yüzünü kapatıp uyurdu. Bir keresinde Maona'dan dönerken yanında bir kediyle geldi. Temizlik yaparken onunla konuşuyordu. Kedi sürekli yaşlı kadının öldüğü odaya kaçıyordu, Gemma da kadının ansızın dolaptan dışarı çıkıp kendisini kör edeceğine inandığı için odaya girmekten korkuyordu. Onun için kapının önünde durup dışarı çıkması için kediye yalvarırdı. Kedi koltuğun üstünde mırlar, Gemma kapıdan onu çağırıp peynir kabuğu vermeye çalışırdı. O odaya ben de sık sık girerdim çünkü yaşlı kadının nasıl olduğunu hayal ederken duvarlara, boş pudra kutularına bakmak ve püsküllü perdelere sinmiş kokusunu duymak hoşuma giderdi. Koltuğu, ayak uzatmak için bir tabure-

T.me/Cinciva

le birlikte pencerenin yanında duruyordu, dolapta da siyah elbisesi, tığ işi şalı vardı.

Çalışma odasının kapısı sürekli kilitliydi. Alberto oradan çıkar çıkmaz kapıyı kilitler, anahtarı da cebine koyardı. Bir gün ona bunun nedenini sordum, çalışma masasının çekmecesinde şarjörü dolu bir tabanca olduğunu söyledi. Çekmeceyi, kilidi olmadığı için kapatamıyordu, onun için de odanın kapısını kilitliyordu. Gülmeye başladı ve günün birinde aklıma kötü bir düşünce gelmesini istemediğini söyledi. Bir gün ölmek ya da birilerini öldürmek isterse diye şarjörü dolu o tabancayı yıllardır o gözde sakladığını söyledi. Eski bir alışkanlıktı, artık batıl inanç gibi bir şey olmuştu. Augusto'nun da tıpkı onun gibi bir çekmecede şarjörü dolu bir tabancası olduğunu söyledi.

Evden gittiğinde o kilitli kapının önünde birçok kez durakladım. Odayı kilitlemesinin nedeninin tabanca olmadığını düşünüyordum. Belki de içeride mektuplar ya da çizdiği portreler vardı. Benim ondan gizleyecek bir şeyim olmadığı için üzülüyordum. Gizleyebileceğim hiç ama hiçbir şeyim yoktu. Yaşamımla ilgili her şeyi ona anlatmıştım. Alberto'yla karşılaştığım güne kadar oldukça vasat ve renksiz bir hayatım olmuştu. Sonra da onunla ilişkili olmayan her şeyi yaşamımdan çıkarmıştım. Öğretmenliği de bırakmıştım. Francesca'yla çok seyrek görüşüyordum. San Remo'ya gitmeyi reddettiğimden beri benimle pek görüşmek istemiyordu. Bana tatsız şeyler söylememek için çaba harcadığını hissediyordum. Eskisi gibi bana kötü davranmasını yeğler olmuştum. Artık bana soğuk ve nazik davranıyordu. Gaudenzi'ler bazı akşamlar Alberto ile beni evlerine davet ediyorladı, bize çok nazik davranıyorlar ve Alberto'yu evlerinde tanıdığım için kendilerini mutluluğumuzun yaratıcıları olarak gördüklerini söylüyorlardı. Ama Alberto onları aptal bu-

T.me/Cinciva

luyor, gitmemek için sürekli bahaneler uyduruyordu. Gelgelelim akşamları Augusto bize geldiğinde öyle mutlu oluyordu ki! Onlar çalışma odasında otururlarken ben yatmaya gidiyordum, çünkü Alberto, Augusto'nun benim yanımda kendini rahat hissetmediğini söylemişti.

Alberto gittikten birkaç gün sonra Augusto'yu yolda gördüm. Paltosunun yakasını kaldırmış, elleri cebinde yürüyordu, canlı ve kibirli yüzünü bana doğru çevirip bir an sabit baktı. Titremeye başladım, konuşamadım, başıyla hafifçe selam verip hızla uzaklaştı. Böylece Alberto'nun bana yalan söylediğini, Augusto'yla gitmediğini öğrenmiş oldum. Eve döndüm. Sobanın yanına oturdum, kedi kucağıma çıktı. İşte o anda evliliğimizin bir fiyasko olduğunu düşündüm. Bunu daha önce hiç düşünmemiştim. Kediyi okşuyor ve camdan, batan güneş ışığıyla pembeleşen yapraklarla dolu bahçeye bakıyordum. O anda, o evde kendimi bir konuk gibi hissettiğimi fark ettim. O evin benim evim olduğunu asla düşünmüyordum, bahçede yürürken o bahçeyi kendime ait bir yer olarak görmüyordum, Gemma bir tabak kırdığı zaman, Alberto hiçbir şey söylemese de kendimi suçlu hissediyordum. Sanki yaşlı kadın birden dolaptan çıkacak, Gemma ve beni, kediyle birlikte evden kovacak sanıyordum. Peki o zaman benim evim neresiydi? Annem, Maona'daki odama domates konservesi kavanozlarını ve patates çuvallarını yerleştirmişti. Yeniden pansiyondaki odamda olmak, tavuskuşunun ciyaklamasını duymak, çiçekli döşemeleri görmek ve ispirtolu ocakta yumurta pişirmek istedim.

Akşam yemeğini yiyip yattım. Üşüyordum ve uyuyamıyordum. Karanlıkta dişlerim birbirine çarpıyordu. O yatakta balayı dönüşü ilk kez sevişmiştik. On beş gün gölleri gezmiştik. Sevişirken tiksinti duyuyor ve utanıyor-

T.me/Cinciva

dum, ama ilk zamanlar tüm kadınların böyle hissedebileceğini düşünüyordum. Alberto'nun yanımda uyuyakaldığını hissetmek hoşuma gidiyordu. Sakindim. Alberto'ya seviştiğimiz zaman hissettiklerimi söyleyip kadınların hepsine böyle olup olmadığını sormuştum. Kadınların ne hissettiğini bilmediğini, bir çocuk sahibi olmaya ihtiyacım olduğunu çünkü bir kadın için ve hiç kuşkusuz bir erkek için bunun çok önemli olduğunu söylemişti. Sürekli iç dünyama bakma gibi bir kötü alışkanlığım olduğunu ve bundan vazgeçmem gerektiğini belirtmişti.

Yalan söyleyebileceğini düşünmemiştim. Valizini yapmaya yardım etmiş, kalacağını söylediği çiftlik evlerinin ya da köy lokantalarının soğuk olabileceğini düşünerek yün bir battaniye vermiştim. Battaniyeyi almak istememişti ama ben ısrar etmiştim. Augusto'nun istasyonun kafesinde onu beklediğini söyleyerek aceleyle çıkmıştı evden.

Nasıl seviştiğimizi, bana söylediği hoş ve ateşli sözcükleri anımsıyordum. Seviştikten sonra uykuya dalıyordu ve karanlığın içinde sakin soluğunu yanımda duyuyordum. Karanlıkta uzun süre uyumadan duruyor ve bana söylediği tüm o sözcükleri düşünüyordum. Sevişmekten pek hoşlanmıyordum ama karanlıkta uyumadan, onun o sözcüklerini içimden tekrar etmek hoşuma gidiyordu.

Augusto'yla gitmemişti. Şu sevgilisi kadınla gitmişti. Hiç kuşkusuz bana ilk kez yalan söylemiyordu, hiç kuşkusuz benimle evlenmeye karar verdikten sonra da buluşmuşlardı. Büroya gittiğini söylediği zamanlar belki onunla buluşuyordu. Sevişiyorlardı ve bana söylediği o ateşli sözcüklerin aynısını ona da söylüyordu. Sonra o kadının yanında hareketsiz yatıyordu ve sürekli beraber olamamanın verdiği acıyla biraz iç çekiyorlardı. Kadın karanlıkta karşımda duruyordu. Parlak ipekten bir elbise

T.me/Cinciva

giymiş, bol mücevher takmıştı. Esniyor ve yavaş bir şekilde çoraplarını çıkarıyordu. Sonra gözden yitip bir saniye sonra yeniden beliriyordu; bu sefer uzun boylu, güçlü ve uzun adımlarıyla erkeksiydi, kucağında boynuna doğru tuttuğu bir pekinez köpek vardı.

Alberto on gün gelmedi. Bir akşam geri döndü. Çok yorgun ve keyifsiz görünüyordu. Çok sıcak bir kahve içmek istediğini söyledi. Gemma çoktan yatmıştı, onun için kahveyi ben yaptım. Odamıza götürdüm. Kahveyi içerken bir yandan da bana bakıyordu. Beni öpmemişti. Gözünü hiç ayırmadan bana bakıyor ve kahvesini yudumluyordu. "Augusto'yla değildin. Kiminleydin?" dedim. Fincanı masaya bırakıp ayağa kalktı. Parmaklarını kıvırcık saçları arasında gezindirdikten sonra hızlı hızlı başını kaşıdı. Kravatını ve ceketini çıkarıp sandalyenin üzerine attı.

"Çok yorgunum ve uykum var. Hiç konuşmak istemiyorum," dedi.

"Augusto buradaydı, yolda gördüm onu. Kiminle gittin?" dedim.

"Tek başıma, yalnız gittim," dedi.

Yattık, ışığı söndürdüm.

Sesi ansızın karanlıkta yükseldi: "Hiç de güzel bir yolculuk değildi, evde kalsam çok daha iyi olurdu." Yanaşıp sarıldı.

"Yalvarırım bana hiçbir şey sorma. Üzgünüm ve çok yorgunum. Senden çok sakin olmanı ve bir şey söylememeni rica ediyorum. Kendimi çok üzgün hissediyorum."

"Kötü kalpli bir kadın mı?" diye sordum.

"Zavallı bir kadın," dedi, usulca vücudumu okşuyordu. "Kötülük yapsa da suçu yok." Sessizce akan sıcak gözyaşlarım yüzümü ıslatıyordu. Eliyle yüzüme dokundu ve daha sıkı sarıldı.

"Berbat bir yolculuktu," dedikten sonra kıs kıs güldüğünü hissettim. "Hiçbir şey sorma bana. Asla, asla bir

T.me/Cinciva

şey sorma. Sen hayatta sahip olduğum tek şeysin. Bunu unutma."

Başını omuzuma dayamıştı, elimi gür ve sert kıvırcık saçlarında, zayıf ve sıcak yüzünde gezdirdim. Seviştik ve ilk kez ondan tiksinmedim.

Birkaç ay sonra yine gitti. Hiçbir şey sormadım. Çalışma odasında valizini hazırlarken Rilke'nin bir şiir kitabını yanına aldığını gördüm. Bazı akşamlar bana da Rilke okurdu. Gitti. "İki hafta sonra döneceğim," dedi. Her zamanki gibi çalışma odasının kapısını kilitledi. O kapıyı kilitlemeyi asla unutmazdı. Giderken ona gülümsedim.

Merdivenlerden çıkıp odama dönerken dudaklarımda hâlâ o gülümseme vardı, yüzümdeki o gülümsemeyi bir süre korumaya çalıştım. Aynanın karşısına oturup saçlarımı taradım. O budalaca gülümseme yüzümden hiç eksilmiyordu. Hamileydim, dolgunlaşmış yüzüm solgundu. O korkak ve budalaca gülümseme anneme yazdığım mektuplara da yansıyordu. Ama annemin soracağı sorulardan korktuğum için son zamanlarda Maona'ya gitmemiştim.

"Sen hayatta sahip olduğum tek şeysin. Bunu unutma." Unutmamıştım ve o sözcükler hemen hemen her gün aklıma gelip bana yardımcı olmuşlardı. Ama tıpkı uzun süre emilen bir erik çekirdeği gibi yavaş yavaş o hoş tatlarını yitirmeye başlamışlardı. Ona hiçbir şey sormuyordum. Akşamları eve geç geliyordu, neler yaptığını kurcalamıyordum. Ama onu o kadar uzun süre beklemiştim ki sessizlik içimde kabarmıştı. Benimle baş başa sıkılacağı korkusuyla ona boş yere bir şeyler söylemeye çalışıyordum. Söyleyecek gülünç ve eğlenceli bir şeyler bulmak için çabalıyordum. Ben lambanın altında örgü örüyor, o da başını sertçe kaşıyarak gazete okuyordu. Kimi zaman resim yapıyordu ama artık benim yüzümü çizmez olmuş-

T.me/Cinciva

tu. Tren ve at resimleri yapıyordu. Kuyrukları rüzgârda uçuşan ve dörtnala koşan küçük atlar çiziyordu. Artık bir kedimiz olduğu için kedi ve fare resimleri de yapmaya başlamıştı. Kendi yüzüyle bir kedi, benim yüzümle bir fare çizmesi gerektiğini söyledim ona. Gülmeye başlayıp nedenini sordu. Bizi kediyle fareye benzetmiyor musun, diye sordum. Gülmeye başladı ve beni kesinlikle bir fareye benzetmediğini söyledi. Yine de kendi yüzüyle bir kedi, benim yüzümle bir fare çizdi. Farenin ürkmüş, hüzünlü bir yüzü vardı, örgü örüyordu, kedi ise siyah ve vahşiydi, bir deftere resim yapmakla meşguldü. İkinci kez seyahate çıktığında aynı akşam Augusto bize geldi. Bütün akşam kaldı. Alberto'nun, yola çıkmadan önce, yokluğunda ara sıra bana eşlik etmesini rica ettiğini söyledi. Biraz şaşırmıştım ve onunla konuşacak bir şey bulamıyordum. Dişlerinin arasında sıkıca tuttuğu piposu, boynunda gri renkte, eski bir yün atkıyla karşıma geçip oturmuştu; bıyıkları siyahtı, dinç ve büyük yüzünü bana çevirip sesini çıkarmadan sabit bakıyordu. O sırada benden pek hoşlanmadığının doğru olup olmadığını sordum. Gözleri dahil olmak üzere tüm yüzü alnına kadar kızardı ve ikimiz birden gülmeye başladık. Böylece birazcık samimi olduk. Çoğu kez ne konuşacağını bilmeyen iki kişi için tek bir cümle yeter. Sonra birbirimize sen diye hitap etmeye başladık çünkü o sizli bizli konuşmayı beceremiyordu. Genelde kimseden hoşlanmadığını ve hayatta çok sevimli tek bir insan tanıdığını, onun da kendisi olduğunu söyledi. Keyifsiz olduğu zamanlar aynaya bakıp kendisine hafifçe gülümsediğini, bunun üzerine hemen neşelendiğini anlattı. Bazen benim de aynada hafifçe kendime gülümsemeyi denediğimi ama bunun bir işe yaramadığını söyledim ona. Keyfimin sık sık bozulup bozulmadığını sordu. "Evet, sık sık," dedim. Piposu parmaklarının arasında, kapalı ağzından dumanını üfleyerek karşımda oturuyordu.

T.me/Cinciva

"Augusto," dedim, "O kadın nasıl biri?"

"Kadın mı? Hangi kadın?" dedi.

"Alberto'yla seyahate giden kadın."

"Dinle," dedi, "bunu hiç konuşmayalım. İkimizin bu konuyu konuşmasını doğru bulmuyorum."

"Onunla ilgili hiçbir şey bilmiyorum," dedim, "adını dahi bilmiyorum. Yüzünün nasıl olduğunu düşünerek içim içimi yiyor."

"Adı Giovanna," dedi, "öylesine bir yüz işte. Yüzünde bir olağanüstülük yok."

"Çok güzel değil mi?" diye sordum.

"Ne bileyim ben!" dedi, "Ben dış güzellikten pek anlamam. Evet, güzel galiba, oldukça güzel sanırım. Ya da şöyle söyleyeyim, bir zamanlar, yani gençken güzeldi."

"Neden, artık pek genç değil mi?"

"Pek değil," dedi, "ama şimdi ondan söz etmemize ne gerek var?"

"Lütfen," dedim, "bu konuyu ara sıra seninle konuşmak istiyorum. Hep tek başıma düşünmekten yoruldum. Onun hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Adının Giovanna olduğunu bile bilmiyordum. Hiçbir şey bilmeyince kendimi sürekli karanlıkta hissediyorum. Körmüşüm, duvarları ve eşyaları elleyerek hareket ediyormuşum gibi geliyor." Yün yumağını yere düşürdüm, almak için eğildi. "Siz ne diye evlendiniz ki?" dedi. "Evet, hata ettim," dedim. "Alberto evlenmeyi çok istemiyordu ama durup düşünmedi. Önemli şeyleri uzun uzadıya düşünmeyi sevmez o. Sürekli iç dünyasını sorgulayan ve doğru bir yaşam biçimi bulmak için çabalayan insanlardan nefret eder. Beni durup sessizce düşünürken görünce bir sigara yakıp uzaklaşır yanımdan. Her zaman nerede olduğunu bilmek istediğim için evlendim onunla. Oysa o, benim nerede olduğumu her zaman o bilir. Burada olduğumu ve onu beklediğimi bilir. Ama şimdi ben onun nerede olduğunu bilmiyorum. Sanki eşim değil. Bir eş her zaman nerede

T.me/Cinciva

olduğunu bildiğin insandır. Sana, 'Nerede?' diye sorduklarında hemen yanıt verebilmeni ve yanılmaktan korkmamanı sağlayan kişidir. Ama ben tanıdıklara rastlarım, bana, 'Alberto nerede?' diye sorarlar korkusuyla artık evden çıkmıyorum. Anlıyor musun, nasıl cevap vereceğimi bilemiyorum. Belki sana aptalca gelecek ama utanıyorum ve evden çıkmıyorum," dedim.

"Peki neden evlendiniz? Kafanıza ne esti de evlendiniz?" dedi. Ağlamaya başladım. "Budalalığın dik âlâsı," dedi. Dumanı üflüyor, gözünü ayırmadan, sessiz, bana bakıyordu. Asık yüzünden ve sert ifadesinden bana acımayı reddettiği anlaşılıyordu. "Augusto," dedim, "Alberto nerede, söyler misin? Şu anda nerede?" "Bilmiyorum. Haydi iyi geceler. Benim gitmem gerek," dedi. Sandalyenin üzerinden paltosunu aldı ve bir kibritle piposunun külünü boşalttı. Uzun boylu, içine kapanık Alberto kapının önünde durmuştu. "Gerçekten elimden hiçbir şey gelmez. İyi geceler," dedi.

Bütün gece gözüme uyku girmedi. Augusto'nun bana âşık olduğunu ve onun gizli sevgilim olduğunu hayal ettim: Her gün onunla buluşmak için koşar adımlarla şehirdeki bir otele gidiyordum. Eve çok geç dönüyor, Alberto'yu beni beklerken buluyordum, nerede olduğumu anlamak istercesine kaygılı bir şekilde yüzüme bakıyordu. Ama Augusto birkaç akşam sonra ziyaretime geldiğinde ona bakıp hayallerimden utandım. Yün yumağını düşürdüğümde yerden alıyordu, piposunu doldurup yakıyordu, sonra bir kibritle külünü boşaltıyor ve halının üzerinde bir aşağı bir yukarı yürüyordu; ben ise bir otel odasında nasıl sevişeceğimizi düşünüyor ve utançtan kızarıyordum. Ama bana âşık oluyormuş gibi bir havası yoktu, benim de onunla sevişmeye hiç niyetim yoktu. Bir daha Alberto'yla ilişkimizden söz etmedim, o da söz etmedi, ne konuşacağımızı bilemiyorduk, ben sıkılıyordum, onun da sıkıldığını tahmin ediyorum. Ama biraz

T.me/Cinciva

samimi olduğumuz için memnundum. Alberto döndüğü zaman ona hemen Augusto'yla biraz samimi olduğumuzu söyledim. Hiçbir şey söylemedi ama pek memnun olmamışa benziyordu. Banyoda durmadan söyleniyor, su iyi ısınmadığı için, tıraş fırçasını ya da ihtiyaç duyduğu diğer şeyleri bulamadığı için bağırıyordu. Elinde sigara, tıraş olmuş vaziyette banyodan çıktı, bunun üzerine yolculuğunun bir öncekinden daha iyi geçip geçmediğini sordum. Sıradan bir yolculuk olduğunu, anlatmak istemediğini ve bazı işlerini halletmek üzere Roma'ya gitmek zorunda kaldığını söyledi. Bebek dünyaya gelene kadar bir yere gitmemesini rica ettim, çünkü gece kendimi kötü hissetmekten korkuyordum, tek başıma kalmam tehlikeli olabilirdi. Bunun üzerine dünyada çocuk doğuracak ilk kadın olmadığımı, bu korkulara kapılırsam halimin duman olduğunu söyledi. Bir süre hiç konuşmadık, bir yandan yün örüyor bir yandan da ağlıyordum, bunun üzerine kapıyı çarparak odadan çıktı.

Akşam Augusto geldi, onu salona buyur ettim, Alberto iş için Roma'ya gittiğini söyledi yine ve ara sıra ziyaretime geldiği için ona teşekkür etti. Bir süre sonra Gemma alışveriş hesabını tuttuğumuz defteri göstermek için beni mutfağa çağırdı, yeniden salona döndüğümde yoklardı, çalışma odasından sesleri geliyordu. Yanlarına gitsem mi gitmesem mi, diye düşünüyor, neyin doğru olacağını kestiremiyordum, gitmek istiyordum ama karar veremiyordum, sonunda yanlarına gitmekte tuhaf bir şey olmadığına karar verdim. Yün işimi alıp çalışma odasına gittim, ama kapı kilitliydi. Alberto'nun sesini duydum, şöyle diyordu: "Evet, yararı yok." Neyin yararı yoktu? Salonda oturup kaç sıra yün ördüğümü saymaya başladım. Kendimi yorgun ve ağırlaşmış hissediyordum, bebek içimde hareket ediyordu, o anda çocuğumla birlikte ölmek istediğimi, bir daha o iç sıkıntısını çekmek istemediğimi, hiçbir şey duymak istemediğimi düşündüm.

T.me/Cinciva

Gidip yattım, uyuyakalmışım, Alberto odaya gelince uyandım. "Korkmuyorum, bebeğimle birlikte ölmek istiyorum," dedim. "Uyu, saçmalama. Ölmeni istemiyorum," dedi. "Ölürsem umurunda olur mu? Augusto'n ve Giovanna'n var, bana ihtiyacın yok. Senin evlada da ihtiyacın yok, ne yapacaksın sen çocuğu, yaşını başını almışsın, yıllarca çocuk sahibi olmadan yaşamışsın, iyi de yaşamışsın ve çocuk yapma isteği hiç duymamışsın."

Gülmeye başladı ve şöyle dedi:

"Hiç de o kadar yaşlı değilim. Kırk dört yaşındayım."

"Çok yaşlısın. Baksana saçların tamamen kır. Kırk dört yıl çocuksuz yaşamışsın. Sen kim, çocuk kim? Bir gün ansızın, evde ağlayan bir çocuğa alışabilmek için çok geç," dedim.

"Lütfen saçmalama, çocuğumuzu çok istediğimi biliyorsun," dedi.

"Neden Giovanna'yla çocuk yapmadın?"

Karanlıkta uzun bir soluk verdi. "O insandan söz etmemeni istemiştim senden."

Yatakta doğrulup oturdum.

"O insan deme. Giovanna de."

"Nasıl istersen," diye cevap verdi.

"Giovanna de."

"Giovanna."

"Neden bir çocuk yapmadınız?"

"Çünkü benden bir çocuk sahibi olmayı isteyeceğini sanmıyorum."

"İstemez mi? Peki seni sevmiyor mu?"

"Çok sevdiğini sanmıyorum."

"Ben de seni sevmiyorum. Seni sevmek imkânsız. Neden biliyor musun? Yüreksizsin çünkü. Olayların derinine inme cesareti olmayan küçük adamın tekisin. Mantar bir tıpa, mantar tıpa! Kimse seni sevmiyor, sen de kimseyi sevmiyorsun."

T.me/Cinciva

"Beni sevmiyor musun?" diye sordu.

"Hayır."

"Ne kadar zamandır sevmiyorsun?"

"Bilmiyorum. Epeydir."

Yeniden iç çekti.

"Bu çok kötü," dedi.

"Alberto, şu son yolculuğunda nerede olduğunu söyler misin?" dedim.

"Bazı işleri halletmek için Roma'daydım."

"Yalnız mı yoksa Giovanna'yla mı?"

"Yalnız."

"Yemin et."

"Yemin etmek istemiyorum," dedi.

"Söylediğin doğru değil de ondan. Giovanna'yla birlikteydin. Nereye gittiniz, söyle. Göle mi? Göle gittiniz, değil mi?"

Işığı yakıp ayağa kalktı. Dolaptan bir battaniye aldı.

"Ben çalışma odasına gidiyorum uyumaya. İkimiz de daha rahat dinleniriz."

Buruşmuş mavi pijamasıyla zayıf ve çelimsiz vücudu belli oluyordu, kolunda battaniye odanın ortasında durmuştu; saçları dağınık, yüzü yorgun ve sıkıntılıydı. Ağlamaya başladım.

"Hayır Alberto, gitmeni istemiyorum. İstemiyorum," dedim.

Ağlıyor ve titriyordum, yaklaşıp saçlarımı okşadı. Elini tutup öptüm.

"Seni sevmediğim doğru değil," dedim. "Seni inanamayacağın kadar çok seviyorum. Başka bir erkekle beraber olamam. Augusto ya da bir başkasıyla sevişemem. Seninle sevişmek hoşuma gidiyor. Ben senin karınım. Gittiğin zaman sürekli yolunu gözlüyorum. Başka hiçbir şey düşünmüyorum, düşünemiyorum ve yavaş yavaş budala bir insana dönüşüyorum. Budala olmaya başladığım

T.me/Cinciva

için üzülüyorum ama benim hiçbir suçum yok. Tanıştığımız ilk günden beri ikimizle ilgili her şeyi tek tek anımsıyorum. Senin karın olduğum için mutluyum."

"Peki o zaman," dedi. Battaniyeyi alıp çalışma odasına uyumaya gitti.

Bir daha uzun bir süre birlikte uyumadık.

Kafeden çıktığımda karanlık çökmüştü. Yağmur durmuştu ama kaldırım ıslaktı. Çok yorgun olduğumu fark ettim, dizlerim sanki yanıyordu. Yine de bir süre daha şehirde dolaşmaya devam ettim. Sonra bir tramvaya binip Francesca'nın evinin önünde indim. Ama salonun pencereleri aydınlıktı, elinde tepsiyle hizmetçiyi görünce günlerden çarşamba olduğunu ve Francesca'nın çarşambaları arkadaşlarını eve davet ettiğini anımsadım, yukarı çıkmadım. Yürümeye başladım. Ayaklarıma kara sular inmişti, sol ayağımdaki çorabın topuk kısmı delinmişti, ayakkabı çıplak deriye sürttüğü için canım acıyordu. Er ya da geç eve dönmem gerektiğini düşündüm. O anda mide bulantısına benzer bir hisle ürperdim. Tekrar parka gittim. Bir banka oturup acıyan yeri görmek için ayağımı ayakkabıdan azıcık çıkardım. Topuğum kızarmış, şişmişti. Su toplayan yer patladığı için kanıyordu. Çiftler banklarda birbirlerine sarılmış, ağaçların karanlık gölgesinde öpüşüyorlardı, yaşlı bir adam yeşil bir paltonun altında büzülmüş yerde yatıyordu. Gözlerimi kapatıp kimi akşamüstleri kızımı parka getirdiğim günleri düşündüm; ağır ağır yürür, çantama koyduğum termostaki sütlü kakaoyu içerirdim. Büyük bir sırt çantam vardı; içine plastik ve havlu mama önlüklerini, severek yediği, Maona'dan annemin gönderdiği kuru üzümlü yumuşak şekerleri, ihtiyacı olan her şeyi koyardım. Parkta kızımla birlikte yavaş yavaş yürüyerek uzun saatler geçirirdim; dönüp onu kenarları ve düğmeleri kadifeden kapüşonlu paltosuyla ve beyaz tozluklarıyla bana doğru gelirken izlerdim. Fran-

T.me/Cinciva

cesca ona, yerde kaydırıldığı zaman başını oynatan oyuncak bir deve armağan etmişti. Çok güzeldi, dore işli, kırmızı kumaştan bir eyeri vardı ve başını öyle tatlı ve uslu uslu oynatırdı ki! Ama ikide bir ipine takılıp düşerdi ve her seferinde tutup düzeltmek gerekirdi. Kızımla birlikte ılık güneşin ısıttığı hafif nemli havada, ağaçlar arasında çok ağır adımlarla ilerlerken, eldivenleri elinden düşecek gibi olur, eğilip parmaklarını yeniden içine sokardım, mendille burnunu siler, yorulunca kucağıma alırdım.

Gece eve dönmeyi, sabah olunca da karakola gitmeyi düşündüm. Karakolun nerede olduğunu bilmiyordum, açık adresi telefon rehberine bakıp bulacaktım. Her şeyi, ilk günden başlayarak, sıradan görünse de büyük öneme sahip bazı ayrıntılarla birlikte anlatmama izin vermelerini isteyecektim. Biraz uzun bir hikâyeydi ama anlatmama müsaade etmeliydiler. Beni dinleyecek adamın yüzünü hayal etmeye çalıştım: Gözümün önüne bir masanın arkasında durmuş, bana kulak veren bıyıklı, esmer tenli bir yüz geldi. Bunun üzerine yeniden ürperdim ve Augusto ile Francesca'ya telefon edip onlardan karakola gitmelerini ya da polise bir mektup yazmalarını rica etmeyi düşündüm; beni alıp götürmeleri için evde bekleyecektim. Cezaevine girecektim ama o konuyu düşünecek halde değildim. Gözümün önünde karakol ve esmer, ince ve parlak yüzüyle masadaki o adam vardı, güldüğü zaman ürperiyordum ama sonra her şey yok oluyordu; onca gün, onca yıl sanki hayatımdan boğuk sesler çıkararak kopuyordu ve Alberto, Giovanna, Augusto, Francesca, Gemma ve kedimle geçirdiğim, kızımı doğurduğum zamanla, Maona'da annem ve babamla geçirdiğim gerçek gün ve yıllarla hiçbir ilişkileri kalmıyordu. Cezaevine girmem ya da girmemem önemli değildi, çünkü Alberto'ya olan olmuştu artık; ateş ettiğimde tüm bedeniyle masanın üzerine yığıldığını görmüş, gözlerimi kapatıp odadan koşarak çıkmıştım.

T.me/Cinciva

Kızım, üç yıl önce, 11 Ocak'ta, öğleden sonra saat üçte doğdu. Üzerimde sabahlıkla evde iki gün boyunca dolaşarak bağırıp çağırdım. Alberto da yüzünde çok korkmuş bir ifadeyle arkamda dolaştı. Doğuma Doktor Gaudenzi ve Alberto'ya "babiş" diye hitap eden çok sevimsiz, genç bir ebe geldi. Ebe şişelerin temiz olmadığını söyleyip Gemma'yla mutfakta kavga etmeye başladı. Suyu sterilize etmek için çok şişe gerekiyordu ve Gemma bağırtılarım yüzünden çok korkmuştu, ayrıca o günlerde gözünde arpacık çıkmıştı ve iyice şaşkına dönmüştü. Annemle babam da geldi. Evin içinde dolaşıyor ve herkese anlamsız şeyler söylüyordum, o lanet olası bebekten kurtulmam için bana yardım etmeleri gerektiğini haykırıyordum. Bir süre sonra yatağa yattım, korkunç bir uyku bastırmıştı ve bir dakika daldıktan sonra o korkunç acıyla uyanıyor ve çığlıklar atıyordum; ebe böyle bağırmaya devam edersem guatr olacağımı söylüyordu. Çocuğu unutmuştum. Alberto'yu da unutmuştum, tek isteğim uyumak ve acı duymamaktı. Artık ölmek istemiyordum, yaşamak istiyordum ve ölmekten çok korkuyordum, herkese o acıdan ne zaman kurtulacağımı soruyordum. Ama bir süre daha devam etti, ebe elinde şişelerle koşturuyor, annem siyahlar içinde odanın bir köşesinde büzülüp kalmış, ağlıyordu; Alberto elimi tutuyordu ama ben onun elini istemiyordum, çarşafı ısırıyor ve çocuğu unuttuğum için, doğurmak için değil, karnımdaki o acıdan kurtulmak için çabalıyordum.

Derken bebek doğdu ve acı bir anda kesildi, başımı kaldırıp bacaklarımın arasındaki çıplak çocuğa baktım, ağlamaktan kızarmıştı, Alberto rahatlamış bir ifadeyle bana doğru eğildi, ben de birden kendimi hayatımda hiç olmadığım kadar mutlu hissettim, acım dinmiş, yerini bir başarı ve huzur duygusu almıştı.

Annem bebeği getirdi ve yatakta yanıma koydu, beyaz bir şala sarmışlardı, arasından yumruk yaptığı kırmı-

T.me/Cinciva

zı ve soğuk elleri, küçük ve hafif ıslak başı çıkmıştı. Bana doğru eğilince, Gemma'nın yüzünü gördüm, zafere ermiş bir edayla gülümsüyordu, annemin de aynı zafer edasıyla gülümsediğini gördüm, şalın içinde bebeğin zayıf ağlama sesi beni heyecan ve sevince boğdu.

Herkes dinlenmem gerektiğini söylüyordu, ama benim dinlenmeye hiç niyetim yoktu, durmaksızın konuşuyordum, bebeğin nasıl olduğunu, burnunun, alnının, ağzının neye benzediğini soruyordum. Panjurları kapatıp gittiler, bebeği de götürdüler, sadece Alberto kaldı yanımda, birlikte Gemma'nın arpacığına ve ebenin ona "babiş" diye hitap etmesine güldük. O esnada hâlâ ölmek isteyip istemediğimi sordu, "Asla," dedim ve canımın portakal suyu çektiğini söyledim. Hazırlamaya gitti ve tepsiye koyduğu büyük bir bardakta getirdi, içerken başımı tuttu ve beni usulca saçlarımdan öptü.

İlk zamanlar kızım çok çirkindi, Alberto onu "minik kurbağa" diye severdi. Eve döner dönmez, "Minik kurbağa ne yapıyor?" diye sorardı. Sonra beşiğinin yanına gider, elleri cebinde orada durup kızını seyrederdi. Biraz güzelleştiğinde fotoğraflarını çekmek için bir fotoğraf makinesi satın aldı. Annemle babam doğumdan birkaç gün sonra evlerine döndüler, annem çok mutluydu, yola çıkmadan önce mutlu olup olmadığımı sordu, ona mutlu olduğumu söyledim. Gidince, Maona'dan bebek için yün giysilerle dolu büyük bir paket yolladı, Alberto için de bir çift çorap örmüştü, babam ise ona birkaç şişe şarap yollamıştı, çünkü mutluydular ve hayatımın yolunda gittiğini düşünüyorlardı; annem bana bir de mektup yazmıştı, çalıştığı için Alberto'nun fazla yorulmamasına dikkat etmem gerektiğini, onu zayıf bulduğunu, az yemek yediğini fark ettiğini söylüyordu, ayrıca bebeğin geceleri onu uyandırmamasına da özen göstermeliydim. Annem büyük bir ihtimalle bebek doğduktan sonra ye-

T.me/Cinciva

niden beraber yatmaya başladığımızı sanıyordu, oysa Alberto seyahatten döndüğü o akşamdan beri çalışma odasında uyuyordu, ben de kızımla yatıyordum, beşiğini yatağımın yanına koymuştum. Ama derin bir uykuya dalamıyordum, çünkü arada bir kalkıp uyuyor mu, üşüyor mu, terliyor mu, rahat soluk alıyor mu diye bakıyordum. İlk aylardan sonra çok huysuz bir çocuk olmaya başladı, her dakika uyanıp bağırıyordu, ben de kalkıp beşiğini sallıyordum. Alberto çalışma odasından ağladığını duyacak diye sürekli korkuyor, hemen kalkıp beşiğini sallamaya başlıyordum ya da onu kucağıma alıyordum, alçak sesle ninni söyleyerek bir aşağı bir yukarı odada dolaşıyordum. Ama gün geçtikçe daha kötü ve sinirli bir çocuk oluyordu, sallanmak hoşuna gittiği için kucağımda uyumak istiyordu, gözlerini kapatıp sakin soluk alırken uykuya daldığını düşünüyor ve beşiğine yatırmayı deniyordum, ama o anda uyanıyor ve bağırmaya başlıyordu. Gün boyunca çok uykusuzluk çekiyordum. Sütüm azdı ve sürekli yemek yemeye çalışıyordum, çok şişmanlamıştım, oysa bebek hep zayıftı, arabasına koyup gezintiye çıkardığımda, diğer arabalardaki küçük çocuklara bakıyor, kaç aylık olduklarını soruyordum ve bebeğim diğerleri gibi şişman ve güçlü olmadığı için utanıyordum. Her emzirmeden sonra tartmak istiyor, cumartesi günleri banyosunu yaptırmadan önce onu çıplak tartıyordum; kırmızı mürekkeple haftalık kilosunu, yeşil mürekkeple her emzirmeden sonraki kilosunu yazdığım küçük bir defterim vardı; cumartesi sabahları biraz kilo aldığını umarak büyük bir kalp çarpıntısıyla kalkıyordum ama pek kilo almıyordu, hatta bazı cumartesi günleri hiç kilo almadığını görünce perişan oluyordum. Alberto benim altüst olduğumu görünce kızıyor, kendisinin de çocukken zayıf olduğunu söylüyor ve tuttuğum o defter yüzünden, ayrıca kızımı giydirip soyarken ellerim

T.me/Cinciva

ütrediği için, pudrayı yanlışlıkla yere döktüğüm için, bağırıp ağlarken etrafında dört döndüğüm için benimle alay ediyordu. Bir gün oturup bir resmimi çizdi; ağzımda bir çengelli iğne, yüzümde kaygılı ve telaşlı bir ifade vardı, sabahlığımın kuşağı çözülmüş yere değiyordu, başımda da saç filesi vardı, saçlarımı güzelce taramaya vakit bulamadığım için o fileyi takıyordum. Gemma'nın bebeğime dokunmasına asla izin vermiyordum, ayrıca beşiğe yaklaşıp güzel sözler söylediğinde ve kızarıklığı hiç geçmeyen ıslak elleriyle çıngırağını salladığında ondan tiksiniyordum. Augusto, bebeği görmek için odaya girdiğinde de rahatsız oluyordum, çünkü dışarıdan hastalık taşımasından korkuyordum; küçük bir oğlu olan kız kardeşiyle aynı evde yaşıyordu ve ben çocuğun boğmaca ya da kızamık olabileceğini, Augusto'nun bu hastalıkları taşıyabileceğini düşünüyordum. Ama bu düşüncemden utanç da duyuyordum çünkü Augusto bana kız kardeşinin oğlunun çok şişman ve güçlü olduğunu söylemişti.

Alberto, bebeğimiz iki-üç aylıkken fotoğraflarını çekmeye başladı; banyo yaparken, masanın üstünde yatarken, bereli, beresiz fotoğraflarını çekiyordu. Bir süre çok eğlendi ve piyasaya yeni çıkan bir fotoğraf makinesi ve kapağı çiçekli büyük bir albüm aldı. Fotoğrafları zaman sırasına göre özenle albüme yapıştırıyor, altına kırmızı mürekkeple tarih atıp kısa cümleler yazıyordu. Ama zamanla fotoğraf işinden sıkılmaya başladı, çünkü her şeyden sıkılan bir insandı o. Bir gün, hem kafa dinlemek hem de göl kenarında villaları olan arkadaşlarını ziyaret etmek için kısa bir yolculuğa çıkacağını söyledi. Valizini hazırlarken Rilke'nin şiir kitabını da aldığını gördüm. Derken yola çıktı, ama önce çalışma odasının kapısını kilitledi, o kapıyı kapatmayı asla unutmazdı, o sırada ben salon masasının üzerindeki fotoğraf albümüne bakıyor ve onun fotoğraf çekmekten nasıl yavaş yavaş bıktığı-

T.me/Cinciva

nı ve albümün yarısının boş kaldığını düşünüyordum. Albümdeki tüm o boş ve siyah sayfaları görmek bana hüzün veriyordu, en son çektiği fotoğraf bebeğin elinde çıngırağıyla fotoğrafıydı, altına da kırmızı mürekkeple, "Oyun oynamaya başlıyoruz," diye yazmıştı. O anda, hayatında hiç bıkmadığı tek bir şey olduğunu düşündüm, o da Giovanna'ydı, çünkü birlikte göle gittiklerinden ve göl kıyısındaki banklara oturarak Rilke okuyacaklarından emindim. Benimle Rilke okumaktan hemen sıkılmıştı, akşamları tek başına, başını ciddi bir ifadeyle kaşıyarak ya da kürdanla dişlerini kurcalayarak gazete ya da kitap okurdu ve okuduğu ya da düşündüğü şeylerle ilgili benimle asla konuşmazdı. İşte o dönemde acaba suçlu ben miyim, diye kendi kendime sormuştum, ama bana Rilke okuduğu zamanlar asla dinlememezlik etmemiştim ve gerçekte birazcık sıkılsam da o dizelerin çok güzel olduğunu söylemiştim. Giovanna'nın onu kendisine nasıl bağladığını düşünüyordum, belki de onu sevdiğini asla belli etmiyor, aksine belki de canını yakıyor ve onu kandırıyordu, onun için de Alberto asla huzur bulamıyor ve bir saniye için bile olsa onu unutamıyordu. Kalkıp beşiğinde yatan kızıma bakmaya gittim ve ona acıdım, çünkü onu sadece ben gerçekten seviyordum. Emzirmek için kucağıma aldım, elbisemin düğmelerini çözüp meme verirken, eğer bir kadın kolları arasında yaşayan bebeğini tutuyorsa, gerisi hiç önemli değildir, diye düşündüm.

Sütten kestiğimde kızım altı aylıktı, ona pirinç ununundan mamalar hazırlıyordum ama hiç sevmiyordu. Hâlâ çok zayıftı, ağlıyor ve yediklerini iyi hazmedemiyordu. Doktor Gaudenzi çok nazikti, sık sık onu kontrole geliyor ama çoğu kez çok hassas davrandığımı ve huzursuz olduğumu söyleyerek bana kızıyordu. Gerçekten de hiç huzur bulamıyordum, bebek ne zaman ateşlense müthiş korkuyor, her dakika ateşini ölçüyor, bir kitaba bakıp ba-

T.me/Cinciva

şına gelebilecek her tür hastalığı okuyordum, ne saçımı tarıyor ne de yemek yiyordum, bütün gece gözüme uyku girmiyordu. Bebeğin birazcık ateşi çıksa öfkeden köpürüyor, sebepsiz yere Gemma'yı, sanki suçlu oymuş gibi azarlıyordum. Ama ateş düşer düşmez aklım yavaş yavaş başıma geliyordu ve cıyak cıyak bağırdığım için Gemma'dan utanıyor, yanıma çağırıp ona bir armağan veriyordum. Böyle anlarda bir süre bebeği görmek istemiyordum. Çevresindeki her şeyden, çıngırağından, pudra kutusundan, sandalyelerin üzerine serilmiş bezlerinden nefret ediyor, kız arkadaşlarımla sinemaya gitmek ya da kitap okumak istiyordum. Ama hiç arkadaşım yoktu ve bir kitap alıp okumaya başladığım zaman bir süre sonra sıkılıyor, yeniden küçük çocukların yemesi gereken şeylerin ve tüm çocuk hastalıklarının açıklandığı kitabı okumaya başlıyordum.

Bir akşam tam pirinç unundan mama hazırlarken Francesca çıkageldi. Şapkasız ve makyajsızdı. Siyah bir elbisenin üzerine yağmurluk giymişti, bir tutam saçı gözünün önüne düşmüştü, üzgün ve ürkütücü bir hali vardı. Gece onu konuk edip edemeyeceğimi sordu, annesiyle kavga etmişti. Gemma'ya salondaki koltuklardan birine yatak hazırlamasını söyledim. Oturdu ve bebeğe mama verirken beni izlemeye başladı, kızım her zamanki gibi her şeyi tükürüyordu, Francesca bir yandan sigara içiyor, bir yandan da bize bakıyordu.

"Bir çocuğa katlanmam mümkün değil. Eğer bir gün başıma gelirse kendimi ânında öldürürüm," dedi.

Alberto çalışma odasındaydı. Francesca'nın bizde olduğunu, başına bir şeyler geldiği için bizde kalacağını haber vermeye gittim. "Peki," dedi. V. Karl üzerine Almanca bir kitap okuyor ve sayfa kenarlarına kurşunkalemle notlar alıyordu.

Çocuğu yatırdım. Francesca salondaydı, divana uzanmış sigara içiyordu. Sanki o salon kendini bildi bileli oda-

T.me/Cinciva

sıymış gibi bir tavır takınmıştı. Jartiyerini çıkarmış, koltuğun arkasına asmıştı. Sigara külünü halıya silkeliyordu.

"Seni boynuzladığını biliyor musun?" dedi.

"Evet, biliyorum," dedim.

"Aldırış etmiyorsun, öyle mi?"

"Hayır, etmiyorum."

"Bırak şu adamı. Birlikte bir yolculuğa çıkalım. Ucubenin teki. Senin onunla ne işin var?"

"Onu seviyorum, ayrıca bir kızımız var," dedim.

"Ama seni boynuzluyor. Güle oynaya boynuzluyor seni. Ara sıra rastlıyorum onlara. Kıçı karnabahara benzeyen bir karı. Hiç güzel değil."

"O kadın Giovanna," dedim.

"Bırak şu adamı. Senin onunla ne işin var?"

"Kadını gördüysen, söyler misin nasıl biri?"

"Hımm, giyinmeyi bilmiyor. Birlikte ağır ağır yürüyorlar. Sık sık rastlıyorum onlara," dedi.

"Neden karnabahar gibi?" dedim.

"Karnabahar gibi yuvarlak. Yürürken oynuyor. Sana ne canım?" dedi.

Soyunup çıplak halde salonda dolaşmaya başladı. Kapıyı kilitledim.

"Beni görmesinden mi korkuyorsun? O ucubenin beni görmesinden mi korkuyorsun? Gecelik getirmedim, bir tane ödünç versene," dedi.

Geceliğimi verdim, giyindi.

"İçinde yüzüyorum ben bunun, ne şişmansın," dedi.

"Bebeğim mamaya başladı, zayıflarım."

"Ben çocuk istemiyorum," dedi. "Evlenmek istemiyorum. Annemle neden kavga ettim biliyor musun? Biri var, onunla evlenmem gerektiğini akıllarına koymuşlar. Adam bir nakliyat firmasında çalışıyormuş. İşleri güçleri bana birisini bulmak. Artık yeter. Bir daha eve dönmeyeceğim. Bir oda kiralayıp iş arayacağım. Ailemden bıktım. Ayak altında dolaşan bir koca asla istemem! Tıpkı sana

T.me/Cinciva

olduğu gibi beni boynuzlasın diye mi evleneceğim! Oh ne güzel, ne güzel! Ben erkeklerle yatmaktan hoşlanıyorum. Sık sık sevgili değiştirmek istiyorum. İki kere birlikte olduktan sonra sıkılıyorum adamlardan."

Onu izliyordum. Sözlerini korkuyla dinliyordum.

"Evli sevgilin oldu mu hiç?" dedim.

"Evet, tabii ki," dedi ve gülmeye başladı. "Sence çok mu korkunç bir şey bu?"

"Hayır, değil, ama pek anlamıyorum," dedim.

"Anlamadığın şey ne?"

"Sürekli nasıl sevgili değiştirir insan?"

"Anlamıyor musun?"

"Hayır, anlamıyorum."

"Benim çok sevgilim oldu," dedi. "Önce drama eğitimi sırasında, Roma'da birisi. Evlenmek isteyince kesip attım. İki kez buluştuktan sonra zaten adama tahammülüm kalmamıştı. Pencereden aşağı atabilirdim onu. Ama kendimden korkar olmuştum. 'Ben neyim? Bu kadar çok sevgili değiştirmekten hoşlandığıma göre orospunun teki miyim?' diye kendi kendime soruyordum. Sözcükler, eğer çok gençsen korkutabilir seni. O dönemde, ben de bana bir koca ve tüm kadınlar gibi bir yaşam gerektiğini düşünüyordum. Oysa yavaş yavaş olaylara acıklı yanlarıyla bakmamak gerektiğini anladım. Kendimizi neysek öyle kabul etmeliyiz."

"O zaman başkalarını da olduğu gibi kabul etmeliyiz. Alberto'yu da böyle, olduğu gibi kabul etmeliyim. Üstelik ben eş değiştirmekten hoşlanmıyorum."

Birdenbire gülmeye başladı ve beni öptü. "Ahlaksız mıyım?" diye sordu.

"Hayır değilsin. Ama bir gün yaşlanacak ve yalnız kalacaksın," dedim.

"O günden bana ne canım! Kırk yaşımda kendimi öldüreceğim. Hatta belki de sen o ucubeden ayrılırsın, beraber yaşarız."

T.me/Cinciva

Onu öpüp odama gittim. Kafam karışmıştı, birçok şeyi aynı anda bir arada düşünüyordum. Aklım birçok sözcüğe takılmıştı: Yok ucube, yok karnabahar, yok orospu, yok ahlaksız, yok kendi kendini ve başkalarını kabul etmek, yok kendini öldürmek... Gözümün önüne Alberto ile Giovanna'nın yolda yavaş yavaş yürüdükleri geliyordu, tıpkı evlenmeden önce benimle yürüdüğü gibi onunla da yürüyordu. Artık birlikte dışarıya çıkmıyorduk hiç. Yatağıma yattım. Çalışma odasına gidip onun yatağına, yanına uzanmak için korkunç bir istek duydum. Başımı omuzuna yaslayıp, ona neden artık beraber gezmediğimizi sormak istiyordum. Ve ona eş değiştirmekten hoşlanmadığımı söylemek istiyordum. Ama çalışma odasına gitmeye cesaretim yoktu, ayrıca sevişmek için gittiğimi düşünür diye utanıyordum, orada, tek başıma uykumun gelmesini bekledim.

Francesca yirmi gün bizde kaldı. Çok mutluydum, onunla konuşmak bana iyi geliyordu. Bebek ishal olduğu zaman artık pek fazla korkmuyordum, korktuğum zaman da beni biraz aşağılıyordu ama bu bana iyi geliyordu. Bazen de, bebeği Gemma'ya bırakmam için beni ikna ediyor ve birlikte sinemaya gidiyorduk. Sabahları kalkıp Francesca'yı evin içinde, uzun beyaz saten gecelik, kreme bulanmış yüzüyle görmek ve öğle yemeği saatine kadar onunla sohbet etmek güzeldi. Sohbet etmek için onun gibi birinin yanımda olması benim için büyük bir avuntuydu. Alberto'yla ne kadar az konuştuğumuzu, gittikçe birbirimize söylediğimiz şeylerin ne kadar azaldığını ve artık, içimi ona hemen hemen hiç dökmediğimi fark ettim. Evde olduğu zamanlar çalışma odasına daha fazla kapanır olmuştu. İçerisi karmakarışıktı, çünkü girip düzenlememize izin vermiyordu. Gemma yatağını düzeltiyor ve odada o olduğu zaman yerleri süpürüyor, sonra hemen çıkması gerekiyordu. Masadaki ve raflardaki hiçbir şeye dokunmasına izin vermiyordu. Oda toz içinde ve havasızdı.

T.me/Cinciva

Masanın üstünde annesinin resmi ve on altı yaşında alçıdan yaptığı bir Napoléon büstü vardı. Napoléon'a benzemese de oldukça güzel yapılmıştı. Bir de çocukken kendi eliyle yaptığı savaş gemileri vardı, en küçük ayrıntılarıyla titiz bir şekilde yapmıştı onları. Savaş gemileriyle, özellikle de üzerinde minik bayraklı küçük bir yelkenlisiyle çok gurur duyardı. Onları göstermek için Francesca'yı da çalışma odasına çağırdı, o küçük bayraklı olanına bakmasını istedi. Sonra da kitaplarını gösterip yüksek sesle bize Rilke'den şiirler okudu. Francesca'ya çok nazik davranıyor ve onun hoşuna gitmek için elinden geleni yapıyordu. Yeni bir insanın yanında sürekli sevimli görünmeye çalışırdı. Ayrıca sanırım Francesca'dan biraz çekiniyordu. Giovanna'dan da muhtemelen korktuğu geçti aklımdan. Oysa benden hiç çekinmiyordu, işin kötü yanı da buydu. Benden hiç mi hiç çekinmiyordu. Francesca bazı giysilerini almam için beni evine yolladı. Evde yengem vardı, beni görünce ağlamaya başladı. Beni soru yağmuruna tuttu, ne cevap vereceğimi bilemedim. Francesca'nın, nakliyat firmasında çalışan o adamı neden istemediğini anlayamıyordu. Çok görgülü bir insandı ve kesinlikle çirkin bir erkek değildi. Francesca'nın hayattan ne istediğini anlayamıyordu, bela mı arıyordu. Onu zerre kadar anlamıyordu.

"Yeni nesil," diyordu, "yeni nesil!" Bir yandan ağlıyor bir yandan da ıslak mendille yüzünü ovuyordu. Francesca'nın henüz genç olduğunu ve çok seveceği bir adam bulmak için önünde onca zaman olduğunu anlatmaya çalıştım. Francesca'nın erkeklere davranışını, onlarla cilveleşme tarzını beğenmediğini ve aynı anda üç ya da dört erkeği idare ettiğini söyledi. Francesca'nın evli sevgilileri olduğunu tahmin etmiyordu. Öyle bir düşünce aklından bile geçmiyordu. Anlamak için elinden geleni yapıyor ama hiçbir şey anlamıyordu. İnsanın, başkalarının ne yaptığını tahmin etmek için her zaman nasıl uğraştığını ve gerçeği anlamak için her zaman nasıl eziyet

T.me/Cinçiva

çektiğini ve tıpkı bir körün karanlık dünyasında yaptığı gibi duvar ve eşyaları yoklayarak hareket ettiğini düşündüm. Giysileri bir pakete koyup çıktım.

Francesca mutfaktaydı, küçük bir ayna karşısında kaşlarını almakla meşguldü. Gemma ağzı açık onu inceliyordu, Francesca yüzünü buruşturarak, "Kız git banyoyu hazırla bana!" dedi. Gemma kıkırdayarak koşar adım uzaklaştı. Francesca paketi açıp giysilerini çıkardı, elbiselerini ciddi bir yüzle, evire çevire inceledi. "Bir daha evine dönmeyecek misin?" diye sordum. "Hayır, yeter artık!" dedi. Bebek için portakal suyu hazırlıyordum. Ona ilk defa portakal suyu verecektim, onun için heyecanlı ve mutluydum. Kocaman bir çocuk olup büyüklerin yemeklerinden yiyecek olmasından memnundum. Küçük kaşığını kaynatmaya başladım. "Uğraş da dur," dedi Francesca. "Genç kız olduğu zaman benim anneme yaptığım gibi canına okuyacaktır. Aile aptalca bir buluş. Asla evlenmem."

Francesca'yı birazcık kıskanıyordum. Alberto ona çok nazik davranıyor ve sürekli yüzünün resmini yapıyordu. Francesca ise ona küçümseyici tavırlar sergiliyordu, ama defterine portresini yaptığını görünce daha az kibirli davranmaya başladı. Alberto akşamları bizi çalışma odasına çağırıyor ve Rilke okuyordu, Augusto da geliyordu, böylece bir gün Francesca ile Augusto'nun evlenebileceklerini düşündüm. Bunu Francesca'ya söyledim, ama o, Augusto'yu kocaman bıyıkları, atkısı ve ceketinin kollarından çıkan gömlek manşetleriyle taşralı bir notere benzettiğini, nakliyat şirketindeki tipi yeğlediğini söyledi. Buna rağmen Augusto gelince hemen yüzüne pudra sürmeye gidiyor ve aynanın karşısına geçip kolye taksa mı takmasa mı diye bakıyordu.

Bazı takılarını satıp banyosu ve mutfağı olan telefonlu küçük bir daire kiraladı. Bir iş arayacağını söylüyor ama bulmak için hiçbir şey yapmıyordu, artık tiyatro oyunculuğundan vazgeçtiği için resim yapmayı denemeye başlamış-

T.me/Cinciva

tı. Renkli, büyük lekelerle dolu tuhaf resimler yapıyordu. Tablolarında olmayan yoktu: Evler, kafatasları, zırhlı savaşçılar, ay. Çizdiği her resimde ay vardı. Gri, ketenden bol ve kocaman bir önlük diktirmişti ve bütün gün eve kapanıp resim yapıyor, sevgilisi olmadığını söylüyordu.

Ben o dönemde sürekli kızımla meşguldüm. Yürümeye başlıyordu ve düşüp canı yanmasın diye evin içinde peşinden gitmek zorunda kalıyordum. Ondan uzaklaştığım anda ağlamaya başlıyordu, tuvalete bile beraber gidiyorduk. Çok huysuz ve kaprisli bir çocuktu ve ağzına lokma koymak istemiyordu. Yemeğini, oyunlar oynatıp fark ettirmeden yedirmem gerekiyordu. Sandalyelere tutunarak yürüyor, kedimizle ve yün sepetimle oynuyor, ben de elimde mama tabağı, peşinden gidip kaşığı sokmak için ağzını açması için fırsat kolluyordum.

Bir yaşına kadar gözleri kurşun grisiydi, ama sonra o kurşun griye kahverengi karışmaya başladı. Sarı saçları ince telliydi, toplayıp bir kurdeleyle bağlıyordum. Sürekli çok zayıf ve solgundu, güzel bir çocuk değildi. Bakışları sönük, gözlerinin çevresi koyuydu. Asla ne yemek yemek ne de uyumak isterdi. Akşam uykuya dalmadan önce geç vakte kadar ağlardı, kucağıma alıp odada gezdirmem ve ninni söylemem gerekirdi. Hep aynı ninniyi, annemden öğrendiğim Fransızca bir ninniyi isterdi.

Le bon roi Dagobert
A mis sa culotte à l'envers
Le bon Saint-Elouas
Lui dit: O mon roi
Votre Majesté
Est mal culottée.[1]

1. (Fr.) İyi kalpli Kral Dagobert / Külotunu ters giymiş / İyi kalpli Aziz Elouas / Ona demiş ki: Ey kralım / Majesteleri / Külotunu ters giymiş. (Y.N.)

T.me/Cinciva

Lambayı kırmızı bir bezle örter, onu kucağıma alır, bir aşağı bir yukarı yürür, ninniyi söylerdim. Odadan çıktığımda sanki uzun bir savaştan çıkmış gibi bitkin ve tükenmiş olurdum. Ama çoğu kez odadan çıktığım anda o cılız ve huysuz ağlama sesi evin sessizliğini bozardı, bunun üzerine dönüp onu yeniden kucağıma alır, sallamaya ve yeniden ninniye başlardım. Alberto'ya tahammülü yoktu, kucağına aldığı anda bağırmaya başlardı. Babasını değil, sadece beni isterdi. Alberto onu çok şımarttığımı ve ele avuca sığmaz bir çocuk yaptığımı söylüyordu. Evde pek fazla oturmuyor ve her zamanki gibi sık sık yolculuk yapıyordu, evde olduğunda da Augusto'yla çalışma odasına kapanıyordu, sohbet ediyorlardı. Ama artık ne konuştukları, Giovanna'dan mı yoksa başka şeylerden mi söz ettikleri beni pek ilgilendirmiyordu. Beni, sadece, çocuğumun yemeğini yemesi ve üzerinde kabuğundan çıkan bir civciv resminin olduğu tabağının boş kalması ilgilendiriyordu. Alberto'nun bir sözünü, bir kadın ve bir erkek için tek önemli şey evlattır, dediğini hatırlıyordum. Bir kadın için bunun gerçekten tek önemli şey olduğunu düşünüyordum. Ama erkekler için öyle değildi. Çocuk doğduktan sonra Alberto'nun yaşamı hiç değişmemişti, aynı yolculukları yapıyor, defterine aynı resimleri çiziyor, kitap sayfalarının kenarına notlar alıyor, sokakta kısa ve hızlı adımlarla, dudakları arasında sigarasıyla yürüyordu. Çocuk yüzünden hiç keyfi kaçmıyordu, yemeğini yememiş mi, acaba rengi solgun mu, ilgilenmiyordu. Hatta kızının ne yediğini bile bilmiyordu, muhtemelen gözlerinin renginin değiştiğini bile görmemişti.

Kıskançlıktan kurtulduğumu ve artık onun Giovanna'yla buluşup buluşmadığının beni hiç ilgilendirmediğini düşünüyordum. Ondan bir çocuğum olmuştu ve bu bana yetiyordu. Pansiyonda beklerken onun düşüncesiyle titrediğim günler o kadar uzaktı ki Alberto'nun haya-

T.me/Cinciva

tımın bir parçası olduğuna inanamakta güçlük çekiyordum. Kimi zaman beni çalışma odasına çağırıyordu ve sevişiyorduk, ama kulağım sürekli o cılız ve hırçın ağlama sesinde oluyor, karanlıkta her an duyulacak gibi geliyordu, kendime sevişmekten zevk alıp almadığımı sormuyordum bile. O da benim ne hissettiğimi sormuyordu, bu yüzden evliliğimizin, hemen hemen birçok evlilik gibi, ne iyi ne de kötü gittiğini düşünüyordum.

Bir gün kızımla dolaşmaya çıkmıştım. Francesca ona oyuncak bir deve armağan etmişti ve dışarıya çıkarken onu ilk kez yanımıza almıştık. Çok güzel bir oyuncaktı, başını sallıyor, herkes durup bakıyordu. Ilık güneşin altında, sakin havada yavaş yavaş yürüyorduk, kakaolu sütünün hepsini içtiği, yanında da iki Sawyer bisküvi yediği için çok mutluydum. Deve devrildikçe yere eğilip düzeltiyor ve kırmızı, güzel eyerini temizliyordum. Birdenbire Alberto'nun bir kadınla birlikte caddede karşıdan karşıya geçtiğini gördüm. Kadın uzun boyluydu, üzerinde kuzu kürkünden bir palto vardı, başka bir şey görmedim. Çocuğumu deveyle birlikte kucağıma alıp aceleyle eve döndüm. Kızım yürümek istediği için çırpınıp kucağımdan inmeye çalıştı, ama onu sıkı sıkı kollarımın arasında tutup eve gittim. Gemma'ya çocuğun paltosunu çıkarmasını, bir mektup yazmam gerektiği için onu mutfakta oyalamasını söyledim. Kendimi salona kapatıp koltuğa oturdum. Giovanna'yı çok fazla düşünmüş, sonunda ona canımı acıtmayan büyük ve hareketsiz bir çehre bulmuştum. Şimdi o çehre yok oluyor ve canımın acısından dişlerimi sıkmak zorunda bırakan kuzu kürklü, uzun boylu bir görüntü ortaya çıkıyordu. Tıpkı Francesca'nın dediği gibi yan yana, ağır ağır yürüyorlardı. Öğleden sonra saat üçte çıkarken uzun zamandır beklettiği bazı işlerini halletmek için ofise gittiğini söylemişti. Onlarla karşılaştığımda saat dört buçuğa ge-

T.me/Cinciva

liyordu. Yalan söylüyordu ve yalan söylemekten hiç yorulmuyordu. Yalan söylerken yüzünün tek kası oynamıyordu. Askılıktan şapkasını çekip almış, yağmurluğunu giymiş ve hızlı adımlarla çıkmıştı.

Eve döndüğünde hava kararmaya başlamıştı. Ben hâlâ salondaki koltukta oturuyordum, çocuk da halının üzerinde kediyle oynuyordu. Gemma sofrayı hazırlıyordu. Çalışma odasına gidip beni çağırdı. Yanına gittim. Yüzüne bakınca onun da beni gördüğünü anladım. Perişan, berbat bir haldeydi. Sesi neredeyse hiç çıkmıyordu.

"Biz artık beraber olamayız," dedi.

"Olamayız," dedim.

"Suç sende değil," dedi. "Bir kadının yapabileceği her şeyi yaptın sen. Bana çok iyi davrandın ve çok şey verdin bana. Bana, çok yaşlısın, ansızın bir eşe ve bir çocuğa alışabilmek için yaşın çok ileri, derken galiba haklıydın. Geçmişteki bazı ilişkilerime bağlıyım. Kopamıyorum."

Bana bakıyor ve konuşmamı bekliyordu. Ama konuşmadım.

"Sandığın gibi değil. Gidip o insanla birlikte yaşamayacağım. Yalnız kalmaya ihtiyacım var. Artık yalnız yaşamak istiyorum. Sana sürekli yalan söylediğim için üzülüyorum. Sana saygım var, onun için yalan söylemek istemiyorum. Sana her yalan söylediğimde sıkıntı duydum. Kendimi suçlu hissediyorum. Tek başıma kalmak, biraz sakinleşmek istiyorum."

"Giovanna'ya gitmeyecek misin?" dedim.

"Hayır, yemin ederim gitmeyeceğim," dedi.

"Gidip gitmemen beni ilgilendirmiyor, artık birlikte olmayacağımıza göre ister git ister gitme. Neden onunla birlikte yaşamak istemiyorsun?"dedim.

"Giovanna evli ve bir oğlu var. Birbirimizi çok geç tanıdık. Hep böyle olur. Ona çok bağlandım ve başka bir kadınla yaşamaktan nefret ediyorum."

T.me/Cinciva

"Nefret mi ediyorsun?"

"Evet."

"Benimle birlikte olmaktan nefret mi ediyorsun? Benden tiksiniyor musun?"

"Hayır, onu demek istemedim. Sana her zaman yalan söylemek zorunda kalmaktan nefret ediyorum," dedi.

"Hayır, başka bir kadınla yaşamaktan nefret ediyorum, dedin. Öyle demedin mi?"

"Of, beni rahat bırak. Senden rica ediyorum, eziyet etme bana. Ne dediğimi bilmiyorum. Seni yanımda tutmanın doğru olmadığını düşündüğümü söylemek istedim. Gençsin, başka bir adamla mutlu olabilirsin."

"Ama bizim bir evladımız var. Bir kızımız olduğunu unuttun mu?"

"Bu eve sık sık geleceğim. Siz burada kalacaksınız, ben de kendime bir oda kiralayacağım. Sizi her gün görmeye geleceğim. Her zaman arkadaş olacağız," dedi.

"Arkadaş olmayacağız. Biz asla arkadaş olmadık. Sen benim için ne bir arkadaş ne de bir eş oldun. Hiçbir şey olamadın. Yine de başka bir adamla mutlu olamam. Başka bir adamla sevişemem ben, çünkü yüzün gitmez gözümün önünden. Senin şu yüzün var ya, ondan kurtulmam artık mümkün değil. Hiç kolay değil."

"Kolay olduğunu söylemiyorum. Çok yürekli davranman gerekiyor. Sen çok iyi, dürüst ve yürekli bir kadınsın, sende hoşuma giden de işte bu özelliklerindi. Ben ise ne yürekliyim ne de dürüst. Biliyorum. Kendimi çok iyi tanıyorum."

"Peki Giovanna, Giovanna nasıl biri?" diye sordum.

"Of, eziyet etme bana," dedi. "Seninle onun hakkında konuşmanın ne kadar zor olduğunu bir bilsen. Uzun yıllardır süren bir ilişki ve özünde ne olduğunu pek bilmiyorum. On bir yıllık bir hikâye bu. Birbirimize çok bağlıyız. Çok alçakça davrandık, acı çektik, birbirimize acı

T.me/Cinciva

çektirdik. Beni aldattı, bana yalan söyledi, birbirimize kötü ve korkunç şeyler söyledik, ayrıldık, barıştık ve her seferinde sanki yeni bir şeydi, yıllar geçse de hep yeni bir şeydi. Seninle evlendiğimde çok acı çekti. Acı çektiğini duymak hoşuma gidiyordu, benim yüzümden canının yandığını duymak bana zevk veriyordu. Benim de onun yüzünden canım çok yanmıştı. Onu unutacağımı sanıyordum, bunun kolay olduğunu düşünüyordum, oysa seninle beraber yaşamaya başlayınca korkunç acı çektim, çünkü burada benim yanımda o değil, sen vardın. Onun başka bir adamla bir çocuğu olduğu için seninle bir çocuk yapmak istiyordum. 'Çocuğum' demek istiyordum, tıpkı onun 'çocuğum' dediği gibi ve onun bilmediği bana ait bir yaşamım olsun istiyordum, tıpkı onun benim bilmediğim, ona ait bir yaşamı olduğu gibi. Defalarca ayrıldık ve barıştık. Artık seninle beraber olmayı sürdürmem gerçekten mümkün değil. Kendime bir oda arayacağım ve yalnız yaşayacağım. Kızımızı sık sık görmeye geleceğim. Belki de şimdikinden daha iyi arkadaş oluruz. Belki seninle oturup ondan bundan söz etmek için çok çabalamama gerek kalmaz."

"Peki, nasıl istersen," dedim. "Çok iyisin," dedi. Bitkin düşmüştü, kendisiyle ilgili bu kadar uzun konuşunca sesi titremeye başlamıştı. Yemek yemek istemedi, benim de canım bir şey yemek istemiyordu, çalışma odasında kalıp sadece bir çay içtik.

Sonra "Roi Dagobert" ninnisi söyleyerek kızımı uyutmak zorunda kaldım. Zor uyudu. Uyuyunca beşiğine koyup üstünü örttüm ve durup bir süre ona baktım. Alberto girdi içeri, beşiğe yaklaştı, o da bir dakika durup kızımıza baktı, sonra gitti.

Soyunup aynada artık hiçbir erkeğe ait olmayan çıplak bedenimi seyrettim. İstediğim yaşamı sürebilirdim. Francesca ve kızımla beraber bir yolculuk yapabilirdim.

T.me/Cinciva

Bir erkekle tanışıp eğer canım isterse onunla sevişebilirdim. Kitap okuyabilir, yabancı ülkeleri gezip araştırabilir ve başka insanların nasıl yaşadığını görebilirdim. Hatta bunu mutlaka yapmalıydım. Yaptığım her şey yanlıştı ama bunlar düzeltilmeyecek yanlışlar değildi. Gayret edersem başka bir kadın olabilirdim. Yatağa yatıp karanlıkta bir süre gözlerimi kapatmadan durdum, boylu boyunca uzanmış bedenimde büyük ve soğuk bir gücün yükseldiğini duyuyordum.

Ertesi gün anneme mektup yazıp bebeğe bir süre Maona'da bakıp bakamayacağını sordum. Annem bunu uzun zamandır arzu ediyordu. Babam geldi ve Gemma'yla birlikte kızımı alıp Maona'ya döndü. Kızım çığlık çığlığa, Gemma'nın kucağından inmek için çırpınıyor ve anne diye ağlıyordu. Pencereden uzaklaştım ve yolun ucundan gelen ağlama sesini duymamak için iki elimle kulaklarımı kapattım. Dinlenmeye ve bir süre "Roi Dagobert" ninnisini söylememeye ihtiyacım vardı. Francesca'ya gittim. Augusto oradaydı. Onu daha önce de orada görmüştüm ve sevgili olduklarını düşünmüştüm. Francesca dalgın bir ifadeyle resim yapıyor, Augusto da masaya oturmuş, piposunu tüttürerek bir şeyler okuyordu.

"Karnabaharı gördüm," dedim.

Francesca şaşırarak bana baktı ve ne dediğimi kavradığı anda kahkahalarla gülmeye başladı.

"Kötü giyiniyor değil mi?" dedi.

"Bilmem, kuzu kürkünden bir palto giymişti," dedim. Augusto anlamadığı için kaşlarını çatmıştı.

"Alberto'yla ayrıldık," dedim.

Francesca, "Sonunda," diyerek beni yan odaya götürdü ve omuzlarımdan tutarak, "akıllı ol, koparabildiğin kadar çok para kopar. Her şey için aklını kullan. Çirkin herif!"

Ben giderken Augusto da benimle birlikte çıktı. Aydınlık ve rüzgârlı bir akşamüstüydü, gökyüzü bembeyaz

T.me/Cinciva

ve ağır, kocaman bulutlarla kaplıydı. Biraz dolaşmak isteyip istemediğimi sordu, istediğimi söyledim. Nehir kıyısında gelişigüzel yürümeye başladık, sonra köprüden geçip kenarı çimli, dar bir sokaktan tüm şehre hâkim geniş bir meydana çıktık. Uzakta tren düdüğü sesi, fabrika sirenleri duyuluyordu, tramvaylar zillerini çalıyor, caddelere düşmüş yeşil yapraklar arasında bir kıvılcım parçacığı sıçratarak geçiyorlardı. Rüzgâr benim saçlarımı dağıtırken Augusto'nun atkısını uçuruyor ve saçlarını dalgın, kayıtsız yüzüne yapıştırıyordu. Meydanın ortasında bir demet başakla duran, tunçtan büyük bir kadın heykeli vardı, kaide taşının üzerine oturduk. Augusto'ya, Francesca'ya âşık olup olmadığını sordum, olmadığını söyledi. Ona inanmadım. Francesca'yla ilişkileri sona erdiği zaman belki onunla sevişirim, diye düşünüyordum ve bu düşünce, nedendir bilmem, bana bir huzur duygusu veriyordu. Bir rahatlık ve huzur hissettiriyordu. Ona bakıyor ve içimde onunla sevişmek için hiç istek olmadığını anlıyordum, yine de kara bıyıklarını, yalnızlık ifade eden sert çehresini ve soğuktan kızarmış büyük burnunu inceliyordum. Ama sevişmek için önümde zaman olduğunu, ileride bunu arzu edebileceğimi düşünüyordum.

"Demek Alberto'yla ayrılmaya karar verdiniz," dedi.

"Ben değil, o karar verdi. Belki de böylesi çok daha iyi," dedim. Tütün çantasını bacaklarının arasına koyup piposunu doldurmaya başladı, sabit yere bakarak başını sallıyordu.

"Bir şey isteyeceğim senden," dedim. "Ara sıra Giovanna'yı görüyor musun?"

"Bazen," dedi. "Neden sordun?"

"Ona bir gün bana gelmesini söylemeni rica ediyorum. Hayır, tahmin ettiğin gibi değil. Ona yalvarıp ağlamak ve kendimi acındırmak istemiyorum. Onunla sadece bir dakika konuşmak istiyorum. Sonra rahatlayacağımı düşünüyorum. Onu çok düşündüm, karşı karşıya gelirsek

T.me/Cinciva

birbirimize ne söyleyebileceğimizi defalarca hayal ettim. Gerçekten bir kez görebilmek isterim onu. Sonra bu konu benim için tamamen kapanıp geçmişte kalacak."

"Alberto'nun Giovanna'yla görüşmenden memnun olacağını sanmıyorum,"dedi.

"Olmaz, hem de hiç olmaz," dedim. "Benimle Giovanna'yla ilgili konuşmaktan çok korkuyor. Var olduğumuza göre, karşılaşabileceğimiz ihtimalini düşünerek dehşete kapılıyor. Ben ve Giovanna arasında tek başına hareket etmek istiyor, sanki iki ayrı yaşamda hayat sürmek istiyor. Sürekli onun canını neyin acıtmayacağını düşünmekten bıktım. Onun canını acıtmamaya çalışmaktan yoruldum. Karanlıkta sürekli yalnız kalmaktan ve sürekli iç dünyama yönelmekten bıktım."

Augusto piposunu içiyor, uzaklara bakıyordu. Gökyüzü olağanüstü bir biçimde aydınlıktı, rüzgâr artık ılık esmeye başlamıştı ve bulutlar tepelerin zirvesinde ağır ağır hareket ediyorlardı. Augusto'nun atkısı daha yavaş uçuşuyordu, ciddi ve utangaç yüzü bana huzur veriyordu.

Meydandan ayrıldık ve konuşmadan dar sokaktan aşağı indik, dönüp o açık ve aydınlık havada tunçtan memeleriyle yükselen başaklı kadına baktım. O heykeli ve o günü, belki günün birinde Augusto'yla sevgili olduğumuzda anımsayacağımı düşündüm.

"Yıllar önce ben de Giovanna'ya âşıktım," dedi. Sustum, bir şey söylemedim. Sanki bunu önceden biliyor gibiydim. "İşte tabanca da bu konuyla ilgili," dedi.

"Tabanca mı?"

"Evet. Tabancaları o zaman aldık, bir tane Alberto, bir tane ben. Aynı saatte, odalarımıza çekilip intihar etmeye karar vermiştik. Bütün gece, o tabanca masanın üzerine, odamda oturdum; tabancaya baktıkça o eylemi gerçekleştirmek bana daha zor gelmeye başladı. Ertesi sabah Alberto'ya gittim, yolda korkudan ölecek gibiydim, onu bana gelmek üzere giyinirken buldum, göz

T.me/Cinciva

göze geldik ve ikimiz de kahkahalarla gülmeye başladık. İşte o günden beri, tabanca, şarjörü dolu, gözde duruyor, arada bir gidip bakıyorum, ama artık kendime ateş etmeye hiç niyetim yok. Yıllar önceki bir olay bu. Bir an gelir her şeyden gerçekten tiksinirsin, ama günler ve yıllar seni alıp başka yerlere götürür ve bazı şeyleri anlamaya başlarsın. En aptalca şeylerin bile bir anlamı olduğunu anlayıverirsin, sonra olayları fazla ciddiye almadan yoluna devam edersin."

Bunu benim için söylediğini, kendince beni avutmaya çalıştığını düşünüyordum. İyi niyetini anlamıştım ama söyleyecek bir şey bulamıyordum. "Yıllar yıllar önceydi. Bütün gece masanın üzerindeki o tabancaya bakıp durdum. Giovanna başka bir adamla beraberdi, adam orkestra şefiymiş, onun bir başkasına deli gibi âşık olduğu düşüncesine tahammül etmem zordu. Kocasını ve o adamı bırakıp benimle yaşamasını istiyordum. Alberto'ya gelince, o da Giovanna'ya âşıktı, mecnunlar gibi dolaşıp şehrin meyhanelerine içmeye gidiyorduk. Salaktık. İntihar etmedik ama uzun bir süre beraber deli divane dolaştık, sonra bir gün baktım Alberto durumu kabullenmiş, orkestra şefi de ortalıktan yok olmuş. Bana bir şey söylemeye cesaret edemiyordu ve tıpkı şimdi seninle yaptığı gibi gizemli davranıyordu. Ama benim artık hiç umurumda değildi. Kendimi araştırmalara ve yazıya adadım; Polonya Veraset Savaşı üzerine bir kitap yazdım ve hayatta hiç kimse için üzülmeye değmeyeceğine karar verdim. Onun Alberto'yla ilişkisinin de kısa süreceğine inanıyordum, gel gör ki hâlâ devam ediyor. Giovanna'yla yeniden görüşmeye başladık ama iki dost olarak, Alberto'yla da arkadaş kaldık; ölmek istediğimiz o günü sık sık anarız. Gençlik işte! Başımızda kavak yelleri esiyordu."

Onunla vedalaşıp eve döndüm. Gemma olmadığı için akşam yemeğini hazırlamam gerekiyordu, etle pata-

T.me/Cinciva

tesleri pişirmeye başladım. Kızımı özlemiştim, "Roi Dagobert" ninnisini söylemek istiyordum. Sofrayı hazırlarken mırıldanmaya başladım. O sırada Alberto içeri girdi, ona evden ne zaman gideceğini sordum. Masaya oturup gazeteyi açtı ve soruma cevap vermedi.

Ansızın alçak ve tiz bir sesle, "Benden kurtulmaya can mı atıyorsun?" dedi.

"Yok, rahat ol," dedim.

Ama yemekten sonra çalışma odasına gidip çinkodan bir sandığa eşyalarını yerleştirmeye başladı. Kitapları, önce özenle tozlarını aldıktan sonra, tek tek yerleştirdi, Napoléon büstünü ve savaş gemilerini de koydu. Kapıda durmuş ona bakıyordum. Sonra bir ara sıkılıp oturdu ve kitap okumaya başladı. Mutfağı süpürmeye gittim, sonra da yattım.

Bir pazar günüydü. Augusto, sabah telefon edip beklediğim haberi verdi. Akşamüstü Alberto'yu almaya geldi, beraber evine gideceklerdi, bazı siyah müzisyenlerin plaklarını dinletecekti ona. Saçlarımı taradım, pudramı sürdüm ve oturup beklemeye başladım.

Ansızın bahçe kapısının çanının çınladığını duydum. Kapının otomatik düğmesine bastım ve tak diye açıldığını duydum. Bahçedeki çakıltaşları üzerinde ilerleyen adımları işittim. Ellerim soğuk ve terliydi. Dişlerimi sıkıp yutkunuyordum. Giovanna içeri girdi, salonda karşılıklı oturduk.

Çok ürktüğünü hemen fark ettim, bu da işimi kolaylaştırdı. Yanaklarının, sonradan geçse de, hafifçe kızardığını gördüm. Yüzünün solgunluğu karşımda durduğu sürece geçmedi, benzi soluk ve teni un rengini andıran bir sarılığa sahipti. Ona bakıp içimden,"İşte Giovanna," diyordum. O da bana bakıyordu. Kuzu kürkünden paltosunu giymişti, oldukça eskiydi ve yer yer tüyleri dökülmüştü. Şapka giymemişti. Eldivenlerini ellerinin arasında tutuyordu, pencere kenarındaki koltuğa otur-

T.me/Cinciva

muş, bacak bacak üstüne atmıştı. Aklımda onunla ilgili her zaman kaba bir şeyler vardı. Çok makyaj yaptığını, yüzünde ve bedeninde biraz kaba ve aşırı bir şeyler olduğunu düşünmüştüm. Kurduğum birçok hayalde kibarlıktan uzak ve aşırılık sergileyen bir görüntü üzerinde durmuştum hep. Oysa kaba hiçbir şey yoktu onda. Hatta birkaç dakika sonra çok güzel olduğunu fark ettim. Yüzü solgun ve cansızdı, dudakları dolgundu ve boyalı değildi, sessizce gülümsüyordu. Dişleri küçük ve sağlıklıydı. Biraz kırlaşmış siyah saçlarını topuz yapmış, hafifçe bir yana eğdiği ince, uzun başının tepesinde, tokalarla tutturmuştu. Gözleri maviydi.

"Bebek nerede?" dedi.

"Burada değil, köyde, annemin yanında," dedim.

"Ne yazık! Onu görmek isterdim," dedi.

"Buraya, bana gelmenizi istedim, herhalde size bu isteğim biraz tuhaf gelmiştir," dedim.

"Birbirimize sen diye hitap edebilir miyiz? Çok daha kolay olur," dedi.

"Buraya, bana gelmeni istedim. Sana özellikle söylemek istediğim hiçbir şey yok. Benimki sadece bir merak. Hatta anlamsız bir merak da olabilir."

Bacak bacak üstüne atmış, uzun elleri arasında kamçı gibi duran eldivenlerle, hiç sesini çıkarmadan beni dinliyordu.

"Evet, özellikle söylemek istediğim hiçbir şey yok. Diz çöküp bana acıman için ayağına kapanmak gibi bir niyetim hiç yok. Yüzüne karşı suçlamalarda bulunmak da istemiyorum. Senden nefret etmiyorum, ettiğimi sanmıyorum. Yapacak bir şey olmadığını biliyorum. Alberto evden gidecek. Böylece daha sık görüşme imkânınız olacak, bana yalan söylemek zorunda da kalmayacak. Üzgün olduğunu söylüyor ama bu doğru mu, bilmiyorum. Sonuçta bir arada mutlu değiliz. Belki de bu senin suçun

T.me/Cinciva

değildir. Evliliğimin iyi gitmesi için çabaladım ama başaramadım. Çok kötü bir evliliğimiz oldu."

Kürkünü çıkarıp, "Burası sıcak," dedi.

Sol göğüs kısmına, kırmızı iplikle büyük bir "g" harfi işlenmiş, yeşil yün bir elbise giymişti. Güzel bir elbise değildi. Memeleri iri ve ağır, kalçaları geniş ve yuvarlak, kolları, bacakları zayıftı.

Çevresine bakındı.

"Bu evde her şey aynı kalmış. Alberto'nun annesi hayattayken bazen gelirdim buraya," dedi.

"İhtiyara mı gelirdin?" diye sordum.

"Evet," deyip gülmeye başladı. "Onunla dama oynamaya gelirdim. Beni severdi. Cadının tekiydi ama. Hayatını zorlaştırırdı. Zamanlı ölmesi bir şans oldu. Yoksa bütün gün onunla dama oynamak ve kazanmamaya dikkat etmek zorunda kalacaktın, çünkü kaybedince sinirlenirdi."

"Böyle bile oldukça zor oldu," dedim.

Bebeğin bir resmi olup olmadığını sordu. Bendeki küçük bir resmini gösterdim. Bir an bakıp masanın üzerine koydu. Çantasını açıp o da bir resim çıkardı. "Oğlum," dedi. Denizci kıyafeti giymiş kalın dudaklı, açık renk gözlü delikanlıya baktım. "Okumak istemiyor," dedi, "erkek çocukla uğraşmak zor. Kız çocuk daha iyi. Latince dersini sevmiyor, çalışmak istemiyor. Zamane öğretmenlerin beklentileri de pek yüksek."

Çay yaptım. Birlikte çay içtik ve bisküvi yedik, bisküvileri beğendiğini söyledi. İçimden artık kalkıp gidebilir diye düşünüyordum. Kendimi çok yorgun hissediyordum, yüz kaslarımdaki gerginlik çok büyük bir yorgunluk duymama yol açmıştı. Ama ona sormak istediklerim vardı: Orkestra şefiyle olan ilişkisinin nasıl bittiğini sormak istiyordum. Alberto'yla ilişkiye nasıl başladığını da sormak istiyordum, nasıl olmuştu da Alberto'ya âşık olmuştu.

"Onu çok mu seviyorsun?" dedim.

"Evet, çok," dedi.

T.me/Cinciva

Çay fincanını masaya bırakıp ayağa kalktı. Ben de kalktım.

"On bir yıl oldu. Bırakamam onu," dedi. Ansızın gözleri doldu. "Bırakamam, gerçekten," dedi. "Bırakmayı çok kez düşündüm. Onu aldattım, ona yalan söyledim, kötü şeyler söyledim ve ayrıldık, sonra yeniden görüşmeye başladık ama şimdi onu ne kadar çok sevdiğimi biliyorum. Ondan vazgeçemem. Üzgünüm."

Mendilini çıkarıp gözyaşlarını sildi. Yüzünü buruşturup soluğunu güçlü bir şekilde vererek burnunu temizledi. Başıyla hayır işareti yaptı.

"Çok alçakça davrandım," dedi. "Kocamla hiç anlaşamadık. Daha başından, ilk zamanlardan itibaren ilişkimiz kötü gitti. Eğer oğlum olmasaydı ondan ayrılırdım. Kötü bir insan değil, üstelik kendince beni seviyor. Ama ortak hiçbir konumuz yok, beni aptal ve tuhaf buluyor. Bir süre, tıpkı onun düşündüğü gibi, gerçekten tuhaf ve biraz aptal olduğuma inandım. Onun hoşlandığı gibi olmaya gayret etmeye başladım. Sosyal hayata katılıyor, hanımlarla sohbet ediyor, küçük çay partileri ve davetler düzenliyordum. Ama sonra sıkılıp bütün bunları bıraktım. Başlangıçta çok kızdı, defalarca çıngar çıkardı ama sonra yakamı bıraktı, karşılıklı olarak birbirimizle uğraşmaktan vazgeçtik. İşte böyle oldu." Kürkünü ve eldivenlerini giydi, boynuna tülden bir eşarp doladı. "Eğer Alberto'yla evlenseydim," dedi, "belki de başka bir kadın olurdum. Daha enerjik, daha cesaretli ve güçlü. O da başka bir adam olurdu. Bu haliyle hoşuma gittiğini sanma. Onu iyi tanıyorum, bazı günler hiç çekilmez oluyor. Ama evlenseydik farklı olurdu. Birbirimizi çok geç tanıdık. Ne istediğimizi bilmek zor ve gençken başımız bir karış havada oluyor. E hayat dediğin de çok genç olduğumuz zaman başlıyor, onun için bazı şeyleri anlamak mümkün değil."

Ellerimden tutup güçlü bir şekilde sıktı. Gülümsemesi çekingen ve hüzünlüydü, belki de o anda, acaba

T.me/Cinciva

öpüşmemiz gerekir mi, diye soruyordu kendine. Yüzümü yüzüne yaklaştırdım ve öpüştük. Bir an için soğuk yüzünün kokusunu duydum. Birlikte merdivenlerden inerken, "Ne yazık, bebeği göremedim," dedi.

Gittiği zaman ona söylemek istediğim başka şeyler olduğunu da fark ettim. Ama tek başıma kalmak beni rahatlatıyordu ve yüz kaslarımın yavaş yavaş çözüldüğünü duyuyordum. Başımın altına bir yastık koyup divana uzandım. Bahçede hava yavaş yavaş kararıyordu. Akşam olduğu zaman kızımı özlüyor, annem acaba onu yatırınca uykusunda üstünü açmasın diye iyice battaniyeye sarıyor mudur, diye sürekli kendi kendime soruyordum. Mutfağa gidip çorba tenceresinin altındaki ocağı yaktım. Kediyi çağırıp peynir kabuğu verdim.

Giovanna'yı gördükten sonra kendimi rahat hissedeceğimi düşünmüştüm. Gerçekten de kendimi çok rahat hissediyordum. İçime buz gibi bir sakinlik yayılıyordu. Suskun görüntülerin yerinde benimle çay içen ve bana oğlunun resmini gösteren bir kadın vardı artık. Ondan nefret etmiyor, ona acımıyordum. Sanki içimde kara bir delik vardı. Ve kendimi hiç hissetmediğim kadar yalnız hissediyordum. Tanımadan önce hayalimde canlandırdığım Giovanna'nın o suskun görüntülerinin bana arkadaşlık ettiğini o anda fark ediyordum. Artık yalnızdım ve ellerimin o suskun görüntüleri aradığı yerde, açık ve boş bir kara delik vardı. Elim soğuk hissiyle geri çekiliyordu. Pencerenin yanındaki koltuğa oturmuş, çay içmiş ve ağlamış gerçek Giovanna benden nefret etmiyordu, ben de ondan nefret etmiyordum ve onunla benim aramda gerçek hiçbir ilişki yoktu.

Kendi kendime Alberto'nun ne zaman evden gideceğini soruyordum. Artık bir an önce gitmesine ihtiyacım vardı. Ama pek kararlı görünmüyordu. Her gün çinko sandığa kitaplarından bazılarını koyuyordu. Yavaş

T.me/Cinciva

yavaş boşalan raflara bakıyordum. Bazen, bütün kitaplarını aldığı zaman gidecek diye düşünüyordum.

Artık hiç konuşmuyorduk. Öğlen ve akşam yemeklerini hazırlıyor ve Gemma olmadığı için gömleklerini ütülüyordum. Ara sıra sofrayı kaldırmama yardım ediyordu ve ayakkabılarını kendi temizliyordu. Sabahları kalktığında yatağını düzeltiyordum, o da pencerenin önünde, ayakta durup işimi bitirmemi bekliyordu.

Giovanna'nın geldiğini ona söylemedim, haberinin olup olmadığını da bilmiyordum. Giovanna'nın gelişinden birkaç gün sonra Maona'ya kızımı almaya gittim. Anneme Alberto'yla ayrılacağımızı söylemek istiyordum ama onu görünce hiçbir şey söyleyemedim. Mutfakta *prosciutto* kesiyordu, kızımın nezle olduğunu görünce anneme kızdım, belli ki uykuda üstünü açıp açmadığına dikkat etmemişti. Bir şey söylesem alınırdı, babam da alınırdı. Kucağımda çocuk, yanımda ailesinden ayrıldığı için hüngür hüngür ağlayan Gemma, otobüse bindim. Bağlar ve tepeler arasındaki büyük yolda ilerlerken, kızımı sıkı sıkı kucağımda tutuyor ve onunla baş başa kalacağımız günleri hayal etmeye çalışıyordum. Annem saçlarını iki yandan örmüş, taç gibi tepesinde birleştirmişti, yalın ve zayıf yüzünde yeni bir ifade vardı, hem zeki hem de hüzünlü bir ifadeydi bu. Sanki neler olduğunu biliyormuş gibi geldi bana. Kucağımda oturmuş, parçaladığı bisküvinin kırıntılarını arada bir ağzına atıyordu. Henüz konuşmayı bilmiyordu ama her şeyi iyi anladığı belliydi.

Eve vardığımız an giriş kapısının önünde Alberto'yla karşılaştık. Kızımızı kucağına alıp öptü ama o bağırmaya başladı. Bunun üzerine hemen yere indirdi. Omuzlarını kısarak yürüyüp gitti.

Francesca'ya telefon ettim, bana geldi. Hayalini kurduğumuz o yolculuğa şimdi, benimle ve kızımla birlikte çıkmak ister misin, diye sordum ona. Alberto'nun önü-

T.me/Cinciva

müzdeki günlerde bir daha geri dönmemek üzere evden gideceğini düşündüğümü ve onu bir daha geri dönmemek üzere evden çıkarken görmek istemediğimi söyledim. Çok mutlu oldu ve San Remo'ya, Bellevue Oteli'ne gidebileceğimizi söyledi. Oturup cumartesi günleri sıcak dondurma ikram edilen Bellevue Oteli'ni anlatmaya başladı. Ona sıcak dondurmanın ne olduğunu sordum, üzerine çok sıcak çikolata kreması dökülen bir dondurma olduğunu söyledi. Tren saatlerine baktı ve her şeyi iki dakikada organize etti.

Alberto geri döndüğünde valizimi hazırlıyordum. Bu sefer valiz hazırlayan bendim, o da sessizce durmuş bana bakıyordu. Mutlu görünmüyordu. Gemma'nın onunla kalacağını söyledim. Para istedim, verdi. O daha uyanmadan erkenden yola çıktık.

San Remo'da çok rüzgâr vardı. Önce tek oda tutmuştuk ama Francesca geceleri çocuğun ağlamasına tahammül edemedi. Başka bir odaya geçti. İlk günler sürekli bizimle beraberdi ama canının sıkıldığını söylüyordu. Ona göre San Remo sıkıcı ve yalnız başına yaşayan yaşlı beylere göre bir yerdi. Derken oteldeki konuklarla arkadaşlık yaptı. Tekneyle geziyor, akşamları dans etmeye gidiyordu. Birbirinden güzel, sayısızca gece elbisesi vardı. Ben kızım uyuyana kadar odada kalıyor, sonra aşağıya lobiye iniyordum; oturup örgü örüyordum ama içim rahat değildi çünkü kızım uyanıp ağlasa duymam mümkün değildi. Bu düşünceyle odaya çıkıyor ve yatıyordum. Francesca geri dönünce yavaşça kapıma vuruyor, ben de kalkıp onun odasına gidiyordum ve dansta kimlerin olduğunu, ona neler dediklerini öğreniyordum.

San Remo'ya gidişimizden on beş gün sonra Augusto geldi. Çok keyifsizdi, kıskanç tavırlar sergiliyordu, Francesca da ona kötü davranıyordu. Lobide oturup pipo içiyor ve Hıristiyanlığın başlangıcı üzerine yeni bir kitap

T.me/Cinciva

yazıyordu. Ona Alberto'nun hâlâ evde olup olmadığını sordum, yerinden kımıldamadığını söyledi. Ara sıra çinko sandığa birkaç kitap attığını da belirtti. Giovanna'yla ilgili de konuşmak istedim ama sohbetimizi kısa kesti. Çok keyifsizdi, benimle uğraşacak hali yoktu. Kimi zaman kızımla deniz kıyısında yürüyüş yaparken bize eşlik ediyordu, ama ağzını bıçak açmıyor, Francesca'nın İskoç ekose paltosu gözüne çarpar mı diye sürekli sağa sola bakıyordu. Francesca onunla çıkmak istemiyordu. Bir kontesle arkadaş olmuştu. O kadınla içki içip sarhoş oluyor ve her akşam kumar oynuyordu. Gece elbiselerinin hepsinden bıktığı için ipek mendilleri birleştirip dikerek siyah uzun iç etekli, yeni bir giysi var etmişti. Kontesin, üzerinde kaplan derisi olan bir koltukta boylu boyunca uzanırken resmini yapmıştı ve gelip bana sürekli kontesin çocuklarının kızım kadar çekilmez ve yaramaz olmadıklarını söylüyordu.

Kızım birazcık konuşmaya başlamıştı, her gün yeni bir şeyler söylüyordu ve bana çok akıllı bir çocukmuş gibi geliyordu. Bisküvisini bitirdiği zaman iki elini birden açıp kurnaz ve hüzünlü bir gülümsemeyle, "Bitti," diyordu. Sabahları yatağında ayağa kalkıyor ve, "Uyku bitti! Bitti!" diyordu, ben de onu oyuncak devesiyle birlikte kendi yatağıma alıyordum, devesini battaniyenin üzerinde bir aşağı bir yukarı yürütüyorduk. Francesca üzerinde sabahlık, saçları bigudiye sarılı, yüzü kremli içeri giriyor, esneyerek oturup sigarasını tüttürürken kontesin yaptıklarını anlatıyordu.

Bir gün, Augusto'ya o şekilde davranmaktan vazgeçmesi gerektiğini söyledim. Ona yaşattığı hayat, hayat değildi. Böyle davrandığı için kalpsiz olduğunu söyledim. Ara sıra birlikte gezintiye çıkıyorlar ve sanırım sevişiyorlardı, otele döndükleri zaman Augusto çok sakin ve mutlu görünürdü, ama kontes ansızın arkadaşlarıyla birlikte

T.me/Cinciva

penceresinin altında ıslık çalınca Francesca alelacele makyaj yapar, İskoç ekose paltosunu aldığı gibi dışarı fırlardı. Kontesin arkadaşları arasında hoşlandığı bir adam var mıydı bilmiyordum, kendisi olmadığını söylüyordu. Onların çok eğlenceli insanlar olduğunu, Augusto'nun ise çok ciddi, kıskanç ve kafayı şu Hıristiyanlığın başlangıç hikâyesine takmış, sıkıcı biri olduğunu, bıkkınlık verdiğini söylüyordu.

Kızım 17 Kasım'da hastalandı. Bütün gün huysuzluk yaptı ve yemek yemek istemedi. Ağzına lokma koymadı. Günlerden cumartesi olduğu için otelde şu ünlü sıcak dondurma vardı, onu da yedirmeyi denedim. Her şeyi tükürüyor ve bağırıyordu, bunun üzerine birdenbire sabrım tükendi ve sertçe ellerine vurdum. Bağırıyordu, artık ne yapacağımı bilemiyordum. Ne "Roi Dagobert" ninnisini duymak ne de oyuncak devesiyle oynamak istiyordu, gözü hiçbir şey görmüyordu. Akşamın onuna kadar öyle bağırıp durdu, sonra uyuyakaldı. Usulca yatağına yatırdım ve yanına oturdum.

Yarım saate yakın uyudu ama bu huzurlu bir uyku değildi. Arada bir sıçrıyor ve kımıldanıyordu. Gazinoya, danslı bir partiye gitmeden önce Francesca uğradı. Saçlarını tuhaf bir şekilde, karmakarışık alnına doğru dökmüş, dudaklarına sarıya çalan yeni bir ruj sürmüştü. "Bayadère"[1] adını verdiği, şu ipek mendillerle yaptığı elbisesini giyinmiş, beline de enli, lame bir kuşak sarmıştı. Güzeldi gerçekten. Kızıma baktı ve uykusunda o şekilde sıçradığı için büyük ihtimalle bağırsak kurdu döktüğünü söyledi. Odanın içinde dolaşıp duruyordu, gürültü yapmamaya dikkat etmediği için ondan nefret ettim. Kontes pencere-

1. "Tapınak Dansçısı." Bestecl Ludwig Minkus ile koreograf Marius Petipa'nın 1877 tarihli, Hindistan'da geçen aşk ve entrika konulu ünlü balesi. (Ç.N.)

T.me/Cinciva

nin altında ıslık çalınca çekip gitti. Koridorda koşarak uzaklaşırken kızım bağırarak uyandı, onu kucağıma aldım. Ateşten yandığını hissettiğim için derece koydum. Ateşi otuz dokuzdu. Onu kucağımda sallayarak odanın içinde dolaşıyor, nesi olabileceğini düşünüyordum. Zor soluk alıyor gibiydi ve dudaklarını büzüyordu. Sıradan bir ateş değildi bu. Çok kez ateşi olmuştu ama hiç böyle çaresizce ağlamamıştı. Neresinin ağrıdığını sormayı denedim ama bağırıp ellerimi üzerinden çekti. Çok korkmuştum. Yatağına yatırıp hemen Augusto'yu çağırmaya gittim. Odasındaydı, giysileriyle yatağa uzanmış, ışığı açık bırakmıştı. Gözleri ufalmıştı, Francesca partiye gitti diye allak bullak haldeydi. Kızımın iyi olmadığını, bir doktor bulup getirmesini söyledim. Yatakta doğrulup ne dediğimi anlamak istercesine parmaklarını saçlarında gezdirmeye başladı. Anlayınca paltosunu giydi. Odama döndüm, kızımı kucağıma alıp battaniyeye sardım ve sallamaya başladım. Yüzü kıpkırmızı kesilmiş, gözleri nemliydi. Arada bir uykuya dalıyor ama çok geçmeden sıçrayıp uyanıyordu. Erkeklerle kadınların nasıl birbirlerinin canını yakarak zaman geçirdiklerini ve bunun yüksek ateşi olan bir çocuk karşısında ne kadar aptalca olduğunu düşünüyordum. Alberto yüzünden benim de canımın nasıl yandığını, onu titreyerek nasıl beklediğimi düşünüyor ve bu kadar salakça bir şeye nasıl önem verebildiğimi soruyordum kendi kendime. Çok korkmuştum ama içime düşen bu korkunun altında, kızımın iyileşeceği ve Francesca'nın bu kadar büyük bir kaygıya kapıldığım için benimle alay edeceği düşüncesi de yatıyordu. Çocuğumun ufacık bir rahatsızlığı yüzünden böyle korkudan çıldırdığım çok olmuştu.

Augusto doktorla birlikte geri döndü. Kızıl saçlı, yüzü çilli genç bir adamdı. Kızımı yatağa yatırıp alelacele ve telaşla soydum. Doktor cılız ve çıplak bedenini

T.me/Cinciva

yoklarken ağlaması gittikçe güçsüzleşmiş ve inlemeye başlamıştı. Augusto hiç konuşmadan bakıyordu. Doktor ne olduğunu iyi anlayamadığını ama fazla telaşlanmaya gerek olmadığını söyledi. Bromür yazdı, Augusto almak için eczaneye gitti. Doktor, ertesi sabah erken saatte geleceğini bildirerek ayrıldı.Augusto benimle birlikte kaldı, kendimi çok daha rahat hissetmeye başlamıştım. Kızım uyuyakalmıştı, terli saçları arasındaki zayıf ve kırmızı küçük yüzüne bakıyordum. Augusto'ya benimle kalmasını rica ettim çünkü tek başına olunca içimi çok büyük bir korku sarıyordu.

Kızım geçenin üçünde korkunç bir şekilde bağırmaya başlayarak uyandı. Yüzü mosmor olmuştu ve birdenbire kusarak zorla yedirdiğim o azıcık dondurmayı çıkardı. Kollarını ve bacaklarını sallıyor, ellerimi itiyordu. Odacı kadın ve yan odada kalan hanım gelip papatyayla lavman yapmamı söylediler. Tam lavmanı hazırlarken Francesca geldi. Çok sarhoş görünüyordu. Yüzü şiş, gözleri parlak, bakışları sabitti. Kapıda durmuş bakıyordu. Ondan nefret ediyordum, "Defol!" dedim. Odasına gitti. Bir süre sonra geri döndü, yüzünü yıkamıştı. Odacı kadından koyu bir kahve istedim. Ondan o kadar nefret ediyordum ki yüzüne bakamıyordum. Korkudan boğazıma bir yumruk gelip oturmuştu. Kızım artık bağırmıyordu, battaniyeye sarılı yatıyordu, yüzü çok solgundu. Sık ve kesik soluk alıp veriyordu. Francesca, "Siz hepiniz geri zekâlı mısınız? Ne kadar kötü olduğunu görmüyor musunuz? Hemen bir doktor çağırmak gerek," dedi. Bunun üzerine odacı kadın doktorun geldiğini söyledi. Ama Francesca, San Remo'da sadece bir tane iyi doktor olduğunu söyledi. O da kontesin doktoruydu. Öbürleri hiçbir işe yaramazdı. Kesinlikle sarhoş olmadığını göstermek amacıyla yüksek sesle ve kararlı bir tavırla konuşuyordu. Sözünü ettiği doktoru bulmak için çıktı. Augusto da

T.me/Cinciva

onunla birlikte gitti. Papatyayla lavman yapmamı söyleyen hanımla yalnız kaldım. Tombul ve kırışık bir yüzü vardı, pudrası çizgilerinin arasında toplanmıştı. Üzerinde mor bir tür kimono vardı ve çok belirgin şekilde Alman aksanıyla konuşuyordu. Nedenini bilmiyorum ama varlığı beni çok rahatlatıyordu. Kırışık ve tombul yüzüne çok güveniyordum. Bana kızımın bir mide rahatsızlığı geçirdiğini, kimi zaman bu mide hastalıklarının insanın paniğe kapılmasına neden olabileceğini söylüyordu. Kendi oğlu da küçükken böyle hastalanmıştı. Kızımın çektiklerini o da çekmişti. Artık koca bir delikanlıydı. Ne kadar büyük olduğunu göstermek için elini yukarı kaldırdı. Mühendislik fakültesinden mezun olmuştu, nişanlıydı.

Dışarıda hava aydınlanmak üzereydi. Güneş, grimsi bir yeşile çalan hafif siste denizin üzerinde yükseliyordu. Otelin önündeki açık alanda beyaz ceketli bir garson, hasır koltukları ve masaları palmiyelerin arasına yerleştiriyordu. Çizgili ceketli bir başka garson da bir bezi bir kovanın içine sokmuş yıkıyordu. Güneş göz kamaştırıcı ve kırmızı olmaya başlamıştı. Denizden, o koltuklardan ve o palmiyelerden nefret ediyordum. Neden oraya, o sahil şehrine gelmiştim? O odada mor kimonolu kadınla ne işim vardı benim? Francesca'ya nefret duyuyor ve Augusto'yla beraber kontesin evinde oturup içki içtiklerini ve kafayı bulduklarını düşünüyordum.

Francesca kontesin doktoruyla birlikte geldi. Bu yeni doktor uzun boylu ve kel kafalıydı, fildişi gibi beyaza yakın yüzü zayıftı. Altdudağı, atlarınki gibi uzun ve sarı dişlerini gösterecek şekilde sarkıktı. Bromürün hiçbir şeye yaramayacağını söyledi. Lavman da hiçbir şeye yaramazdı. Bütün bunlar yanlıştı. Başka bir reçete yazdı ve Augusto yeniden eczaneye koşarken, çocuğun sağlığının geçen aylarda nasıl olduğunu, hastalığının nasıl başladığını sorarak benden uzun uzun kızım hakkında bilgi aldı. Ben ko-

T.me/Cinciva

nuşurken oyuncak deveyi halının üzerinde bir aşağı bir yukarı yürütüyordu. Onun o hareketi, neden bilmiyorum ama bana umut veriyordu. Ağır bir hastalık olduğunu mu düşünüyorsunuz diye sordum doktora. Öyle olduğunu düşünmediğini söyledi. Ama ne hastalığı olduğunu söylemesi henüz mümkün değildi. Tahminlerde bulunabilirdi ama kesin bir şey söylemek için erkendi. Bir hastanın olduğu bir odada, oksijen kaybına sebep olmamak için az kişinin olması gerektiğini söyleyerek kimonolu hanımı odadan çıkardı. Kimonolu kadın çıkıp gitti. Francesca bana kahve getirdi. Güneşli, aydınlık bir gündü ve otelin önündeki açık alanda her zamanki yaşlı beyler bacaklarının arasında bastonları, oturmuş gazete okuyorlardı.

Saat dokuzda, tam kel kafalı doktor iğne yapmak için şırıngayı hazırlarken kızıl saçlı doktor çıkageldi. Biraz bozuldu ama Francesca onu alıp koridora doğru götürdü ve bir şeyler söyledi. Sonra iki doktor koridorda baş başa konuştular. Kızım sakinleşmiş, rahat soluk almaya başlamıştı. Çok yorgun görünüyordu, gözlerinin altı morarmış, dudakları bembeyaz olmuştu. Yatakta doğrulup, "Uyku bitti," dedi. Hastalandığından beri ilk defa konuşmuştu. Birdenbire sevinçten havalara uçtum ve ağlamaya başladım. Francesca boynuma sarılmıştı.

"Ölecek sandım," dedim.

Hiçbir şey söylemeden omuzlarımı okşadı.

"Ölecek sandım, gerçekten. Bütün gece öyle düşündüm."

Partiden döndüğü zaman ondan nefret ettiğim için özür dilemek istiyordum.

"'Bayadère' elbisenle çok güzeldin. Ne kadar güzel bir elbise. Perçem de çok yakıştı sana."

"Alberto'ya haber vermen gerekmez mi? Bir telgraf çeksen, onun da evladı değil mi, zavallıcık," dedi.

"Haklısın," dedim, "ama şu anda daha iyi sanki."

T.me/Cinciva

"Evet, olabilir, ama ben olsam bir telgraf çekerim," dedi.

Saat on bir olunca kızım yeniden korkunç şekilde bağırmaya başladı. Titriyor ve irkiliyordu. Ateşi kırka çıkmıştı. Öğleden sonra yeniden uyuyakaldı ama sadece birkaç dakikalığına. Augusto telgraf çekmeye gitti. Artık Alberto'nun gelmesi için can atıyordum. Kucağımda battaniyeye sardığım kızım, odada bir aşağı bir yukarı yürüyordum. Francesca, arada bir sigara içmek için koridora çıkıyordu. Doktor aşağı inip yemeğini yedi, sonra geri geldi. Kocaman, sarkık altdudağına, asık ve kibirli yüzüne bakıyordum. O yüz, hiç umut yok, der gibiydi. Herkesin kızımın durumunu umutsuz gördüğünü düşünüyor ve onun daha iyi olduğunu söylemek istiyordum. Daha iyi olduğunu görür gibiydim, bir ara Francesca'nın kucağındayken kolyesiyle oynamaya başlamıştı.

Le bon roi Dagobert
Chassait dans la plaine de l'Enfer![1]

Deniz kıyısında ve palmiyelerin altındaki koltuklara inanılmaz derecede sakin erkekler ve kadınlar oturmuştu. Sigara içip küllerini silkeliyorlar, bacaklarına örttükleri battaniyeleri düzeltiyorlar, birbirlerine resimli dergilerdeki komik karikatürleri gösteriyorlardı. Meyve satan genç çocuk geçince portakal satın alıyorlar ama önce özenli bir biçimde elleriyle yokluyorlardı, sonra avuçlarının içindeki para üstü bozuklukları sayıyorlardı.

Le bon roi Dagobert
A mis sa culotte à l'envers!

1. (Fr.) "İyi kalpli Kral Dagobert / Cehennemde avlanıyormuş!" Ninninin orijinalinde ikinci dize "*Chassait dans la plaine de l'Antwerp*" (Antwerp'te avlanıyormuş) şeklindedir. (Y.N.)

T.me/Cinciva

Bir akşam önce yemek yemediği için ellerine nasıl vurduğumu dehşetle hatırladım. Kaşığı alıp attığımı, onun da içini çeke çeke ve hüngür hüngür ağladığını hatırlıyordum. O kocaman kahverengi gözlerine bakıyor ve benimle ilgili her şeyi, ama her şeyi bildiğini düşünüyordum. Gözleri yorgun ve sönüktü. O bakış, küçük bir kız çocuğunun yüzünde korkunç duruyordu. Uzaklarda ve acı bir bakıştı, sitemkâr olmasa da acımasızdı. Artık kimseden bir şey istemeyen birinin gözleriydi onlar. Sallamaktan vazgeçip onu yatağa yatırdım, üzerine şal örttüm. Çırpınarak, kısa bir iniltiyle, ellerimi itti.

Francesca ansızın ağlamaya başladı. Hıçkırarak odadan çıktı. Doktora baktım, o da bana baktı. Sarkık altdudağı kırmızı ve ıslaktı, bu da yüzüne su içen bir hayvanın ifadesini veriyordu. Sonra yine yüzü çilli doktor ve ufak tefek, çok önemli biri gibi duran bir başka doktor geldi. Çocuğu soymamı ister misiniz, diye sordum, hayır, dediler. Ufak tefek olan doktor alnını ve ensesini yokladı ve fildişi bir çubukla iki-üç kere dizlerine vurdu. Sonra gittiler. Yeniden kel kafalı doktorla yalnız kaldım. İşte o zaman bana çocuğumun menenjite yakalanmış olabileceğini söyledi. Akşam saat onda kızım öldü.

Francesca beni odasına götürdü. Onun yatağına uzanıp kahve içtim. Mor kimonolu hanım, otelin sahibi kadın ve yüzü çilli doktor geldi. Kimonolu hanım başka çocuklarım olacağını söylüyordu. Evlatlar küçükken ölürse acı o kadar büyük olmaz, diyordu. Yetişkin olan evlatlar kaybedildiği zaman acı büyüktür, diyordu. Deniz Kuvvetleri'nde teğmen olan oğlunu kaybetmişti. Koca bir delikanlıydı. Nasıl bir genç olduğunu göstermek için elini yukarıya doğru kaldırmıştı. Ama otel sahibi kadın, küçükken ölen bir evladın acısının daha zor bir acı olduğunu söylüyordu. Francesca herkesi odadan çıkardı ve bana biraz uyumamı söyledi.

T.me/Cinciva

Gözlerimi kapadım ama karşımda uzaklaştıramadığım bir görüntü vardı. Bu kızımın yüzüydü; kucağımda sallamaya devam ederken bir an gözlerini açıp bana bakmıştı. O bakış acılı ve ilgisizdi. "Roi Dagobert" hikâyesinin artık onu ilgilendirmediği gözlerinden belliydi. Elbiseleri, oyuncakları tek tek aklıma geliyordu: Devesi, kumaştan topu, ıslık çalan lastik kedisi, tozlukları, Pamuk Prenses'in yedi cücelerinin olduğu önlüğü, yağmur çizmeleri. Yediği şeyleri ve söylemesini bildiği sözcükleri düşünüyordum. Sonra uyuyakalmışım; rüyamda bir yolda yürürken ansızın alnımı bir duvara çarptığımı gördüm ve bağırarak uyandım.

Francesca'ya seslendim ama odada yoktu. Sadece Augusto vardı. Pencerenin önünde, alnını cama dayamış ayakta duruyordu. Francesca'nın kızımın yanına gittiğini söyledi. Bir şeye ihtiyacım olup olmadığını sordu, yanıma oturmasını rica ettim. Elimi sıkıca tuttu ve saçlarımı okşadı. O anda bağırmaya başladım. Bütün gece, karanlıkta, yüzümü yastığa dayayıp bağırdım. Augusto'nun eline sarılmış anlamsız şeyler söylüyordum. Ağlayıp bağırdığım zaman oyuncak deveyi ve kumaştan topu düşünmüyordum. Sabah saat beşte Alberto geldi. Valizini yere atıp yanıma koştu. Başını omuzuma dayayıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı; omuzumda ağırlığını hissettiğim kıvırcık kır saçlarıyla o küçük baş, ihtiyacım olan tek şey gibi geldi bana.

Ona oyuncak deveyi ve kumaştan topu bir daha görmek istemediğimi söyledim, bunun üzerine Francesca'yla beraber kızımın bütün eşyalarını bir pakete koyup başkalarına armağan etmek üzere götürdüler.

Francesca bizden bir gün önce San Remo'dan ayrıldı ve kızımın beşiğini, bebek arabasını ve tüm giysilerini evimizden alıp götürdü. Gemma'ya da bir süre Maona'daki ailesinin yanına gitmesini söyleyecekti. Gemma

T.me/Cinciva

kediyi de alarak, gözleri yaşlı yola çıkmış. Onu görmek istemiyordum, çünkü kızımın doğduğu gün, üzerime eğildiği anki yüzü, gözündeki arpacık geliyordu aklıma. Alberto anneme bir mektup yazıp, ne onu ne de babamı görmek istediğimi, bir süre kendisiyle baş başa kalmayı arzu ettiğimi belirtti. Yanında sadece onu istediğim için sabırlı olmalarını ve ihtiyaç duyduğum şeyleri tek başına seçmeme izin vermelerini yazdı. Her insanın başına bir felaket geldiğinde farklı davrandığını belirtti. Her birimizin kendini koruma şekli başkadır, diye yazdı ve çevremizdeki insanların da ses çıkarmadan sakin bir şekilde her şeyin geçmesini beklemeleri gerektiğini belirtti.

Şehre döndük, ilk zamanlar çocuk görmek istemediğim için evden dışarı çıkmadım. Başlangıçta, ev işleri için birkaç saatliğine bir kadın geliyordu, ama konuşmakta o kadar güçlük çekiyordum ki bir daha gelmemesini söyledim ona ve işleri tek başıma yapmaya başladım. Yine de yapacak fazla bir iş olmuyordu. Sabah geç vakte kadar yatıyordum. Battaniye üzerindeki özgür ve boş kollarıma bakıyordum. Yavaşça kalkıp üstümü giyiyor, günün özgürce ve boş biçimde saat saat akmasını bekliyordum. "Roi Dagobert" ninnisini unutmaya çalışıyordum. Ama belleğimde sürekli çınladığını duyuyordum. Doktorun yüzü ve su içen bir hayvanı anımsatan ağzı, ayrıca Bellevue Oteli'nin uzun koridorları, kırmızı halılı merdiveni, bahçesindeki koltukları ve palmiyeleri gözümün önünden gitmiyordu.

Alberto benimle birlikte evde oturuyordu. Bana çok iyi davranıyordu, bana nasıl yardım etmeye çalıştığını gördükçe şaşıp kalıyordum. Çocukla ilgili tek söz etmiyorduk. Bir gün onu, Francesca'nın alıp götürmeyi düşünemediği pirinç unu ve Mellin mama kutularını mutfak dolabından alırken gördüm. Bir pakete koyup, nereye bilmiyorum ama alıp götürdü. Bana çok iyi davranmasına

T.me/Cinciva

şaşırıyordum. Rilke ve kitap sayfalarının kenarlarına aldığı notları okuyordu. Er geç, bir gün, notlarını toplayıp "Minör Gam Varyasyonları" adını vereceği bir kitap yazmak istediğini söylüyordu. Augusto'yu birazcık kıskandığını düşünüyordum, çünkü Augusto'nun birkaç kitabı yayımlanmıştı. Notlarını toparlayabilmesi için ona yardım etmem gerektiğini söylüyordu ve bazen, akşam geç vakte kadar, o dikte ediyor, ben daktilo ediyordum. Çok hızlı yazamadığım halde öfkelenmiyordu. Kendisini açık bir şekilde ifade etmediğini düşündüğüm bölümlerde, gözlemlerimi belirtmem gerektiğini söylüyordu.

Sonunda, bir gün ona evden gidip gitmeyeceğini sordum, gitmeyeceğini söyledi. Yakın zamanda, çinko sandığa koyduğu eşyalarını çıkaracağını da ekledi. Ama yarısına kitap ve özel eşyalarını doldurduğu o sandık, çalışma odasının ortasında duruyordu. Bir kitap aradığı zaman içini karıştırıp buluyor, ama kitaplarını raftaki eski yerlerine koymaya bir türlü yanaşmıyordu. Çalışma odasından neredeyse hiç çıkmaz olmuştuk, o da evden dışarıya çıkmak istemiyordu. Başlangıçta çocukla ilgili konuşmuyorduk ama sonra konuşmaya başladık; onunla uzun uzun bu konuyu konuşmamın belki de bana iyi geleceğini düşündüğünü belirtti. Ayrıca, başka bir çocuğumuzun olacağını, o an için böyle bir şey düşünmekten hoşlanmasam bile yeni doğacak çocuğu seveceğimi, onu yanımda canlı olarak gördüğüm anda mutlu ve huzurlu olacağımı söyledi. Böylece sevişmeye başladık ve yavaş yavaş, yeni bir evlat sahibi olacağım zamanı, onu nasıl emzireceğimi, beşiğinde nasıl sallayacağımı düşünüyor ve aklımdaki onca düşünce arasında en çok bu düşünce hoşuma gidiyordu.

Alberto'ya yeniden âşık olmuştum, ama bunu fark ettiğim anda büyük bir korkuya kapıldım. Bir daha geri dönmemek üzere gidebileceği düşüncesiyle titriyordum. Çinko sandığa baktıkça dehşete kapılıyordum. Dikte et-

T.me/Cinciva

tiklerini daktilo ederken yeterince hızlı yazamamak beni sürekli korkutuyordu. Eğer bana bakıyorsa, o an yüzüm ya hoşuna gitmezse, diye kaygılanıyordum. Diğer kadınların yaşamının ne kadar kolay olduğunu düşününce Francesca ve Giovanna aklıma geliyor, ikisinin de benim o büyük korkumun zerre kadarını yaşamadıklarını tahmin ediyordum. Bir erkekten korkmayan kadınlar için yaşamın ne kadar kolay olduğunu düşünüyordum. Aynada yüzümü uzun uzun inceliyordum. Belki hiçbir zaman güzel bir yüze sahip olmamıştım, ama şimdi en ufak bir tazelik ve gençlik izi kalmamıştı. Evde Alberto'yla baş başaydık ve artık bir kadın ile bir erkeğin birlikte nasıl yaşadıklarını anlıyordum. Alberto evden dışarı çıkmıyordu ve yaşadığı her âna tanık oluyordum. Sabah kalktığını, hazırladığım kahveyi içtiğini, kitap sayfalarının kenarına notlar aldığını ve çinko sandığa eğilmiş bir şeyler aradığını görüyordum. Çalışma odasında birlikte uyuyor ve sevişiyorduk, karanlıkta ikimiz de uzun süre uyumadan yatıyorduk, sonra ben onun sakin soluğunu yanı başımda duyuyordum. Uykuya dalmadan önce, uyuyamadığım ve hüzünlendiğim zaman onu uyandırabileceğimi tekrarlıyordu. Onu uyandırmaya cesaret edemiyordum ama düşüncesi çok tatlı geliyordu. Bana karşı o kadar iyiydi ki bir erkeğin şefkatinin nasıl rahatlatıcı olduğunu ancak şimdi anlayabiliyordum. Eğer hâlâ onunla mutlu değilsen senin suçun, diyordum kendi kendime. Yüzümü ve vücudumu beğenmeyecek diye korkuyordum. Sevişirken, benimle sevişmeyi sıkıcı bulacak diye de kaygılanıyordum. Ona ne zaman bir şey söylemek istesem, önce uzun uzun düşünüyor, sıkıcı olup olmadığını tartıyordum. Bir kitapta toplamak istediği notlarını bana okuduğu zaman, aklıma ona söyleyecek bazı fikirler geliyordu, ama bir gün bir yorumum karşısında biraz bozulur gibi oldu ve uzun uzun neden haklı olmadığımı açıkladı. Dilim tutulsaydı

T.me/Cinciva

da söylemeseydim, diye öfkeyle içimden geçirdim. Ara sıra aklıma, evlenmeden önce kafede buluştuğumuz ve uzun uzun sohbet ettiğimiz ve benim hiç susmadan konuştuğum günler geliyordu. O zamanlar onunla konuşmak benim için kolaydı. Aklımdan geçen her şeyi söylüyor, onun bakışları karşısında gençliğin verdiği rahatlıkla hareket ediyordum. Yine de bir evladımız olduğu ve öldüğü için onun beni bırakabileceğini düşünmüyordum.

Sık sık başka kadınları düşünüyordum. Francesca'yı, Giovanna'yı ve annemi düşünüyordum. Onlar için her şeyin her zaman çok kolay olduğuna inanıyordum. Annem için konserve domates sosu yapmak ve Maona'da yaşayan yoksul çocuklar için elbise dikmek, Francesca için resim yapmak, Giovanna için sırtına kuzu kürkünden paltosunu geçirmek ve Latince dersi yüzünden oğlunu azarlamak kolaydı; kendilerine uygun, doğal ve hüzünlü olmayan bir yaşam biçimi seçtiklerini düşünüyordum. Giovanna bana, Alberto'yla evlenmediği için tamamen yanlış bir yaşam sürdüğünü söylemiş ve biraz gözyaşı dökmüştü, ama ağlama biçiminden anladığım kadarıyla için için yaşamını olduğu gibi kabul etmişti. Alberto'yla birlikte olduğu yaşam kesitinde, onunla çıktığı yolculuklarda, ders çalışmayan oğlu ve kocasıyla yaşamında, orkestra şefiyle paylaştığı anlarda beceriyle hareket etmesini bilmişti, hatta belki müzik ve kitap konularında da bilgili, kadın arkadaşlarıyla buluştuğu küçük çay partilerinde sohbet ederken düşüncelerini dile getirmede de başarılıydı. Bu hayatı yaşamayı asla beceremediğimi, öğrenmek için de artık çok geç olduğunu anliyor, yaşamım boyunca içimdeki karanlık kuyuya sabit bir şekilde bakmaktan başka bir şey yapmadığımı düşünüyordum.

Bir gece, Alberto'ya, Giovanna'nın benimle konuşmak için bir gün bana geldiğini bilip bilmediğini sordum. Ona bunu sormak konusunda uzun süre tereddüt etmiştim, ama bu sırrı artık içimde tutamayacak hale gelmiş-

T.me/Cinciva

tim. Bildiğini söyledi, nasıl öğrendiğini sordum, Augusto'dan öğrenmişti. Bundan üzüntü duyup duymadığını sordum, hayır, dedi. "Artık evden gitmeyeceksin o halde," dedim, "Hayır, gitmeyeceğim," dedi. "Çinko sandıktan her şeyi çıkaracaksın, öyle mi?" dedim, "Evet," dedi. "İstersen boşaltmana yardım edeyim," dedim, "Hayır, gerek yok. Ne acelesi var ki! Yavaş yavaş boşaltırım," dedi.

Bunun üzerine şöyle sordum:

"Neden gitmiyorsun? Bana acıdığın için mi gitmiyorsun?"

"Burada, bensiz tek başına kalmanı istemiyorum," dedi.

"Bana iyi davranacağını düşünmüyordum. Bana yardım edeceğini düşünmüyordum. Ne kızımızı ne de beni çok sevdiğini düşünmüyordum. Sadece Giovanna'yı sevdiğini sanıyordum."

Bu sözlerim üzerine hafifçe gülmeye başladı: "Kimi zaman hiç kimseyi çok sevmediğimi düşündüğüm bile oluyor," dedi.

"Giovanna'yı da mı?"

"Evet. Onu bile," dedi. "Kocasıyla birlikte göle gitti, orada bir villaları var. Ne zaman döneceğini bilmiyorum. Eğer görmezsem pek aklıma gelmiyor. Fazla düşünmüyorum. Tuhaf bir şey."

Bir süre konuşmadan durduk. Yanıma yatmıştı, sakin bir biçimde soluk alıyor ve battaniyenin üzerindeki elimle oynuyordu. Parmaklarımı açıp kapatıyordu, ansızın avucumun içini gıdıklamaya başladı. Elimi birdenbire bırakıp yanımdan çekildi:

"İç dünyamızda ne olduğunu anlamak gerçekten güç. Bir an burada, bir an başka yerdeyiz. Ben kendimi hiçbir zaman anlayamadım. Annemi çok seviyordum ve öldüğü zaman çok acı çektim. Ama sonra, bir sabah evden çıktım ve ağzıma bir sigara alıp kibriti duvara sürterek yakmaya çalıştığım anda, kendimi birdenbire tuhaf bir biçimde

T.me/Cinciva

mutlu hissettim; sonunda öldü diye düşünüyor ve bir daha onunla dama oynamayacağım için ve kahvesine fazla şeker koyduğum zaman kulak tırmalayan sesini duymayacağım için mutlu hissediyordum. İşte onun için Giovanna'yı sevip sevmediğimi bilmiyorum. Onu aylardır görmüyorum ve kırk yılda bir aklıma geliyor. Biraz tembel bir insanım ben, acı çekmeyi de sevmiyorum."

"Peki geri döndüğünde bir kez daha evden gitmek isteyecek misin?" dedim.

"Bilmiyorum," dedi, "İsteyebilirim de." Arkasını dönüp uyuyakaldı.

Uyumuyor, çok üzgün hissedersen bana seslenebilirsin, deyişini düşünüyordum. Ama onu uyandırmaya cesaretim yoktu, o adamdan yardım umut etmenin boşa olduğunu düşünüyordum. O adamdan herhangi bir şey istemek aptalcaydı. Artık Giovanna'nın da ondan bir şey isteyemeyeceğini biliyordum. Uyurken yüzüne, hareketsiz ve yanıtsız ağzına bakıyordum. Benimle mi kalacaktı, yoksa gidecek miydi? Bir çocuğumuzun daha olmasını gerçekten istiyor muydu? Gözlerim faltaşı gibi açık, yatıyor ve kendi kendime şöyle tekrarlıyordum: "Ben gerçekte onun ne istediğini asla bilemeyeceğim... Ben gerçekte onun ne istediğini asla bilemeyeceğim..."

İşte o anda tabancayı düşünmeye başladım. Tıpkı, kimi zaman yeni doğacak çocuğumuzu emzirdiğimi hayal ettiğim gibi, tabancayı hayal etmeye başladım. Düşününce sıkıntım geçiyordu, yatağı düzeltirken, patates soyarken ve Alberto'nun gömleklerini ütülerken tabancayı düşünüyordum. Merdivenlerden çıkıp inerken tıpkı yeni doğacak çocuğumuzu emzirdiğimi ve beşiğinde salladığımı düşündüğüm gibi, düşünüyordum. Eğer bir çocuğum daha olursa sürekli hastalanıp ölmesinden korkacağımı biliyordum; korkmaktan o kadar yorulmuştum ki artık o adama bir evlat vermenin anlamsız olduğuna inanıyordum.

T.me/Cinciva

Francesca ara sıra ziyaretime geliyor ve yeni bir sevgili bulduğunu anlatıyordu, kontesle beraber San Remo'da tanımıştı adamı, hemen resim yapmayı falan bırakıp adamın peşine takılmıştı. Biraz abayı yaktığını ama ciddi bir ilişki olmadığını, adamın kumarbazın teki olduğunu anlatıyor, günün birinde gazeteyi açıp uykumda boğularak öldürüldüğümü okursan şaşma, diyordu. Ne olduğu belirsiz bir tipti ve evden çıkıp gittiği anda koşup para olan çekmeceyi boşalttı mı acaba, diye bakıyordu. Ama yakışıklıydı, onu yanında gezdirmek hoş bir duyguydu, çünkü bütün kadınlar bakıyordu, bir süre de kontesin jigolosu olmuştu. Francesca, kontesin yaşlı ve korkunç cimri, orospunun teki olduğunu söylemeye başlamıştı, çünkü portresini satın almamıştı. Kontes San Remo'dan dönünce buluşmuşlar ve jigolo yüzünden birbirlerine girmişlerdi. Augusto'nun lafını ettirmiyordu, Augusto da bize geldiği zaman Francesca hakkında konuşmamızı istemiyordu. Hıristiyanlığın başlangıcı üzerine yazdığı kitabını bitirmek istediği için bize artık seyrek geliyordu. Alberto ona tuttuğu notları okuyor ve yazmak istediği kitaptan söz ediyordu, ama Augusto dalgındı. Daha çok benimle olmayı yeğliyordu, gömlekleri ütülerken beni izliyordu, ben de birlikte gezintiye çıktığımız o rüzgârlı günü, ileride sevişeceğimizi sandığım o günü düşünüyordum. Yüzüne bakıyor ve gözlerini içindeki karanlık büyük kuyudan hiç ayırmadığı için biraz bana benzediğine inanıyordum. İşte onun için, eğer sevişseydik mutlu olabilirdik, beni anlar ve bana yardım ederdi, diye aklımdan geçiriyordum. Ama artık çok geç, diyordum. Yeni bir başlangıç yapmak, yeni bir aşka yelken açmak ya da yeni bir çocuk sahibi olmak için çok geç olduğunu, bunlar için çok emek gerektiğini, bense çok yorgun olduğumu düşünüyordum. Augusto'ya bakarken, San Remo'da kızımın hastalandığı geceye ve eline sıkıca sarılıp kaldığım,

T.me/Cinciva

öldüğü geceye geri gidiyordum. Kendi kendime, bir insanın hayatında sadece aşk ve çocuk olmayabileceğini, insanın yüzlerce şey yapabileceğini, hatta Hıristiyanlığın başlangıcı üzerine bir kitap bile yazabileceğini tekrarlıyordum. Nasıl da yoksul bir yaşamım olduğunu düşünüyor, ama değiştirmeyi denemek için artık geç olduğuna inanıyordum ve düşüncelerimin derinliklerinde sürekli o tabanca çıkıyordu karşıma.

Alberto evden dışarı çıkmaya başlamıştı, ofise gittiğini söylüyordu ama ben Giovanna'nın yeniden hayatına girdiğini düşünüyordum. Bunun doğru olmadığını söylüyordu ama ben ona inanmıyordum. Bir gün Giovanna bana geldi. Sabahtı ve Alberto evden daha yeni çıkmıştı, ben de salonda onun son notlarını daktilo ediyordum. Bu sefer gri bir kıyafet giymişti, üzerinde kısa bir tür panço, başında yuvarlak ve siyah hasırdan sert bir şapka vardı, elbisesi ve şapkası yeniydi ama eldivenleri geçen seferkilerine göre biraz daha eskiydi. Oturdu ve hemen kızımdan söz etmeye başladı. Bana bir mektup yazdığını ama sonra yırtıp attığını söyledi, çünkü birdenbire bana yazmanın aptalca olduğunu anlamıştı. Kızımın haberini alınca sürekli beni düşünmüştü, şimdi gelmeden önce de uzun süre kararsız kalmış, ne yapacağını bilememişti ama sonra aniden kalkıp şapkasını giymiş ve gelmişti işte. Şapkasına bakıyordum ve bana hiç de öyle aceleyle giyilmiş gibi gelmiyordu. Alnının üzerinde sabit duruyordu, sert olduğu için onu rahatsız ediyor olabilirdi. Sükûnetle sade sözcükler kullanıyor, alçak sesle ve canımı yakmamaya özen göstererek konuşuyordu. Ama onunla kızım hakkında konuşmak hiç mi hiç istemiyordum.

"Çok tuhaf bir şey. Kızını ölmeden iki ya da üç gece önce rüyamda gördüm. Burada salondaydık, Alberto'nun annesi de vardı, bir battaniyeye sarılmış divanın üzerinde yatıyordu. Çok üşüdüğü için öyle sarıldığını söylü-

T.me/Cincivà

yordu, kürkümü de serdim üzerine, bana teşekkür etti. Kızın bir tabureye oturmuştu, kadın o üşüyecek diye korktu ve bana pencereleri kapatmamı söyledi. Çocuk için oyuncak bir bebek almıştım, paketten çıkarmak istiyordum ama bir türlü ipi çözemiyordum," dedi.

Ben de, "Kızım bebeklerle hiç oynamazdı. Oyuncak bir deve ve kumaş bir topla oynuyordu," dedim.

"Bu rüya bana tuhaf geldi, ne olduğunu bilemediğim bir sıkıntıyla uyandım. Bu rüyadan birkaç gün sonra da Alberto'dan mektup alınca her şeyi öğrendim," dedi.

Ona bakıyor ve gerçekten öyle bir rüya görüp görmediğini anlamaya çalışıyordum. Her şeyi uydurduğunu düşünüyordum.

"Birkaç satırlık bir mektuptu. O gün konuklarımız vardı, onları gezintiye çıkarıp sohbet etmek, oyalamak zorunda kaldım. Kendimi öyle çaresiz hissediyordum ki! Tuhaf ama Alberto'yu fazla düşünmüyordum. Seni düşünüyordum," dedi.

Koltukta oturmuş, ince bacaklarını üst üste atmıştı, ellerini de pelerininin altında birleştirmişti. Sert şapkası başında hareketsiz duruyordu. "Seni rahatsız ediyor olmalı," dedim şapkayı işaret ederek. "Evet," deyip çıkarıp attı. Alnında kırmızı bir iz kalmıştı. Onu inceliyordum. Yüzü sakin ve iyicil, baharlık elbisesiyle bedeni durgun ama dinçti. O modeli bir moda dergisini karıştırarak nasıl seçtiğini, sonra terziye nasıl ısmarladığını hayal ediyordum. Sakin günlerden oluşan yaşamını, güvenli ve korkusuz bedenini düşünüyordum.

"Benden nefret mi ediyorsun?" dedi.

"Hayır," dedim, "Tam olarak nefret değil. Ama bu konuyu konuşmak istemiyorum. İkimizin bu odada baş başa oturmamızın hiçbir anlamı olmadığını düşünüyorum. Bana aptalca ve gülünç geliyor. Çünkü birbirimize ne önemli ne de gerçek şeyler söyleyeceğiz. Biliyor mu-

T.me/Cinciva

sun, o rüyayı gerçekten gördüğüne inanmıyorum. Buraya gelirken yolda uydurduğunu düşünüyorum."

"Hayır," dedi ve hafifçe güldü. "Beni tanımıyorsun. Sonsuz hayal gücüne sahip biri değilim. Bir şey uydurmayı hiç beceremem. Alberto sana hayalci olmadığımı söylemedi mi?"

"Hayır. Seninle ilgili fazla konuşmuyoruz. Bir kere konu açıldığında, seni görmediği zaman seni unuttuğunu söyledi. Bu beni sevindirmeliydi ama daha kötü oldu. Bu seni bile sevmediği anlamına geliyordu, onun için hayatta kutsal bir şey olmadığı anlamına geliyordu. Bir zamanlar seni kıskanıyor ve senden nefret ediyordum, ama şimdi bütün bu hisler geçti. Eğer sensiz mutsuz olduğunu düşünüyorsan yanılıyorsun. O kendini mutsuz hissetmekten hoşlanmaz. Bir sigara yakıp yanından uzaklaşır."

"Biliyorum," dedi. "Onunla ilgili benim bilmediğim bir şey söylemen mümkün değil. Onu uzun yıllardır tanıdığımı unutuyorsun. Yaşamımızın büyük bir bölümü geçti gitti ve artık genç değiliz. Onunla birlikte yaşlandık, ben kendi evimde, o kendi evinde, ama birlikte. Çok kez ayrıldık. Ama her seferinde yeniden birleştik. O beni değil, ben onu arardım. Bu gerçek. Ama her seferinde öyle mutlu olurdu ki. Birlikte mutluyuz. Sen bunu anlayamazsın çünkü onunla hep mutsuz oldun."

"Defol," dedim ona. "Burada biraz daha kalırsan sanırım senden nefret edeceğim."

"Benden nefret et, böylesi daha doğru," dedi. "Belki ben de senden nefret ediyorum. Ama çocuğun öldüğü için sana acıyorum. Benim de bir evladım var ve evlatlarını kaybedenlere acırım ben. Alberto'nun mektubunu okuduktan sonra bütün gün başka bir şey düşünemedim. Buz kesilmiş gibiydim."

"Alberto'nun seninle yazışmasını istemiyorum," dedim. "Buluşmanızı, muhtemelen kızımla ya da benimle

T.me/Cinciva

ilgili konuşarak gezintiler ve kısa yolculuklar yapmanızı istemiyorum. İstemiyorum. Alberto benim kocam. Belki onunla evlenmemem lazımdı ama şu anda benim kocam, bir kızımız oldu ve öldü. Bu gerçek, sadece siz ikiniz sevişmek istiyorsunuz diye silinemez."

"Alberto'yla benim aramda olan şey de belki silinemez," dedi. Alçak sesle, sanki içinden tekrarlar gibi söyledi. Kaşlarını çatarak yeniden şapkasını taktı. Parmaklarına bakarak yavaş yavaş eldivenlerini giydi.

"Birlikte neler yaşadığınızı bilmiyorum," dedim. "Büyük olasılıkla önemli şeyler yaşadınız, ama hiçbir şey bir çocuğun doğumundan ve ölümünden daha önemli olamaz. Kısa yolculuklar yaptınız, değil mi? Birlikte gezintilere çıktınız, değil mi? Artık git. Seni karşımda görmekten yoruldum. Şapkandan ve elbisenden yoruldum. Anlamsız şeyler söylüyorum sana. Eğer burada biraz daha kalırsan belki de seni öldürmek isteyeceğim."

"Hayır," dedi ve gülmeye başladı. Canlı ve çınlamalı bir kahkahaydı. "Yapamazsın. Çok uslu, hanım hanımcık biri gibi duruyorsun. Ve de beni korkutmuyorsun."

"Aman da ne iyi," dedim, "hadi git artık."

"Peki, gidiyorum," dedi. "Ama bugünü unutmayacağım. Bir anlamda çok önemli bir gün oldu. Nedenini tam olarak bilmiyorum. Kanımca çok önemli bir gün oldu ve birbirimize mühim, gerçek şeyler söyledik. Eğer kabul edersen ara sıra ziyaretine gelmek isterim."

"Teşekkür ederim ama istemem," dedim.

"Yaşasın açıksözlülük, teşekkür ederim. Benden o kadar da çok nefret etme," dedi ve gitti.

Yeniden masa başına oturdum ama aklım dağıldığı için yanlış yazıyordum. Hanım hanımcık bir halim tavrım var mı diye aynaya bakmaya gittim. Öğle yemeğini hazırladım, sonra Alberto geldi. Hanım hanımcık halim tavrım olup olmadığını sordum ona. Bir an bana bakıp hayır, dedi. Ama sonra hanım hanımcık hal ve tavrın ne

T.me/Cinciva

olduğunu bilmediğini söyledi. Dalgın ve gergindi, yemeğini yer yemez çıktı.

Francesca'yı aramak ya da ziyaretine gitmek istiyordum, ama artık şu jigolo sevgilisi vardı. Alberto yeniden her gün dışarı çıkmaya başlamıştı, bazen akşam yemeğinden sonra da çıktığı oluyordu. Çalışma odasında uyuduğum için kapısını kilitlemiyordu. Onun için akşamları evde yalnız olduğum zaman sık sık çalışma masasının gözünü açıyor, tabancaya bakıyordum. Bir dakika baktıktan sonra kendimi huzurlu hissediyordum. Gözü usulca kapatıp yatıyordum. Karanlıkta hareketsiz ve uyumadan duruyor, kızımın bir zamanlar gecenin sessizliğinde yükselen öfkeli ve cılız ağlama sesini anımsamamaya çalışıyordum. Aklım çok uzaklara, Maona'ya, çocukluğuma, annemin ellerim soğuktan çatlayınca sürdüğü siyah bir merheme, bizi okul gezilerine götüren gözlüklü eski bir ilkokul öğretmenine, annemden kiliseye yardım toplamak için pazar günleri evimize gelen ve elinde bayat ekmek dolu gri bir torba olan rahibe gidiyor, *Esclave... ou reine?* romanını okuduğum günleri, kömür odasına gizlenip ağladığım anları, annemin okul partisine giderken giymem için diktiği, çok güzel olduğuna inandığım ama sonra birdenbire hiç de güzel olmadığını anladığım uçuk mavi elbiseyi düşünüyordum. Bütün bunlara, sanki sonsuza dek bırakmak üzereymişim gibi elveda dediğimi fark ediyor ve gözlerimi kapattığım anda, ellerimin üzerindeki o siyah merhemin ve annemin fırında yaptığı armut tatlısının kokusunu duyuyordum. Alberto eve döndüğü zaman sevişiyorduk. Ama başka çocuklarımız olacağını artık söylemez olmuştu. Notlarını bana dikte etmekten de yorulmuştu ve evde kaldığı kısa süre içerisinde sürekli saatine bakıyordu. Kimi zaman, kısa bir süre sonra çok yaşlanabileceğini ve yorulup evden hiç çıkamayacağını, onun için bir koltuğa oturup notlarını dikte

T.me/Cinciva

edeceğini ve kitaplarını çinko sandıktan çıkarıp yeniden raflara yerleştirmemi ve savaş gemilerini çalışma odasındaki yerlerine koymamı rica edeceğini düşünüyordum. Oysa hiç değişmiyordu, yaşlandıkça gençleşiyor, şehir merkezinde hızlı ve hafif adımlarla yürüyor, zayıf ve doyumsuz yüzünü yolların canlı havasını yutmak istermiş gibi dik tutup, çelimsiz bedenini örten, rüzgârda uçuşan yağmurluğunun önü açık, sigarasını tüttürerek geziyordu. Alnının ortasına ateş ettim.

Yolculuk için termosu hazırlamamı istemişti benden. Çok güzel çay demlediğimi söylüyordu. İyi ütü yapamadığımı, ayrıca yemek pişirmesini de pek becerememediğimi söylüyordu. Ama herkesten iyi çay demliyordum. Valizini hazırlarken gömleklerinin iyi ütülenmediğini görünce biraz sinirlendi. Özellikle de yaka ve omuz kısımları iyi ütülenmemişti. Valizini kendi hazırladı, yardım etmemi istemedi. Çinko sandıktan birkaç tane kitap aldı. Rilke'nin şiir kitabını almasını söyledim ama istemedi. "Ben onları neredeyse ezbere biliyorum," dedi. Ben de valizime birkaç kitap koydum. Valizimi hazırladığımı görünce memnun oldu. Maona'da dinlenmenin bana iyi geleceğini, sabahları annemin kahveyi odama kadar getireceğini söylüyordu. Çinko sandığı ne yapacağını sordum, "Çinko sandık mı?" deyip gülmeye başladı. "Yok, dönmemek üzere gitmiyorum," dedi. "Bir daha dönmemek üzere mi gittiğimi düşünüyorsun? Onun için mi yüzün değişti?" Gidip aynaya baktım ve, "Ne varmış ki yüzümde! Hanım hanımcık bir yüz işte," dedim. "Hanım hanımcık, evet," dedi. Hafifçe saçlarımı okşadı. Sonra gidip çayı hazırlamamı söyledi. Koyu ve şekerli çay severdi.

"Bana gerçeği söyle," dedim, "Hangi gerçeği?" dedi, "Beraber mi gidiyorsunuz," dedim, "Kiminle beraber?" dedi. Sonra dedi ki: "Gerçeği arıyor o, gerçeğin değerini uğrunda can verenler bilir en iyi."

T.me/Cinciva

Çalışma odasına geri döndüğümde o resmi yapmıştı. Gösterdi, gülüyordu. Kocaman bir duman bulutu çıkaran uzun bir tren çizmişti; kendisi de penceresinden eğilmiş, mendil sallıyordu. Dumanın rengini koyulaştırmak için kalemini tükürüğüyle ıslattı. Elimde termos vardı, masanın üzerine bıraktım. Gülüyordu ve dönüp ben de gülüyor muyum diye baktı.

Alnının ortasına ateş ettim.

Ayaklarım ıslanmış, üşüyordu, topuğumdaki yara yüzünden her adımda canım çok acıyordu. Sokaklar boştu ve o sakin yağmurun damlalarıyla parlıyordu. Francesca'ya gitmek istiyordum ama jigolonun orada olacağını düşündüm. Eve döndüm. Büyük bir sessizlik vardı, o sessizliği duymamaya çalışıyordum. Mutfağa gittiğimde ne yapacağımı anladım. Kolaydı ve korkmuyordum. Masanın arkasındaki esmer yüzlü adamla asla konuşmayacağımı anladım ve bu bana büyük bir huzur verdi. Bir daha hiç kimseyle konuşmayacağımı anladım. Ne Francesca'yla ne Giovanna'yla, ne Augusto'yla ne de annemle. Hiç kimseyle. Mutfaktaki mermer masanın yanına oturdum, sessizliğe kulak veremiyordum. Lavabodan pis kokulu, soğuk bir hava geliyordu, dolabın üstündeki çalar saatin tik tak sesi duyuluyordu. Kalemi ve mürekkebi alıp alışveriş defterine yazmaya başladım. Ansızın kendi kendime kime yazdığımı sordum. Ne Giovanna'ya ne Francesca'ya ne de anneme yazıyordum. Kime o zaman? Ama buna karar vermek çok güçtü ve net ve alışıldık yanıtlar için zamanın içimde sonsuza dek durduğunu hissediyordum.

T.me/Cinciva